

Mándy Gábor

Már itt vannak

(fantasztikus jellegű novellák)

Mándy Gábor

Már itt vannak

Fantasztikus jellegű novellák

ISBN 978-615-80776-9-9

Készült a 4SIDECOPY nyomdában.

Spirál füzetek 6.

Időutazás

Fred Wilkinson húszévesen nősült. Menyasszonya, Linda Beckett elbűvölte a szépségével, valamint azzal a ténnyel, hogy könnyű volt meghódítani. Csak később derült ki, milyen rossz természete van, mennyire veszekedős. Fred élete pokollá vált.

Rossz házassága elől a munkájába menekült. Zseniális mérnök lévén alig múlt harminc, amikor sikerült megvalósítania nemzedékek álmát, az időgépet. Elhatározta, hogy visszarepül az időben, hogy elkerülhesse a rossz házasságot Lindával.

Beleült a masinába, beállította a koordinátákat, nagyot sóhajtott és megnyomta a gombot. Minden tökéletesen működött. Sikerült visszajutnia húszéves önmagába.

Sajnálatos módon azonban akkori énje mit sem tudott az időgépről, és arról sem volt tudomása, hogy mit hoz számára a jövő.

Amikor megismerkedett Linda Beckettel, elbűvölte a lány szépsége és az a tény, hogy könnyű volt meghódítani. Elvette feleségül, és csak azután derült ki, milyen házsártos természetű. Fred a rossz házasság elől a munkájába menekült. Zseniális mérnök lévén alig múlt harminc, amikor sikerült megalkotnia az idő-

gépet. Elhatározta, hogy visszarepül az időben, húszéves önmagába.

Visszarepült, megismerkedett Lindával, elbűvölte a lány szépsége és az a tény, hogy könnyű volt meghódítani, és csak később derült ki, hogy milyen házsártos.

Nem szaporítom tovább a szót. A történet újra és újra megismétlődött. Fred a számítógépek terminológiájával szólva egy végtelen ciklusba került. Mindig feltalálta az időgépet, de mindig ugyanazt az életet élte le és ugyanazt a nőt vette feleségül, mert a 20 éves eszével nem tudta felmérni, hogy ez milyen hibás döntés.

Én sejtettem, mire készül, de mire megmondhattam volna neki, hogy vállalkozása reménytelen, már mindig úton volt.

Egy város titkok nélkül

Nehezen tudtam megszokni, pedig a barátaim figyelmeztettek. A kisváros, ahova költöztem, mindössze ötezer lakosú, és egy ENSZ-projekt keretében megszüntették benne a titkokat. Ezt nehéz elhinni, pedig így történt. Azaz, ha gondolok valamire, az addig mégis az én titkom marad, ameddig nem materializálódik: szóban, írásban, cselekedetekben. Azt hiszem, ezt meg kell magyaráznom.

A boldog nyolcvanas években (a huszadik század végén) nagy vitákat folytattak arról, hogy ha az állampolgárokat megfigyelik, akkor megszűnik a demokrácia, hiszen ki lehet emelni a tömegeből az államra veszélyes elemeket. Ezért az ellenzékiek és a személyes szabadság hívei elvi okokból elleneztek mindenféle megfigyelést, telefonos lehallgatást, térfigyelő kamerát. És nem csak politikai meggondolásból. Képzeljük el – mondták –, mi lesz, ha valaki meg szeretné csalni a feleségét, és ily módon lelepleződik. Megszűnik a magánélet!

Persze a csalfa férjek érvelését nem lehetett igazán komolyan venni, a nagyvárosi bűnözés pedig egyre nőtt, így előbb-utóbb fel kellett szerelni a kamerákat. A személyi jogok tiszteletben tartása kimerült egy figyelmeztetésben: „KAMERÁVAL MEGFIGYELT TERÜLET”. És kezdetben ezeket a felvételeket az arra felha-

talmazott szervek is csak akkor nézték meg, amikor elengedhetetlen volt. De hamarosan kiderült, mennyire hasznosak. Egy betörés vagy utcai támadás elkövetőjének mozgását néha több utcán keresztül is követni lehetett, így pedig sokkal hamarabb azonosíthatták, utána pedig órák alatt elkapták a delikvenst.

A terrorcselekmények elharapózása magával hozta a vezetékes, majd a mobiltelefonok lehallgatását is. Erre a célra bonyolult és gigantikus méretű számítógépes apparátusokat hoztak létre. A múlt században még nagy felháborodást keltett, ha egy lakást „bepoloskázta” (rendszerint a telefonkészülékbe helyezett lehallgató berendezés közvetítette a titkosnak szánt beszélgetéseket a rendőrségnek vagy más hasonló cégnek).

A térfigyelő kamerák által közvetített képet később már mesterséges intelligencia alapú programok elemezték, amelyek automatikusan felismerték az illetőt. Összekapcsolhatóvá váltak a hitelkártya-használat (azaz a vásárlások, a vonat- és repülőjegy-vásárlások, szállodai bejelentkezések) adatai a képi információkkal. Mindezt a hatalmas potenciált a kínai kommunista kormány használta fel először (feltehetően a politikai ellenfelek kiiktatására), de lassanként egy egész társadalmi kreditrendszert alapoztak rá, ami alapján figyelembe vették az életmódot, a közösségi aktivitást, a közlekedési szabályok betartását, és az állampolgárok ez

alapján részesültek különféle kedvezményekben. Azóta egyre több országban kísérleteznek vele.

De minek is tartok itt kiselőadást, ezek a tények mindenki előtt ismertek, vagy ha nem, hát nézzenek utána az Interneten! Nekünk most elég annyit tudni, hogy ez a potenciál felkeltette a Columbia Egyetem szociológiai és szociálpszichológiai kutatóinak a figyelmét, és addig lobbiztak, amíg rábírták az Unescót, hogy támogasson egy különleges kísérletet. Azt akarták kideríteni, mi történik, ha egy lakóhelyi közösségben mindenkiről minden nyilvánosan megismerhető, semmit sem titkolhat el a többiek elől. A kormányzat sem. Tehát nem csak azt lehet megtudni, hogy ki kinek mit mondott (ha van türelmünk a video- és hangfelvétel megkereséséhez az adathalmazban) a piacon, a köztereken, hanem azt is, hogy mi történik a városvezetés tagjai között.

Érdekelt a dolog, ezért jelentkeztem a kísérletbe, és a kezdeti tesztek és interjúk után fel is vettek. A helyet nevezzük N-nek (hadd használjam én is ezt a régi szerzők által kitalált rövidítést az igazi városnév helyett). Bár a felvételi procedúra során többször is megmagyarázták a dolgot, naponta értek meglepetések.

Már az állomáson elkezdődött. Az érkeztetési pultnál, ahol beléptem a kísérlet területére, szépet mondtam az ügyintéző hölgynek (a szépet mondás régi szokásom, amiről nehezen

tudok leszokni). Nos, a következő nap felhívott a hölgy férje, és megkérdezte, hogy mit akarok a feleségétől. Zavartan mentegetőztem, mire letette. Úgy látszik, gondoltam, hogy N-ben ilyen szószátyárok a feleségek, mindent elmesélnek a párjuknak. De nem. Kiderült, hogy a férj begépelte a felesége nevét és a dátumot, és minden adatot megkapott, ami aznap a feleségére vonatkozott, minden videót, minden hangfelvételt, így hallhatta meg azt is, amit én mondtam. Hogy valójában mit mondtam, az most nem érdekes, de a női szépséggel és a férfiak fel-felébredő nemi vágyaival függött össze. A hölgy nem bántódott meg, csak mosolygott. Bizonyára nem most kapott először ilyen költőiségbe csomagolt ajánlatot. (Szegény férj!)

Az utcán feltűnt, hogy az emberek sokkal szótlanabbak, mint más városokban. Na persze, kevesebbet beszélünk, ha tudjuk, hogy mindennek gyorsan utána lehet keresni. De az igazi meglepetés a bérelt lakásomban ért. Mert az is tele volt kamerázva. Nem volt egy négyzetcentiméternyi hely, amit a rendszer nem látott. Ezért nemcsak akkor volt furcsa érzésem, amikor egy kicsit játszottam magammal (igyekeztem egy fotel mögött csinálni, de később rájöttem, hogy az is benne volt egy rejtett kamera látószögében), hanem amikor lezuhanyoztam. Nem vagyok nudista, és furcsa érzés volt arra gondolni, hogy a város bármelyik lakója a zuhany alatt is láthatja a meztelen testemet, nemtől és kortól, szexuális beállí-

tottságtól függetlenül. (Persze megértettem, hiszen az egyik Hitchcock-filmben épp a zuhany alatt történik a gyilkosság.) De hogy a klotyón is az egész város láthasson, az már mindennek a teteje. Amikor erről beszéltem a tulajjal, megtudtam, hogy a bűncselekmények a nyilvános terekről egyre inkább az ilyen zárt helyiségekbe húzódtak, így hát elkerülhetetlenné vált a becsatornázásuk.

– És nem menekültek el emiatt a kísérlet részvevői? – kérdeztem.

– Ellenkezőleg. Még többen akartak ide jönni. Tudja, sok ember szereti megtapasztalni a védtelenséget. Egyesek imádják a veszélyes helyzeteket. Különben nem lennének artisták, kaszkadőrök, nem lenne bungee jumping. Akik pedig élnek-halnak, hogy kifürkészhessék mások titkait, azok számára ez valóságos aranybánya.

– Tudja, én azt nem értem, hogy ha két városlakó egy bűnügyet tervez, nyugodtan megbeszélhetik a város falain kívül, ahol nincsenek lehallgatva.

– Ez igaz. De egyrészt csak bizonyos pontokon jöhetnek ki vagy be, és akármit is beszéltek meg odakint, a büntettet mégis csak a kamerák előtt követik el. Azonkívül természetesen annak is nyoma marad, hogy ki mikor hagyja el a várost és hogy kivel.

– A személyes kapcsolatokat is nyilvántartják?

– Persze. Minél többször találkozik vagy beszél két ember egymással, annál közelebbi ismerősöknek számítanak. A bűnszövetkezetek tagjai pedig nagyon intenzív kapcsolatot tartanak fenn egymással.

– Most már mi is közeli ismerősnek számítunk a rendszer számára?

– Igen. De ebben a viszonylatban a tulajdonos és bérlő kapcsolata dominál. Nekem jó néhány lakóval van ilyen formális kapcsolatom.

– És ezt a beszélgetést is meghallgathatja bárki, akit érdekel?

– Természetesen.

Ettől kezdve nagyon kinyitottam a szememet, és én is alaposan meggondoltam, kinek mit mondok. De hát a kíváncsiságom egyre arra ösztönzött, hogy ki-kimerészkedjem a biztonságosnak vélt szigetemből. (Mert maradtak még ilyen szigetek. Ha az általam számítógépen nézett filmet és az e-könyvolvasómra letöltött szöveget azonosította is a rendszer, azt azért nehezen tudta követni, hogy mit olvasok éppen az újságpapírba csomagolt könyveim közül, vagy hogy mit írok – töltőtollal! – a jegyzőfüzetembe.)

Így történt, hogy a parkban megismerkedtem Theresával. Napozott, szép volt, mellette pedig egy könyv hevert. (Ahogy visszagondolok, talán nem is a szép arc, hanem a könyv kellette fel a figyelmemet. Eredeti lakóhelyemen könyvtáros voltam, ösztönösen megnézem,

hogy ki mit olvas. Tudják, madarat tolláról, embert olvasmányáról...)

– Bocsánat! Szabad ez a hely? – kérdeztem.

– Persze – felelte. – Láthatja.

– Úgy értettem, hogy nem vár valakit?

– Nem.

– Marad még egy ideig?

– Van még egy fél óram. Aztán megyek vissza a munkahelyemre.

– Szóval ez csak egy ebédszünet?

– Úgy is vehetjük. De amikor nem vagyok beosztva, elég kötetlen a munkaidőm, akkor jövök el, amikor akarok.

– És most akart.

– Szép az idő. Ilyenkor, ősz elején, már meg kell becsülni a napsütést.

– De hát még nyár van. Indián nyár.

Ezen elmosolyodott. Majd felém fordult:

– Tulajdonképpen miért akar velem beszélgetni?

– Igen, ez jó kérdés. A választ magam sem tudom. Tetszett, ahogy itt ül, tetszett, hogy könyvet olvas. Én egy ilyen abszorbeáló, mindent magamba fogadó típus vagyok. De nem akarom zavarni.

– Nem zavar.

– Mi a foglalkozása? – nyomultam tovább.

– Pedagógus vagyok.

– Irodalmat tanít?

– Nem. Matematikát. De sok minden más is érdekel, többek közt az irodalom is. Éppen egy kelet-európai regényt olvasok. De nehezen értem. Magyar a szerzője. Valamilyen Mandy. Én azt hittem, hogy a Mandy egy női név. De a hátlapon a fényképe egy öreg férfit mutat. És amit ír, az nekem kínai. Képzeld, a főhős egy balesetben elveszíti az egyik fülét, és röhögve azt mondja a kórházban a látogatóinak: „Na, most aztán se fülem, se farkam”. Maga szerint ennek mi az értelme?

– Fogalmam sincs – vallottam be. – Az európaiak furcsák, a kelet-európaiak pedig még inkább. De ha ilyen frusztrációt okoz, akkor miért olvassa tovább?

– Szeretek mindennek utánajárni.

– Értem. Én is szeretek utánajárni mindennek és mindenkinek. Nézze, tudom, hogy nem-sokára visszamegy az iskolába, de szeretném, ha mi ketten még beszélgethetnénk. Lenne rá mód?

– Lenne. De ezt meg kell beszélnem Robbal.

– Ki az a Rob?

– A barátom.

– Ó, a viláért sem akarok beleavatkozni a kettejük kapcsolatába! – kiáltottam fel. – Csak beszélgetni akartam egy szép és okos nővel. Mert nemrég érkeztem ebbe a városba, és tele vagyok kérdésekkel.

– Ne féljen, nem avatkozik be. Rob és én is örömmel állunk a rendelkezésére. Másoknak is

segítettünk, új beköltözőknek, férfiaknak és nőknek is. Adja meg a nevét és majd jelentkezünk. Ugye, van valamilyen számítógépe vagy mobiltelefonja?

– Van. Gordon White a nevem. A West Main Streeten van a szállásom.

– Nagyszerű. Az én nevem Theresa. De lehet, hogy Rob jelentkezik. Amit én tudok, azt ő is tudja. Nincsenek titkaink egymás előtt.

– Azt el tudom képzelni. Hát akkor további néhány perc zavartalan napozást kívánok, kelet-európai irodalmat pedig csak óvatosan olvasson!

Ezzel felálltam és tovább sétáltam. De a park egy másik részében megint leültem, hogy a saját könyvemet olvassam és jegyzeteket készítek. A nyugalمامat csak néhány kisgyerek zavarta meg, akik vadul dobálták egymást és közben eltaláltak valamit felettem, az ágon. Fémesen koppant. Felnéztem. Hát persze. Egy térfigyelő kamera, de olyan kicsi, mint egy mókus. Na nem baj, együtt is olvasgathatunk.

Este tényleg Rob jelentkezett, és ő is láthatólag mindent tudott, még némely szavamra is reagált. Például utánanézett annak a se füle, se farka kérdésnek, és megállapította, hogy az egy magyar szólás, ami körülbelül azt jelenti, hogy semmit sem lehet kihámozni valamilyen szövegből. De ennek semmi értelme egy kórházi műtét után. Ha a „farok” a német „Schwanz” szó tükörfordítása, akkor ez egy szójáték lehet.

Csak sajnálja az illetőt, aki ezek szerint nemcsak a fülét, hanem a péniszét is elveszítette. Azt azonban már Rob sem értette, hogy ezen mi a nevetséges. Mielőtt megígérte volna, hogy eljönnek értem autóval, még megjegyezte, hogy egyetért velem: ő is azért szeretett bele Theresába, mert nemcsak szép, de okos is. Ahogy egy matematikustól el is várható.

Ekkor jutott eszembe, hogy esetleg ugyanígy én is belehallgathatnék mások beszélgetésébe. Mert kíváncsi vagyok, mit mondanak rólam. De talán még friss érkezőként nincs hozzáférésem.

Rob és Theresa tényleg eljöttek értem este, gyorsan összeismerkedtünk, és sok mindent megtudtam az életükről. És a szomszédaik életéről is. Mert elővették a tabletjüket és végigfutottak a házuk mindegyik lakásán. Hát, ez nem volt egy mindennapi élmény. Láttuk, ahogy a gyerekek játszottak, a szülők veszekedtek, aztán visszavonultak a hálószobába kibékülni. A legfurább az volt, hogy a gyerekek is előkapták a mobilt és azon követték a hálószobában zajló eseményeket, néha izgatottan meg-meglökve egymást.

– Ja, téged is lecsekkoltalak ám! – mondta Theresa, és az archívumból kikereste azt a felvételt, amin otthon vagyok, és éppen a szexuális inségemen próbálok meg könnyíteni a fotel vélelmezett árnyékában.

– Jaj, ne! Ez olyan megalázó! – kiáltottam fel és vörös lett az arcom.

– Miért lenne megalázó? Emberek vagyunk – mondta Theresa, és pajkosan csillogott a szeme.

– Férfiak vagyunk – tette hozzá Rob és átölelte a felesége derekát. – És nem lehet mindenkinek akkora szerencséje, mint nekem.

– Tudod, a péniszed igazán szép és erős, nagy is, a mozdulataid pedig elárulják, hogy szenvedélyes szerető lennél. Rob, mi a véleményed?

– Ehhez nem tudok hozzászólni. – Beszéljünk inkább a vaginákról!

Erre Theresa nevetve odahúzta Rob fejét az öléhez. De utána nyugodt hangon folytatta.

– Biztos vagyok benne, hogy előbb-utóbb jelentkezik majd nálad egy csaj, akinek épp ez a jelenet keltette fel az érdeklődését. Na, igyunk erre!

Az est további részében főleg a városvezetés dolgai kerültek szóba. Végighallgatták a polgármester és a főépítész bizalmas társalgását, amit a hivatal egyik helyiségében folytattak éppen, egy javasolt beruházásról, és hogy miket kellene belevenni a pályázati kiírásba. De alig értek a végére, már több tucat városlakó reagálását is olvashatták, miszerint a projektet túldimenzionálták, a tervezett épületek közül néhányat nyugodtan ki lehetne hagyni.

– Ezeket a véleményeket a polgármester és a tárgyalópartnere is láthatja? – kérdeztem.

– Hogyne. Minden valós időben történik.

– És ha mégis ragaszkodnak az eredeti tervhez?

– Akkor természetesen megépíthetik. Minden nyilvános, de az önkormányzati testületé a döntés joga. Csak utána megnézhetik magukat a soron következő választáson.

Még sok minden szóba került, politika, irodalom, oktatásügy, egészség és életmód, de egyszer csak Theresa hozzám fordult és felolvastott egy frissen kapott üzenetet: „Szia! Eva vagyok. Ki az a csinos pasi nálatok? Szabad még, vagy már foglalt? Ha szabad, akkor stipistopil!”

– Na, ehhez mit szólsz? Valaki máris észrevett. És érdeklődik irántad.

– De kicsoda? Én egyáltalán nem ismerem – mondtam zavartan.

– Kinyomozzuk – mondta Theresa, és Rob is érdeklődve odahajolt.

Nyomogatták a gombokat és lapozgattak a felbukkanó ablakok és adatsorok között, majd Theresa elkezdte sorolni: „Eva Rudner, 31 éves, szingli, foglalkozása kereskedő, évi fizetése 47 ezer dollár, mindenféle biztosítása van, középiskolát és két szaktanfolyamot végzett, elvált, van egy 5 éves kislánya, a volt férje Bill Gringer, 40 éves, csoportvezető egy szállítási vállalatnál... Akarod, hogy őt is lenyomozzam?”

– Jézusom! Olyan hirtelen jött ez az egész. Nem hiszem, hogy készen állok arra, hogy máris felszedjek egy nőt, ráadásul egy gyerekes anyát, egy idegen városban – nyögtem ki.

– Itt minden ilyen hirtelen történik – nevette Rob.

És valóban. Már meg is jött a következő üzenet: „Látom, engem tanulmányoztok. Elkezdhetünk egy telekonferenciát is. Mit szólnátok?”

Elámultam. Vendéglátóim noszogattak, hogy menjünk bele, ezért igent mondtam. De még nem tudtam, mibe megyek bele.

A megfelelő gombok megnyomása után megjelent a képernyőn Eva. Egészen jól nézett ki. Az átlagosnál dundibb volt, de ez engem sosem zavart. Még egy pocakos nőnél is élveztem, hogy olyan, mintha három melle lenne. Ilyen vagyok. Hálás típus.

A társalgás egészen kellemes volt. De Eva nyomatékkal kérdezte meg, hogy van-e valakim.

– Pillanatnyilag nincs. De miért akarod tudni? Ez feltétele a barátkozásnak?

– Láttalak otthon, és arra gondoltam, hogy nem feltétlenül kellene egyedül töltened az estéidet. („Na, mit mondtam? A produkciód egy valóságos promóció is” – súgta oda Theresa.)

– Ez hízelgő, de azt nem a nyilvánosságának szántam.

– Nálunk az nem számít. Egyébként ha látni akarsz zuhanyozás közben, erre is rákereshetsz. Egy szerény kóstoló, mielőtt személyesen találkozunk – mondta Eva.

(„A rejszolásodat már hatvannégyen látták. És hét ember lájkolta is, öt nő és két férfi” – súgta közben Theresa.)

– Persze, szívesen találkozom veled, de nem túl gyors ez az ismerkedés? – aggodalmaskodtam.

– Ezzel ne törődj, szívem. A banketten mindig a kaviáros szendvicsek fogynak el legelőbb. És aki túl sokáig méregeti őket, az éhesen marad. Én az a típus vagyok, aki elsőnek nyúl a finomságért és csak később töpreng.

Theresa alig tudta visszafojtani a kuncogását. Mi beszélgettünk tovább. Evát érdekelte, hogy mivel foglalkoztam az előtt, hogy N-be jöttem. Mondtam neki, hogy könyvtárban dolgoztam. Erre elhallgatott, majd félénken megkérdezte:

– Ó, akkor rém okos lehetsz. Nem mondtam valami butaságot?

– Nem. És különben sem számít. Tudod, én az olyan nőket szeretem, akik nemcsak szépek, hanem kedvesek és együttérzők is, akik akkor is kitartanak mellettem, amikor magatehetetlenül fekszem otthon.

Eva hosszan hallgatott.

– Mi van? Ezzel elvettem a kedvedet? – kérdeztem.

– Nem. Csak az orvosi leleteidet próbáltam megkeresni, de nem jön be semmi.

– Új lakó vagyok itt, orvosnál még nem jártam. Csak pár napja csatlakoztam a kísérlethez. Miért? Annyira fontos az egészségi állapotom?

– A regisztráció közben le kellett volna adnod egy csomó igazolást.

– Miről?

– Sok mindenről. Hogy nem követtél el bűncselekményt, nincs fertőző betegséged, nem állsz orvosi kezelés alatt, nincs elmebajod meg ilyesmik.

– Hát, ezek szerint még nem dolgozta fel a rendszer az egészségi és bűnügyi adataimat. De addig nem is akarsz találkozni velem?

– Ez egy kicsit kockázatos – vallotta be Eva.

– De azért csak nyugodtan nézd meg, ahogy meztelenül zuhanyozok. Kíváncsi vagyok, tet-szem-e.

Hát, ez az ismerkedés egyelőre megszakadt. De Theresa mondta, hogy ne adjam fel. Közben tovább figyelte a fotel mögötti erotikus előadásom nézettségét. Már több mint százan látták, ötvennyolcan lájkolták, és a megosztások száma is egyre nőtt.

– Lassan valóságos sztár leszel – mondta nevetve.

– De azért ezt nem értem – mondtam. – Miért engem néznek, amikor mindenki mindent a nyilvánosság előtt csinál, ezek szerint?

– Ó, a mi szeretkezéseinknek is egészen jók a mutatói – mondta Rob, némi büszkeséggel a hangjában. – Van egy kumulatív index is, ami szerint egész jól állunk a szerelmesek virtuális vetélkedésében. Az aktusaink közül 13 bekerült a legnézettebb ötszázba. És sokan lájkolták a fürdőseinket, még azokat a sétákat is, amelyeket kéz a kézben tettünk a parkban. Mert nemcsak a szex érdekli az embereket, hanem az érzelmek is. És ha tudni akarod, az a jelenet, amikor Theresával beszélgettél, rajtam kívül még hatvanöt embernek tetszett (ezen belül 52 volt a nők és 13 a gyerekek száma).

– És ez benneteket egyáltalán nem zavar? – kérdeztem.

– Nekünk nincs semmi rejtegetnivalónk – mondta Theresa, és mosolygott.

– De például az oktatói munkában nem baj, hogy a gyerekek is bekukucskálnak a hálószo-bátokba? Hogy tudsz elbűk állni úgy, hogy előtte már láttak tökéletesen meztelenül, látták, hogyan élvezel és hogyan törlöd a feneke-det?

– Persze lehet, hogy miközben ott állok előt-tük, néhány fiú a meztelen nőt látja (emléke-zetből vagy a mobiljára letöltve), de amikor a tesztekre vagy az osztályozásra kerül sor,

akkor mégsem nő vagyok a szemükben, hanem a tanár. Akkor csak az számít.

– A meztelenség, a szex, az erotikus fantáziálás hozzátartozik az élethez – szólt közbe Rob. – És a gyerekeket sokkal jobban érdekli a sztárok viselkedése, tetoválása, nemi élete, mint amennyire mi érdekeljük őket. Úgyhogy ezzel együtt lehet élni.

– Jó, tudom, hogy ez egy kísérlet, és egyszer véget fog érni. De addig is, én megpróbálok minél ritkábban szerepelni a közösségi médiában. Mit javasoltok, mit tegyek? – kérdeztem, némi kétségbeeséssel a hangomban.

– Ez egyéni ízlés kérdése – mondta Rob. – Ha csak sétálsz, olvasol, könyvtárba jársz, keveset beszélsz és azt is visszafogottan, akkor nem lesz belőled szenzáció.

– Ez így van – értett vele egyet Theresa. – De nehogy azt hidd, hogy az intelligens kinézetű, jóképű, csendes pasikat nem veszik észre az olyan nők, akiknek éppen ilyen társ kell. Így is minden lépésedet követni fogják. És jelentkeznek. Az a legjobb, ha kidolgozol egy stratégiát arra, hogy hogyan rázd le ezeket a nőket, de úgy, hogy ne bánts meg őket. Mert persze ebben a rendszerben a sértő megjegyzéseknek is utána lehet keresni, és isten ments, hogy egy egész várost magadra haragíts.

És bizony, nagyon kellett vigyáznom. Igaz, hogy az első napi performanszom lassan kiment a divatból, de sokan hozzászóltak az

Evával, Theresával és Robbal folytatott beszélgetésekhez is, pro és kontra. Úgyhogy egy kissé ideges voltam, amikor a helyi könyvtárba mentem, állásinterjúra.

Ott is egy hölgy fogadott, ő volt az igazgató. A kezében ott volt az összes addigi szakmai életem kivonata, valamint egy összeállítás arról, hogy miket műveltem az N-be érkezésem óta. Bemutatkoztunk. Susan Bradford 38 éves, értelmes kinézetű nő volt, egyetemi diplomával, de még a PhD-jén dolgozott. Elvált, két gyerekkel. A városka színjátszó egyesületét támogatta, színdarabokkal, és néhány kisebb szerepben ő maga is fellépett. Szabadidejében szívesen kerékpározott, a számítógépén hetente megnézett egy-két művészfilmet és a többi, és a többi. (Mindezekből nemcsak az látszik, hogy egy értelmes és művelt asszonyról van szó, hanem hogy én is alaposan utánanéztem a beszélgetésünk előtt.)

– Mister White, szeretettel üdvözlöm a mi kis könyvtárunkban. Látom, hogy már megkezdte a városunkba való beilleszkedését, és sok kapcsolatra is szert tett. Ma reggelig már 426 személlyel alakult ki ilyen-olyan kapcsolata. Ez fontos, mert a könyvtárosoknak benne kell élniük a településben, méghozzá nemcsak fizikailag, hanem az emberek tudatában is – mondta, és az arca derűs volt, semmiféle iróniát nem tudtam felfedezni rajta. De ő láthatta, hogy mire gondolok. (Úgy látszik, az,

hogy mindenki mindent tud a másikról, még erősebben kifejlesztette az empátiát, szinte kitalálják egymás legtitkosabb gondolatait is.)

– Nagyon sajnálom, hogy egy bizonyos meg gondolatlan cselekedetem, amit nem kívánok részletezni, a kelleténél is jobban felhívta rám a város lakóinak figyelmét. Erre a jövőben jobban oda fogok figyelni – mentegetőztem.

– Nem kell részleteznie. Láttam – mondta Bradford asszony, és ezúttal egy halvány mosoly is átsuhant az arcán.

– Láttá? – lepődtem meg. – Hogyan?

– Nem első kézből. De a tájékoztató könyvtárosunk, Jane felfedezte és továbbította azzal, hogy „nem ezt a palit akarod felvenni?”

– És? Ez az epizód nem tette tönkre az esélyeimet?

– Miért tette volna tönkre? Ha akarja, annak is utánanézhethet, hogy Jane hogy kama tyolt egy nagyot a gyepmesterrel. Minden fenn van a közösségi hálón. Mondja, meg tudja mondani, hogy ma milyen színű bugyit vettem fel? Mert ennek is utánanézhethet. Nincs semmi elrejtve.

– Sajnálom, de nem néztem, ahogy felöltözött.

– Nagyon helyes – nevetett. – Mindent szabad, de semmi sem kötelező. Tudja, ha George Soros még élne, megnyalná a tíz ujját. Ez az igazi „nyílt társadalom”.

– Nem hinném, hogy erre gondolt. A gondolatok szabad áramlásához nem kell bekukucskálni mások vécéjébe.

– Meglehet. De ha minden nyilvános, akkor összeesküdni sem lehet a közösség ellen. Akkor nem lehet következmények nélkül csalni, hazudni, félrevezető reklámokat készíteni, hiszen minden kiderül.

A továbbiakban már elsősorban a szakmai kérdésekről beszélgettünk. Bradford asszony sok kérdést tett fel olyan dolgokról, amelyek nem szerepeltek az önéletrajzomban vagy a publikációs listámon, rákérdezett a kedvenc olvasmányaimra (a közösségi adatbázisban elsősorban az utóbbi néhány év vásárlásai szerepeltek, az új rendszer még nem kapcsolódott teljesen össze a régivel, amelyik egyébként is sokkal jobban védte a használok személyiségi jogait).

Úgy láttam, hogy mindennel meg volt elégedve, és ez érződött a stílusán is. Az interjú vége felé mosolyogva azt mondta:

– Mostantól kezdve hívj Susannak! Van szabad állásunk, a „titkok nélküli város” projekt még nem keltette fel sok könyvtáros érdeklődését.

– Valószínűleg túl konzervatívak és zárkóztak, nem szívesen tárulkoznak ki – mondtam.

– Igen. De egy igazán nyílt társadalomnak nyílt polgárokra és nyitott gondolkodású kultu-

rális munkatársakra van szüksége. Gyere vissza holnap, akkor körbevezetünk és megbeszéljük a pontos beosztásodat. Most az építéssel találkozom, a könyvtár bővítéséről beszélgetünk. Itt lesz majd a városi színház állandó helye, egy gyerekklub és hasonlók. A részletek kidolgozásában számítunk a szakmai ötleteidre!

A könyvtárból hazafelé sétáltam a parkban. Megint ott volt Theresa, de épp felállt, hogy visszamegy az iskolába. Örömmel üdvözöltük egymást.

– Látom, minden rendben – mondta. – Megkaptad az állást. Gratulálok!

– Honnan tudod?

– Jaj, hogy kérdezhetsz ilyet! Természetesen élőben követtem a beszélgetésedet az igazgató-nővel. Te már a baráti körömhöz tartozol, és érdekelt, hogy jutsz át ezen az akadályon. De most meg vagyok nyugodva. Jó helyed lesz ott neked.

– Örülök, hogy így gondolod. De miért vagy ennyire biztos ebben?

– Az állásinterjú előtt is bekukkantottam a könyvtári oldalakra, és a lányok oda voltak érted. Aztán amikor kijöttél, Bradford asszony közölte a többiekkel, hogy fel vagy véve, és ujjongtak. Féltékennyé is tettél.

– Hogyhogy? Rájuk vagy féltékeny?

– Nem, nem. Hanem hogy milyen könnyű dolgod lesz. Bezzeg nekem nem örültek annyira, amikor felvettek matektanárnak.

– Gondolom, itt is több a női pedagógus, mint a férfi.

– Igen. Bár a meztelen kolleganők látványa vonzza a pasikat, a titkok általában, a mindenki más titkaiban való turkálás meg inkább a nőket hozza izgalomba.

Este meglátogattam őket, Theresa jót főzött, utána pedig ittunk az én karrieremre.

Másnap Jane fogadott, ő vitt körbe.

– Lányok, itt az új kollégánk. Az a pasi. És *alattam* fog dolgozni.

Erre mindenki jót kuncogott. Kivéve egy magas, sötét hajú, vékony kolleganőt, Joant, aki csak barátságosan mosolygott. (Ezzel azonnal belopta magát a szívembe.)

Jane megmutatta az irodámat és egy listán átadta a munkaköri kötelességeimet. Egymás mellett dolgoztunk, szótlanul. De egyszer Jane közel hajolt hozzám, és suttogva megkérdezte: „Bordó vagy barna?”

Nem értettem a kérdést. A lány kacscintott egyet, de ezzel sem jutott közelebb.

– Minek a színét kérdezed?

– Hát az alsónadrágod színét, fiúka.

– Miért érdekel? – kérdeztem megütközve.

– Beavatási szokás – felelte Jane. A többiek is felkapták a fejüket és vigyorogtak.

– Tudod, minden új munkatársunkat meglessük, amikor az első nap felöltözik, hogy munkába jöjjön. Sok múlik a bugyi vagy a gatyá színén.

– És?

– Ma reggel mindegyikünk végignézte, ahogy felöltözöl, és nem tudunk megegyezni a gatyád színében. Ami benne van, azt láttuk, és mindannyiunknak tetszett, de az árnyék miatt a felvételen nem egyértelmű a színe. Megmutatnád?

– Ne haragudj, Jane, de nem mutatom meg. Mert semmi jelentősége sincs. Tudod, egy férfi nem azt az alsóneműt veszi fel, amelyik egy adott alkalomra a leginkább megfelelő, hanem azt, amelyik éppen tiszta. Vagy amelyik legelőbb a kezébe akad.

– Ezt nem hiszem el – mondta Jane. – A pasik is törődnek a megjelenésükkel.

A többiek is kételkedve néztek.

– Mióta van nálatok ez az alsónemű-nézegető szokás?

– Elég régóta.

– És azt gondoljátok, hogy én is megnézem, hogy ti hogyan öltözködtök?

– Feltételeztük.

– Akkor értem.

– Mit?

– Hogy miért feltételezte Susan is a felvételi interjú közben, hogy meg tudom mondani a bugyija színét.

– És nem tudtad megmondani?

– Persze hogy nem. Lehet, hogy ez benneteket érdekel, de engem egyáltalán nem.

– Az sem, hogy mi van belül?

– Az inkább. De az sem leselkedve, hanem kölcsönös megegyezés alapján.

Ezzel a téma lezárult, és dolgoztunk tovább. Hosszú volt a nap, de volt egy fél órás ebéd-szünet. Ki akartam szaladni a szomszédos élelmiszerüzletbe, de Joan, a magas, vékony, barna hajú kolleganő megelőzött.

– Hoztam neked egy gombasalátát és csokis fánkot. Ezek a kedvenceid, ugye?

– Igen. De honnan tudod?

– A bankkártya-adataid szerint amióta itt vagy minden másnap ezt ebédeltél. És ma éppen másnap van.

– Eltaláltad – mondtam, és alaposan a szemébe néztem. Tényleg figyelemreméltó teremtés. Egy picit csúnyácska, de figyelmes. És nem az öltözködésemet figyeli, hanem az ebédelési szokásaimat.

Ezt a dolgot nem akarom nagyon részletezni. A lényeg az, hogy Joan és én egyre jobban megkedveltük egymást, sok időt töltöttünk együtt.

Ez persze nem kerülte el a kolleganők és a barátaink figyelmét. Egyre többet célozhattak arra, hogy lám, megtalálja zsák a feltjét, és ha véget ér ez a hosszú szociálpszichológiai kísérlet, majd utána is együtt maradunk, hiszen annyira összeillünk.

Persze jelentkeztek az ellendrukkerek is. Evának is feltűnt, hogy egyre gyakrabban látja Joant a képen, amikor utánam nyomoz, és mások is csalódásuknak adtak hangot, látva, hogy más lett a választottam.

Még Theresa is egy kicsit másképpen viselkedett ezentúl. Érzékeltette, hogy eddig is csak barátok voltunk, de mostantól még inkább. Úgy látszik, egy kicsit a nőiességének is hízelgett, hogy bennem talált egy – régi kifejezéssel élve – házi barátot, akivel nem kell megcsalnia az urát, de azért fürdeni lehet a hódolatában. Hát, ilyen az élet.

Jelentkezett egy Irina nevű nő is, aki minden apropó nélkül elküldte nekem Joan egészségi vizsgálatának a leleteit, amelyekből kiderült, hogy egymás után több súlyos betegségen is átesett, és a soványsága is egy ismeretlen kórnak köszönhető.

– Rendben van – gondoltam. – Ezután még nagyobb szeretettel és odafigyeléssel fogok bánni vele. Mert nekem nem egy vetkőző és szexelő vadmacska kell, hanem egy szelíd, okos teremtes, aki a szívében hordja a szépségét.

Nem tudtam elkerülni, hogy egy-két embert (főleg nőket) meg ne sértsek, de aránylag könnyen megoldódtak a problémák. Időnként megnéztem, mit írtak vagy mit mondtak rólam, és ez segített a további alkalmazkodásban. Annak pedig, amit a közvetlen ismerőseim, a barátaim és munkatársaim mondtak rólam, inkább örültem. A negatív megjegyzések (például hogy nem vagyok igazi férfi, az öltözetem nem vall jó ízlésre, túl sokat foglalkozom magammal és a könyveimmel) lehámlottak rólam, a pozitív vélemények pedig (például hogy általában önzetlen, segítőkész és megbízható vagyok) megerősítettek.

N-ben végül is nagyon érdekes volt lakni. Valóban szembetűnő volt a helyiek tudása egymásról, egymás családjáról és baráti köréről. És a nem kívánatos kérdezősködést szinte teljesen pótolta a könnyen visszakereshető adatbázis. Mert ami közismert volt, azzal nem kellett sokat foglalkozni. (A női olvasókat talán az lepheti meg leginkább, hogy a pletykálkodás szinte teljesen megszűnt. Hogy is lehetne az illető háta mögött pletykákat terjeszteni, ha ő is bármikor belehallgathat a róla szóló véleményekbe!) Viszont megesett, hogy amikor egy híradástechnikai boltba mentem, az eladó már eleve azzal fogadott, hogy sikerült-e szereznem olyan adaptert, amelyet az Interneten kerestem az utóbbi napokban, vagy a gyógyszerárban már az előtt megfelelő készítményt ajánlottak a székrekedésemre, hogy megszólaltam volna.

Barátságosan, minden tolakodás nélkül. A buszon is felismert egy középkorú férfi, egy irodalomtanár, és egyetértett velem abban, hogy a kelet-európaiak gondolkodásmódja valóban nagyon furá.

Tulajdonképpen ennyit akartam elmesélni erről a szociológiai kísérletről. Pár évet lehúztam ott, és megtanultam élni az abszolút nyilvánosság eszközeivel. A munkámat jól végeztem, meg voltak velem elégedve. Az ott megismert barátaimmal azóta is tartom a kapcsolatot. Csak már nem érdeklődünk egymás személyes titkai iránt. Elvégre nem vagyunk Nben!

Joan és én azóta összeköltöztünk, és boldogok vagyunk. Amikor visszajöttem New Jerseybe, ő is jött velem. Az egyetem és az Unesco által szervezett kísérlet nemrég befejeződött, megköszönték a részvételünket, de a mi ket-tőnk kísérlete azóta is zavartalanul folytatódik. És azt talán mondanom sem kell, hogy nincsenek titkaink egymás előtt.

A mo nyelv

A kis Bence már kétéves korában felhívta magára a figyelmet. Ha beszéltek hozzá, mindent megértett, és ő is szépen formálta a szavakat, mégsem lehetett megérteni, amit mond.

– Itt a papa! – mondta neki az anyja, és rámutatott a férjére.

– Dudu – mondta a gyerek.

– Nem dudu, hanem papa – javította ki az asszony.

– Dudu – erősködött Bence.

Ez így ment minden szóval. Bence számára a mama „mia” volt, a nagyi „gyigyí”, és ha éhes volt, azt mondta: „mami”.

– Hami? – próbálkozott az anyja. De Bence makacsul csak a „mami” szót emlegette és a szájával is mutatta, hogy enni kér.

– Mami ad neked hamit – kísérletezett az anyja.

– Mia dada mo mami – mondta a gyerek, de már nem nagyon remélte, hogy megértik.

A gyerekorvosnak az volt a véleménye, hogy Bencének talán a fülével van baj, ezért nem tudja tisztán hallani a szavakat. De a hallásvizsgálat nem mutatott ki semmilyen rendellenességet. Egy pszichológus és egy logopédus is megvizsgálta, de ők sem találtak semmi eltérést a normálistól.

Végül rádöbbenetek, hogy Bence egy saját, személyes nyelvet fejlesztett ki. A szülőknek nem volt más választásuk, mint hogy megtanulják a gyerekük nyelvét. Csak abban reménykedhettek, hogy Bence, mivel nagyon okos, előbb-utóbb az anyanyelvét is megtanulja, ha másképp nem, akkor idegen nyelvként.

Ez azonban egyre váratott magára. Helyette Bence nyelve kezdett terjedni. A mamák és papák, akik a bölcsődébe mentek a gyerekeikért, már meg sem lepődtek, amikor az ő gyerekeik is azzal fogadták őket, hogy „mia”, illetve „dudu”.

Mivel a bölcsődei gondozónők rangon alulinak találták, hogy ők alkalmazkodjanak a kis porontyokhoz, ők ugyanúgy nem értették, mit akarnak a gyerekek, mint eleinte Bence szülei. De a bölcsisiek szemmel láthatóan élvezték a dolgot, és remekül megértették egymást.

Az eset hamarosan felkeltette a nyelvészek érdeklődését is. Ellátogattak a bölcsődébe és hangfelvételeket készítettek, hogy azok révén tanulmányozhassák ezt az új nyelvi jelenséget.

Közben Bence óvodás lett. Néhány volt bölcsis társával valóságos klikket alkotott, és a beszélgetésüket senki nem értette meg. Idővel más óvodások is rászoktak erre, már csak azért is, hogy ne érezzék magukat kirekesztve.

Ekkor jelent meg az első tudományos publikáció a Bence által feltalált nyelvről. Mivel az egyes szám első személyű névmásnak a „mo”

szó felelt meg, jobb híján mo nyelvnek nevezték el.

Sikerült feltárni a nyelv alapszókincsét és nyelvtanát is. Ez utóbbi rendkívül egyszerű volt, az alany, az állítmány, a tárgy és a határozószó egyenes szórendben követték egymást, a kérdést is csak a kérdő hangsúly jelezte. A múlt időnek a „tó”, a jövő időnek a „vili” szócska felelt meg. A birtokviszonyt is rendkívül egyszerűen fejezték ki: Mo dudu – az én apám.

A „jön” szó úgy hangzott, hogy „kome”. Ennek alapján egyesek hajlamosak voltak a mo nyelvet a germán nyelvcsaládhoz sorolni, mint az európai zsidók által használt jiddist. Tehát „Mo dudu kome” – Jön az apám. Jövő időben: „Mo dudu vili kome.” – Jönni fog az apám.

Én csak szerény krónikás vagyok, nem nyelvész, ezért nem áll módomban leírni a mo nyelv struktúráját. Elég annyi, hogy az iskolában már egyre több gyereknél jelentkezett a mo-szindróma. Ez abból állt, hogy mindent megértettek magyarul, de válaszolni csak mo nyelven voltak hajlandók. Illetve ha semmiképp sem tudták elkerülni, akkor magyarul is a mo nyelv szintaxisát alkalmazták.

– Megcsináltad a leckét? – kérdezte a tanító.

– Én régen megcsinál lecke – válaszolt a diák.

A járvány egyre terjedt. Az oktatási kormányzatban (a minisztérium nevét nem érde-

mes megjegyezni, mert évenként változik) külön szervezeti egységet (alosztályt, osztályt, illetve főosztályt, mikor mi volt) hoztak létre, kifejezetten a mo-szindróma által érintett tanulók oktatási problémáinak tanulmányozására és kezelésére.

Mire Bence leérettségizett (természetesen egy speciális vizsgabizottság előtt), e tárgykörben már doktori fokozatot is kiadtak.

A probléma akkor kezdett kezelhetetlenné válni, amikor már a hazai lakosság 15 százalékát is meghaladta a mo nyelven beszélők száma, és ezek elkezdtek külön iskolát és közigazgatási szervezetet követelni maguknak. Lett mo újság, mo rádióállomás, sőt, az interneten mo tévécsatorna is.

Nemsokára elkerülhetetlenné vált, hogy a mo nyelvet Magyarország második hivatalos nyelvvé nyilvánítsák. Hamarosan az ENSZ is felvette a tolmácsolási nyelvek közé.

Eljött az az idő is, amikor tudományos előadást tartottak ezen a nyelven. Ez volt a címe: „Jom lézer-gupacsode inim IBM-rakatati”, azaz „A lézeres adattovábbítás perspektívája IBM-számítógépekben.”

Minden szépen haladt, a mo nyelv egyre gazdagodott. Egy nap azonban Bencét halálos autóbaleset érte. Huszonnyolc éves volt ekkor. Holttestét a Magyar Tudományos Akadémia oszlopcsarnokában ravatalozták fel, a búcsúztatók között ott volt az MTA főigazgatója, a

nyelvtudományi intézet igazgatója, a minisztérium illetékes osztályvezetője, a nemzetiségi ombudsman, és számos külföldi tudományos szervezet is képviseltette magát. A főigazgató úgy említette őt, mint aki Széchenyi István óta a legnagyobb hatást gyakorolta a magyar kultúra fejlődésére.

Amikor elkezdték feltárni az irattárát, találtak egy saját kezűleg írt, kifogástalan magyarságú feljegyzést is: *„Azt hiszem, ez a tréfa túl messzire ment.”*

Egyvesszős

Gondolkodott már a kedves olvasó azon, hogy miért éppen olyanok vagyunk, amilyenek? Hogy a sok milliárd eshetőségből miért épp az az egyetlen lehetőség valósult meg? A sok-sok összetevő másként is kapcsolódhatott volna. Akit Andrásként ismerünk, könnyen lehetne Andrew, André vagy éppen Andrej.

Engem történetesen Mándy Gábornak hívnak, de lehettem volna bárki más is. Minden lehetséges. Mert egyáltalán nem biztos, hogy az általunk ismert univerzum az egyetlen. És azon belül is létezhetnek alternatív valóságok. Ahogy a geometriában a P pont mellett lehetséges egy P' (egyvesszős pé) pont, úgy nekem is lehet egy alteregóm. Az egyvesszős Mándy Gábor ugyanott és ugyanakkor született, mint én, de még ha egy helyen laknánk is, akkor sem találkozhatnánk. A párhuzamos univerzumok külön tartanak bennünket.

De mi van, ha nem? Az időről és térről csak korlátozott fogalmunk van, igazából nem értjük az egészet. Nem tudjuk elképzelni, hogy egy ponton végére érjünk a világnak, és csak lógathatjuk a lábunkat a nagy semmibe. De az ellenkezője is felfoghatatlan, hogy ugyanis a világnak sehol sincs vége. Meg ha valamiféle csavart Möbius-szalagként is képzeljük el a teret, amelynek mindkét oldalát bejárhatjuk

anélkül, hogy átmennénk a szalag másik oldalára, akkor is megkérdezhetjük, hogy hol létezik ez a Möbius-szalag, és hogy mi van azon kívül. Ez érvényes az időre is. A mai tudósok (néhány kivétellel) megegyeznek abban, hogy az általunk ismert világegyetem egy óriási robbanás révén jött létre, de nehezen tudnánk elképzelni, hogy az esemény előtt néhány perccel semmi sem létezett. A tér és az idő koordinátarendszerek, és azoknak elvileg nem lehet határa.

Mindez azért jutott eszembe, mert nemrég találkoztam az „egyvesszős Mándy Gáborral”. Igaz, hogy csak álmomban, de nem lehetetlen, hogy a párhuzamos univerzumok között az álom a híd.

Szóval álmomban megjelent a másolatom. De az is lehet, hogy én vagyok az ő másolata. Mert univerzális szabály, hogy mindenki magát gondolja eredetinek.

Beszélgetni kezdtünk. Őt is ugyanúgy hívták, és a születésünk után őt is Kecskemétre vitte az anyánk, és ugyanabba az általános iskolába íratta be. De innentől már elváltak az útjaink. Míg én a könyvek szerelmese lettem, őt inkább a gépek érdekelték. A középiskolát már külön jártuk ki. Én Kecskeméten maradtam, a Katona József Gimnáziumban tanultam, ő pedig Budapesten a Kandó Kálmán villamos ipari technikumba járt. Én verseket írtam a lányokról, ő viszont meg is hódította

őket. (Persze az is lehetséges, hogy azok is afféle „egyvesszős lányok” voltak.)

A főiskolát én a Debreceni Tanítóképző Intézet könyvtár-népművelés szakán végeztem el, ő a Műegyetemen tanult tovább. Én egy könyvtárban dolgoztam, ő egy ipari vállalat főmérnöke lett. Szegény maradtam, ő pedig meggazdagodott. Előbb egy használt Fordon furikázott, később Mercedese lett. Egy közlekedési balesetben elveszítette az egyik lábát, attól kezdve saját sofőrje is volt. Amikor megnyitották a határokat, nyugatra távozott. Én maradtam. Ő a nemzetközi üzleti élet ismert személyisége lett, én pedig könyvtárosként mentem nyugdíjba. (Nem véletlen, hogy én írok róla, és nem ő rólam.) A közös születés ellenére kettőnk élete teljesen más irányba fejlődött. Ha már régebben ismertem volna, szegény rokonként kérhettem volna tőle némi támogatást. De hát az alternatív univerzumok között nem lehetséges a pénzátutalás.

Kíváncsi voltam, hogy mikor álmodom róla legközelebb. Nemsokára, a legnagyobb meglepetésemre álmaimban egy „kétvesszős Mándy Gábor” is megjelent. Vele a debreceni tanítóképző elvégzéséig egy test, egy lélek voltunk. Akkor ő nem könyvtárosnak ment, hanem népművelőnek, belépett a kommunista pártba, és ott csinált karriert. Lépésről lépésre emelkedve a ranglétrán, egészen a Pártközpontba jutott, Aczél György jobb keze lett. Közben a Szovjet-

unióban elvégezte a káder-akadémiát, a „Prágai tavasz” kulcsembereivel, Alexander Dubčekkel együtt. Nagy karrierre számított, de Kádár János nem volt hajlandó nyugdíjba menni (talán egy „egyvezzős Kádár” megtette), ezért csak várt, várt. A rendszerváltozás idejére már a butább, de szemfülesebb káderek is lekörözték. Jó anyagi körülmények között élt, de nem házasodott meg. Nyugdíjba vonulása óta múzeumi teremörként műlatja az idejét, és mindenkit elkápráztat a tudásával az orosz festészet remekműveit bemutató kiállításon.

Kérdeztem, hogy álmódott-e rólam. Azt felelte, rólam most álmodik először, de már találkozott két másik Mándy Gáborral is.

Az egyik Kecskeméten, még gimnazista korában beleszeretett egy amerikai turista lányába, évekig leveleztek, és a rendszerváltozás után Amerikában össze is házasodtak. Pennsylvania államban laknak, nagyon tetszik neki Amerika, elvégzett egy kétéves helyi főiskolát, majd a philadelphiai egyetemen művészettörténetet tanult. Már három szép gyereke van, két fiú és egy lány, de a felesége mostanában egyre többet veszekszik vele.

A másik alteregónk akaratosabb egyéniség lett. Az általános iskolában sokszor megbüntették, kisebb-nagyobb vétségek miatt. Ötvenhatban, mindössze tizenegy évesen, belekeveredett a harcokba, géppisztollyal a kezében fogták el. Mivel túlságosan is kiskorú volt, nem

végezték ki, de a fiatalokúak börtönét túlságosan könnyűnek ítélték a számára, ezért a felnőtt börtönbe került. Ott kitűnt példás magaviseletével, segítőkézségével. Szent fogadalmat tett: ha kiszabadul, az egyházat fogja szolgálni. És úgy is tett. Szerzetesnek állt, a Bibliát tanulmányozta és elemezte. 1989 után a Vatikán levéltárába került, és nyugdíjazása óta is ott dolgozik.

Több ilyen álmom nem volt, de ezek nyomán biztos vagyok benne, hogy sokkal többen vagyunk – bár minden univerzumban más és más testben és sorssal. És mindegyikük én vagyok. Egymás életéből ágaztunk szét, ahogy az írásom elején említett összetevők más és más formában álltak össze. Véletlen, hogy én én vagyok és nem valamelyik a sok közül. És ők is ugyanezt gondolhatják.

Ha újraszületek, a párhuzamos univerzumok közötti összefüggéseket fogom tanulmányozni.

Az üvegszem

Losonczi Tamás negyvenhat évesen egy közlekedési balesetben elveszítette az egyik szemét. Előtte minőségi ellenőr volt, és ilyen látással nem dolgozhatott tovább. Amikor megkapta az üvegszemet, szokatlan ötlete támadt. Elment a rendőrségre és felajánlotta a szolgálatait. Javasolta, hogy az üvegszemébe építsenek be egy kamerát, amelyik mindazt a központba továbbítja, amit ő maga lát (a másik, ép szemével). Először azt hitték, meghibbant, és eltanácsolták, de hír eljutott a magasabb hivatalokba is. Cs. Kovács ezredes elgondolkodott rajta. (Közbevetjük, hogy a Cs. eredetileg Csótányosi volt, de azt az ezredes megtartotta szolgálati álnévnek.)

Hónapok teltek el, és egyszer Cs. Kovács egy új kábítószer-kereskedő bandáról szerzett tudomást, amelyet nagyon nehéz volt megközelíteni. Akkor eszébe jutott Losonczi és behívatta.

– Na, van itt egy ügy, amiben használhatnánk a maga üvegszemét. Fenntartja még, hogy segítene nekünk?

– Természetesen. Miről lenne szó?

És akkor Cs. Kovács vázolta a tervet. Losonczi üvegszemébe beleépítenek egy miniatűr kamerát, a tápellátását a testhő és a szív-

verés adná, a nyakba, a bőr alá beültetendő adókészülék pedig valós időben továbbítaná a képet és a hangot a központba.

– Természetesen jól megfizetjük, és ha bármi adódik, ugyanazt az egészségügyi ellátást kapja, mint amit mi.

– De hát van ilyen készülékük? – kérdezte Losonczi.

– Van. Illetve lesz. A kínaiak fejlesztették ki, nagyfelbontású videojelet közvetít, az ő belügyeseik már használják is. A bőr alá még nem építettek be ilyen, de az már rutin művelet.

Megállapodtak. A kamera megjött, és a hazai szakemberek kipróbálták. Tökéletesen meg voltak vele elégedve. Behívták Losonczit, és egy titkos belügyi laboratóriumban a kis készüléket beépítették az ő üvegszemébe, a tápegységgel és az adóberendezéssel együtt.

Bekapcsolták a berendezést. Egy monitoron kivetítve ott látták magukat, a kép éles volt, a hang is valóságos. Azaz a hangon egy kicsit állítani kellett, de csak a külső modulon. Az adás tökéletes volt. Nagyon furcsa volt magukat látni a más szemével.

Losonczi néhány napig ötletszerűen járkált a városban, körülnézett a boltokban, újságot és könyvet olvasott, csinos nők után eredt, az egyiket fel is hívta magához. De eszébe jutott, hogy a központban mindazt látják, amit ő, ezért azt mondta a hölgynek, hogy megfájdult a szeme, és letakarta egy törülközővel. A hölgyet

ez egyáltalán nem zavarta, és a továbbiakban ő volt felül.

A központban nagy élvezettel nézték a jelenetet, a szomszédos osztályokból is átjött néhány férfi kolléga (a nők csak ránéztek, aztán vissza is mentek, nem volt ínyükre ez a szórákozás). És amikor elsötétült a kép, csalódottan látták, hogy többet egyelőre nem fognak látni. A hangcsatorna azonban tovább működött, így tudták, hogy a jelenet folytatódott, sőt, még intenzívebb szakaszba lépett.

Ekkor jött be a parancsnok.

– Mondjátok meg neki, hogy vegye le azt a szart a szeméről! – mondta. – Ez veszélyezteti az egész akciót!

– Nem tehetjük – mondta neki az operátor. – A kommunikáció szándékosan egyirányú. A megfigyeltek nem hallhatnak semmit. Ez veszélyeztetné az akciót.

Amikor a hölgy távozott, akkor már újra láthatták azt, amit Losonczi látott: a hölgy mosolygását és hálálkodását, öltözködését, és ahogy a férfi lekíséri a lépcsőházban.

Itt tájékoztatnunk kell az olvasót arról, hogy konspirációs okokból Losonczi rövidesen átköltöztették a saját lakásából egy egyszobás, vizes önkormányzati albérletbe, amelyikből pár hónapja nem fizetés címén tettek ki egy családot. A szobában csak egy asztal, szék, lavór, egy rezsó volt, meg egy rossz állapotú sodronyos vaság. Ezt a rendőrség különleges műve-

leti osztályának lakberendezője állította össze, a legnagyobb műgonddal. Ebbe a lakásba aztán már nem nagyon tudott volna hölgyeket vinni.

Ez a kísérleti fázis egy hétig tartott, az alatt a rendszert teljesen bejáratták. Losonczi kapott egy zsebrádiót is, amit fülhallgatóval lehetett hallgatni. A rádió egyik vételi csatornáját úgy állították be, hogy azon lehessen továbbítani a kimenő üzeneteket, de hogy ezt elfedjék, a központból erre keverték rá egy katolikus állomás műsorát is. Ameddig Losonczi nem érzékelte, hogy meg tudja hallgatni az üzeneteket, addig csak a rádióműsor szólt. Akkor félbeszakították az adást, és megszólalt a központi ügyeletes. Ha közben változott a helyzet, akkor Losonczi mondott valami csúnyát („a fenébe”, „na, máma nincs jó napom” stb.), és máris visszakapcsoltak az eredeti rádióállomásra. Ha akkor éppen nem volt mondanivalójuk Losonczi számára, amikor jelezte, hogy meg tudná hallgatni azt, akkor egy pillanatra megszakadt az adás, és egy előre meghatározott, rövid reklámot játszottak be. Utána folytatódott a katolikus rádió műsora.

Lassan élesíteni kellett a megbízatást. Losonczi elkezdett kószálni a városban, felkereste a csövesek és hippik helyeit. Kéregetett, időnként leszólította az elhaladó nőket. Két hétbe telt, mire a kábítószeres banda felfigyelt rá. Belekötöttek, de nem bocsátkozott velük

harcba, csak arrébb ült. Tovább is zaklatták, még drogot is próbáltak neki eladni.

– Ne is próbálkozz, pajtás – mondta. – Egy fillérem sincs, kéregetésből élek, és különben sem tudnék mit kezdeni az anyaggal, mert élő halott vagyok, tele betegségekkel.

Addig-addig erősködtek, hogy tőlük kaphatna egy jól fizető melót, míg vállalta, hogy némi ellenszolgáltatás fejében megpróbálja árusítani a fehér zacskókba csomagolt drogot. Megmondták neki, hogy mennyiért adja a zacskókat, és ha többet is kap értük, azt megtarthatja magának.

– Meglátod, milyen frankó üzlet ez. Ha nekünk dolgozol, néhány hét alatt kihúzzunk a szarból.

Amikor magára maradt, Losonczi így szólt maga elé: – Na, itt van három zacskó kokó, de ki veszi meg? Senkit sem ismerek a drogosok közül.

Ezt hallva a központ ügyeletesé értesítette a parancsnokot, akinek már megvolt a kész terve erre az esetre.

Hamarosan egy rossz arcú, de jól öltözött úr állt meg Losonczi előtt.

– Árulsz valamit, haver?

– Attól függ, neked mi kell.

– Szar az élet. A fejem is fáj. Jó lenne valamivel felvidítani. Nincs valami ilyesmi?

– Lehet, hogy van. Nézd meg ezt. Fél órája találtam egy padon. Talán jó lesz fejfájás ellen.

– Hadd nézzem!

– Itt van. De nem adhatom ingyen. Tudod, nincs munkám, éhes vagyok, egy nedves lyukban lakom. Kell a pénz, hogy holnap is tudjak enni.

Megalkudtak. Az idegen úr eltette a zacskót, Losonczi pedig a pénzt.

– Lehet, hogy még máskor is eljövök. Ha megint megfájdul a fejem – mondta a férfi és eltávozott.

Nemsokára felbukkant az a fiatalember, akitől a zacskókat kapta és kikérdezte.

– Na? Megy az üzlet?

– Megyeget.

– Hány zacskót adtál el?

– Eddig csak egyet.

– Kevés. De kezdetnek jó lesz. Add vissza a többi zacskót meg a pénzt, mert el kell számolnom a főnökkel.

– Azt hittem, te vagy a főnök – mondta Losonczi, és vigyorgott.

Mielőtt elment, a fiatalember adott néhány bankjegyet Losonczinak, visszarendelte másnapra, és elsietett.

Losonczi még maradt. Nem volt hova mennie. Az a konspirációs koszfészek nem vonzotta különösképpen.

Hát így kezdődött. Losonczinak a központ segítségével mindennap sikerült eladnia néhány zacskó kábítószert és kezdett megbízható dílernek számítani. A központban pedig tovább gyűltek a zacskók. De az igazi drogosok is rászoktak Losonczira, úgyhogy egészen nagy forgalma volt már. Akkor behívták egy buliba, amelyen a kerület dílerei cseréltek tapasztalatot. Egyfajta továbbképzés is zajlott. A Főnök ragaszkodott a tökéletes munkához. Látták, hogy Losonczinak van esze, pár hónap múlva már kezdett felfelé haladni a ranglétrán. Mivel nem narkózott, komolyabb feladatokat is adtak neki. Beszélt angolul és egy kicsit németül is, így egy nap ő lett a banda kapcsolattartója a külföldi szállítókkal. Ekkor már mintegy a Főnök közvetlen környezetéhez tartozott.

A beszélgetéseket percről percre követték a központban, a hangfelvételek egy részét szövegesen is leírták, gyűltek a bandával kapcsolatos dossziék és videofelvételek. A stáb gyakran tanácskozott, azon töprengtek, hogy mikor csapjanak le a társaságra. De úgy döntöttek, várnak még.

Az egyik alvezér egyszer meglátogatta Losonczit az albérletében. Saját szemével látta a nyomorúságos lakáskörülményeit, és úgy gondolta, hogy Losonczinak érdemes egy kicsivel többet juttatni a befolyt jövedelemből, nehogy egy rivális banda elcsábítsa. Emelték a részesedését, és Losonczit ebből vett új ruhát

(persze a használt boltban, de a réginél sokkal jobban nézett ki benne), és a Főnök egy jóképű órát is ajándékozott neki. Nem győzött hálálkodni érte. A Főnök mosolygott, és megállapította, hogy az ajándékkal elérte a célt.

Azt persze nem tudták, hogy közben Losonczi titkos számlájára a rendőrségtől is rendszeresen érkezik pénz, méghozzá nem is kevés. Már különleges ügynöknek számított, és ez a bevetés kiemelt ügy volt.

És akkor belharc robbant ki a Főnök és egy kerületi vezető között, a befolyó pénzek elosztásával kapcsolatban. A kerületi vezető maradt alul, megkötözték, és a Főnök ragaszkodott hozzá, hogy el kell tenni láb alól. Mint új fiút, Losonczit bízták meg azzal, hogy lője agyon.

– Ne marhászkodjatok! – mondta Losonczi. – Én soha nem öltem embert, és nem is fogok. Azért csatlakoztam, hogy azok, akik már rászoktak az anyagra, tovább is kapják az adagjukat, meg hogy egy kis pénzt magam is szerezzek. De a kezemet nem fogom vérrel beszennyezni. Azt csinálja más!

– Igen? Ilyen beszari alak vagy? – kiáltott a Főnök. – Milyen férfi vagy te?

– Én nem bátor férfi akarok lenni, hanem okos üzletember. És eddig nem volt panasz rám. Hagyjatok ki ebből!

Nagy hangzavar tört ki, a lefogott lázadó megpróbált elmenekülni, de nem sikerült kiszabadulnia.

Ezeket hallva a központ parancsnoka úgy döntött, hogy érkezett az idő. A folyamatos közvetítésből tudták, hogy hol van a helyszín: egy használaton kívüli garázsépület emeletén. Egy percre megszakították a katolikus rádió adását, beolvasták az előre megbeszélt bibliai idézetet az utolsó ítéletről, és akcióba léptek.

Losonczi kikapcsolta a zsebrádiót és figyelni kezdte a külső zajokat. Hallotta, hogy a közelben autók állnak meg, és amikor már a közelben is lépteket hallott, akkor elkiáltotta magát: „Vigyázzatok! Zsaruk!” És azzal a padlóra vetette magát. A többiek inkább menekülőre fogták a dolgot, de hamar rádöbbenek, hogy csapdába estek. Tűzharc alakult ki, és Losonczi továbbra is ott hasalt a padlón. Azért egy eltévedt golyó az ő lábszárát is eltalálta, szerencsére a seb nem volt súlyos. A bandát néhány perc alatt sikerült lefegyverezni. Senki sem halt meg, de az egyik rendőr megsebesítette a társát. Losonczit a többiekkel együtt vitték be, úgy tűnt, hogy senki sem gyanakodott rá.

A bírósági tárgyaláson külső felvételekkel és néhány, videóra felvett hamis tanúvallomással igazolták a banda tevékenységét. Losonczi felvételeiről mélyen hallgattak, mert nem akarták bajba keverni. Őt a többiekkel együtt börtönözték be, és a néhány bandataggal közös cellába került. Kérdezték de csak egykedvűen válaszolt, nem árult el semmit, csak azt

hangoztatta, hogy szerinte mindenki meg fogja úszni, mert végül is senkit sem öltek meg, a kábítószer-fogyasztást pedig több országban már normális kereskedelmi ágazatnak ismerik el. Ráhagyták.

Egyszer azonban verekedés tört ki a cellában. Losonczi ki akart maradni belőle, de a nagy zűrzavarban ő is kapott egy nagy pofont, és akkor kipottyant az üvegszeme. Pici fém alkatrészek tűntek elő az oldalán. Mindenki megdöbbsent, a verekedést is abbahagyták.

– Hát ez meg mi a fene? – kérdezte az egyik drogos bajtárs, akit Csányinak hívtak.

– Elektronikusan stimulált szem. Kísérleti darab. Egy darabig láttam is vele, de az utóbbi időben már nem működött. Úgy látszik, elromlott. Ha kiszabadulok, az első dolgom lesz, hogy visszamenjek a klinikára.

– Várjunk csak! Ha ilyened van, akkor nem vagy te olyan közönséges csavargó, mint amilyennek gondoltunk. Mi voltál te azelőtt?

– Minőségi ellenőr egy gyógyszergyárban. De volt egy balesetem, a munkámat nem tudtam egy szemmel ellátni. Akkor adtak egy összeget végkielégítés gyanánt, de az gyorsan elfogyott. Elkezdtem játszani, elfogyott a pénz, nem tudtam fizetni a lakbért, a nőm is elhagyott, és akkor már nem volt megállás. Közben a szemem is csődöt mondott. De elhatároztam, hogy nem iszom és nem cigizek, nehogy teljesen elzüllyek. Így kerültem hozzátok.

– Megható történet – mondta Csányi. – Csak nem igaz. Nem tudsz te úgy hazudni, hogy el lehessen hinni. Mondd, nem tudod, hogy talál-
tak ránk a zsaruk?

– Fogalmam sincs.

– De amikor betörték az ajtót, te nem menekültél.

– Nem mertem. Félttem. Én egy gyáva ember vagyok. Nem szoktam hozzá, hogy hősködjek.

– Tudod, most jut eszembe, hogy amikor bejöttek a zsaruk, az egyik mintha biccentett volna neked.

– Tévedsz. Miért biccentett volna?

– Talán azért, mert ismert. Mert nekik dolgozol.

– Hülyeség – mondta Losonczi, és remegni kezdett.

– Te... spicli! – kiáltotta Csányi, és olyan erővel vágta Losonczi fejét a falhoz, hogy berepedt a koponyája.

Az üvegszem ott feküdt a sarokban és mindent közvetített.

Miért nem halt ki az emberiség?

Azzal kezdődött az egész, hogy Kínában felütötte fejét egy új betegség, és járványszerűen terjedt. Már több ezren megbetegedtek szerte a világon, és több százan meg is haltak, mire sikerült azonosítani a kórokozót. Jobb híján harmadik típusú koronavírusnak nevezték el, utalva a korábbi nagy járványra.

A járvány gyorsan terjedt, és globális katasztrófával fenyegetett. Nyomában bezártak az iskolák és a színházak, mozik, leálltak a gyárak, csődbe mentek a légitársaságok, hiszen a légi járatok voltak a járvány első számú terjesztői, és senki sem mert repülőgépre ülni. Ázsiából menekültek a külföldiek, és magukkal hozták a járványt. A gyanúsakat karanténba zárták, ami az egyhónapos lappangási idő miatt nem lassította le a járvány terjedését, viszont lényegesen meggyorsította az összezárt embercsoportok megfertőződését. Mire a vesztegzárat a legtöbb országban bevezették, addigra más késő volt. Az ismeretlen vírus az egész világon elterjedt.

A kormányok összefogtak, meggyorsították a gyógyszerészeti kutatást, és amikor már milliók betegedtek meg, az egyik kutatóintézetnek sikerült megtalálnia az ellenszert. A tévé-

társaságok és közönségeik ujjongtak, az Egészségügyi Világszervezeten fokozódott a nyomás, hogy az új gyógyszert minél előbb megkaphassák az arra rászorulók. Szívszagató riportok készültek a haldoklókkal, a szüleiket vesztett gyerekekkel, feltárultak a családi tragédiák.

Az Egészségügyi Világszervezet vezetői úgy döntöttek, hogy a rendkívüli körülményekre és az egész emberiséget fenyegető veszélyre tekintettel nem várják ki a gyógyszer-kísérletekre előírt hosszú tesztelési időt. Minden percben tizezreket fenyegetett a halál. Mindössze egy kísérletet szerveztek, önként jelentkezőkön, akiknek beadták a szérumot. A gyógyszer igazolta a nagy várakozásokat. A beoltottak közül senki sem betegedett meg, miközben a kontrollcsoport tagjai egytől egyig az intenzív osztályra kerültek. A csodagyógyszer aztán az ő életüket is megmentette.

Mindenki fellélegzett. A járvány kezdett csillapodni, a nagy veszély tehát elmúlt. A nagyvárosokban óriási fesztiválokat és karneválokat rendeztek, megnőtt a templomok és a kegyhelyek látogatottsága, emlékműveket emeltek. A kutatók, akik az ellenanyagot felfedezték, gyorsított eljárással kapták meg a Nobel-díjat.

Teltek-múltak a hónapok, és az embereket zavar fogta el. Nemsokára nyilvánvalóvá vált, hogy a szérum ugyan leküzdötte a járványt, viszont előre nem látható elváltozásokat okozott a reprodukív szervekben. Mind több helyről

jelezték, hogy az asszonyok meddővé váltak. Nem született több gyerek.

Ez kezdetben nem tűnt olyan nagy problémának, hiszen a Föld már úgylis túlnépesedett volt. Csak a demográfusok csóválták a fejüket, és azt kérdezték, hogy ha nem születik gyerek, akkor ki fogja eltartani a mind jobban előregedő népeiséget.

Akkor szerte a világon megindultak a terméketlenséggel kapcsolatos kutatások, de terméketlenek maradtak.

Az évek, évtizedek során gyorsan csökkent a népeiség Kínában, Indiában, Indonéziában, Japánban, a Távol-Keleten, majd Európában, Latin-Amerikában és Afrikában is. Először csak a tévében volt lehangoló látni, hogy az utcákon már csak öregek bóklásznak, és a boltokban is öregek szolgáltak ki, amíg ők is meg nem haltak. Drámai módon csökkent a termelés, nem volt mit enni és nem volt mivel megművelni a földet. Néhány évtized alatt elnéptelenedtek a városok, a földjüket kezdte benőni a növényzet, és elszaporodtak az egerek és patkányok (amíg nekik is volt mit rágcsálniuk), majd az erdőben élő vadállatok az utcákon is megjelentek.

De az egész emberiség nem pusztult ki!

Angolában, a Bié fennsíkon, a Bimbe nevű településen csodálatos módon nem érzékelték a meddőséget. Egy ideig ott sem született gyerek, de csak azért, mert egy törzsi csetepaté

miatt hosszú évekig mindenki haragudott mindenkire. A férfiak bunkósbotokkal gyilkolták egymást, az asszonyaik pedig elmenekültek, visszahúzódtak a hegyekbe. Ez két esztendőn át tartott.

Az ingyenes védőoltásra vonatkozó felhívást a helyi posta természetesen nem kézbesítette ki. De nem is volt rá szükség. Senki sem kapta meg a szérumot, magát a járványt pedig nem volt kitől elkapni. A bimbei lakosok akkoriban nem jártak vásárra, sem moziba, sem színházba, de még iskolába se.

Végül a törzsi vezetők békét kötöttek, és Bimbébe az évek során lassan visszatért a normális élet. A békeünnep után kilenc hónappal több száz kis fekete csecsemő látta meg a napvilágot. Az emberiség megmenekült.

Bimbe lassan kiterjesztette uralmát a környező erdőkben lévő, korábban elnéptelenedett településekre, létrejött Nagy-Bimbe, majd a Bimbei Császárság, és megvan minden reményünk arra, hogy nemsokára az egész kontinensre kiterjeszthetjük a bimbei civilizáció áldásait. Felfedezők látogatták meg az egykori Egyiptomot, Izraelt, a Dél-Afrikai Köztársaságot, beszéltek néhány túlélővel, majd Olaszországba és a Balkánra is elmerészkedtek, de mindenütt csak kihalt falvakat és városokat találtak. Mind megannyi felfedezésre és meghódításra váró terület.

*

A történeteket én, Mundele Okuwanga Kanza, Bimbe egykori iskolaigazgatója, későbbi oktatásügyi miniszter, majd a császári kancellária főkancellárja, jelenleg nyugdíjas, örökítem meg, saját kezűleg, okulásul a későbbi nemzedékeknek.

Nem adjuk fel! Csak olyan népnek lehet fényes jövője, amelyiknek fényes a múltja. És Bimbe múltja fényes, akárcsak nemzeti elede-lünk, a hántolt és kifényesített fekete kókuszdió!

Férj a dobozban

David Butler már hat hónapja volt távol. Az Amerikai Űrhivatal titkos programján dolgozott. Julia, a felesége, jól tűrte az egyedüllétet, de már kezdett idegeskedni. Az elején még kapott tőle üzeneteket, sőt, néhány alkalommal még videotelefonon is beszélhettek, de egy ideje ezek az üzenetváltások is abbamaradtak. Próbált érdeklődni, de mindenütt azzal rázták le, hogy ne aggódjon, nincs semmi baj, de a szigorú biztonsági rendszabályok nem teszik lehetővé a kapcsolattartást. Ez a hírzárlat ideiglenes, néhány hétig, legfeljebb két hónapig tart, utána visszakapja a férjét, méghozzá hosszú időre. A NASA az ilyen projektek után legalább tíz hónap szabadságot engedélyez.

Julia tehát várt tovább, egyebet nem tehetett.

Két hónappal később megállt a házuk előtt egy csomagszállító teherautó, a postás becsöngetett, és az autóból kipakoltak egy jókora méretű dobozt. Egy régi, szekrény méretű televízióra emlékeztetett, de a külseje fémből volt, tele gombokkal és billentyűkkel.

– Itt kell bekapcsolni – mutatta a szállító, aláíratta az átvételi elismervényt, és távozott.

Julia nem értette a dolgot. Minek neki a televízió, amikor minden szobában van már?

De azért odalépett a készülékhez és bekapcsolta.

Azonnal hátra is hőkölt. A képernyő először vibrált, majd kisimult, és megjelent rajta David arca. Mosolygott, de ez a mosoly nem tűnt nagyon természetesnek.

– Helló, szívem! – mondta az arc.

Julia reflexszerűen visszaköszönt, de nyomban el is szégyellte magát. Csak nem fog egy tévével társalogni?

– Hogy érzed magad, drágám? – folytatta az arc. – Biztosan meglepődtél, nem ezt vártad, de remélem, hogy előbb-utóbb hozzá fogsz szokni.

Mivel nem kapott választ, az arc folytatta:

– No! Talán valami baj van?

Julia még mindig csak bámult. Annyira megzavarodott, hogy jobbnak látta, ha kikapcsolja a készüléket. Az arc azonban közbeszólt:

– Na, ezt nem kell elsietni! Akkor hogy beszélgetünk? Azóta élek, hogy bekapcsoltál. És nem szeretnék másodszor is meghalni.

– Másodszor? Ezt nem értem.

– Engedd meg, hogy elmagyarázzam! De előtte ülj csak le! Arra a székre, ni!

– Te látsz engem? – kérdezte Julia.

– Látlak. És nagyon örülök annak, hogy újra láthatlak. Ennyi idő után!

Julia leült. Állni nem is tudott volna, mert elgyengült a lába és összebicsaklottak a térdei.

– Jaj, vigyázz, nehogy mellé ülj! – mondta az arc aggodalmaskodva.

Aztán a doboz beszélni kezdett. Elmesélte, hogy milyen munkát végeztek a földi bázison, hogyan lőtték fel őket, és hogy következett be az a baleset, amely következtében David elveszítette mindkét lábát. És ami miatt sokáig nem tudtak leszállni a Földre a mentő-expedícióval, hiszen a robbanás tönkretette a zsilielő szerkezetet. Emiatt egy új modult kellett felküldeni, de azt még előtte le is kellett gyártani, a szükséges módosításokkal.

Aztán David egészsége rohamosan romlani kezdett, annyira, hogy a Földre való visszatérése is kérdésessé vált. Ekkor David arra gondolt, hogy ha már soha életében nem találkozhat a feleségével, akkor legalább összeállít maga helyett egy robotot. Az űrhajón található számítógépes alkatrészekből olyan berendezést készített, amely a lehető legnagyobb mértékben át tudja venni az ő tudását és személyiségét.

Itt Julia felállt, és készített magának egy viszkít jéggel. A doboz addig hallgatott. Amikor Julia visszaült, a gép folytatta.

Elmesélte, hogy hogyan olvastatta el a számítógéppel Julia leveleit, a saját könyveit és feljegyzéseit, tudományos dolgozatait, a világhálóról összegyűjtötte az összes kép-, hang- és videoanyagot magáról, Juliáról, a közös életükről, és mindezeket egy mesterséges intelligencia-művelet keretében összegyúrta. Mindent

megosztott a géppel a feleségéről, azokat a finom részleteket is beleértve, amiket csak az tudhat róla, aki együtt élt vele. Végül a saját agyának információit is átmásolta, bár néha gondok voltak az értelmezésükkel. A többit a gép állította elő, a meglévőből a hiányzó részleteket is kikövetkeztetve.

Mindez valósággal lezsibbasztotta Juliát.

Az arc tovább beszélt:

– Tudod, én most is ugyanúgy szeretlek téged, mint régen. Sőt, talán jobban is, hiszen csak a veled való kapcsolat ad értelmet az életnek. Addig élek, amíg te életben tartasz. És ugye te is szeretsz?

– Persze, hogy szeretlek – mondta gyorsan Julia. – Bár sosem gondoltam volna, hogy egyszer majd egy gépnek mondom ezt. Lehet-e igazán szeretni egy gépet?

– Ez egy érdekes kérdés. De amikor szeretünk valakit, akkor vajon a külsejét szeretjük? A ruháját, a cipőjét, esetleg a vagyontárgyait?

– Ne a ruhával meg a cipővel gyere! – csattant fel hirtelen Julia, olyan hangon, mint aki közel áll egy hisztériorohamhoz.

– A testre gondolsz?

– A testre is. Tudod te, hogy milyen szép tested volt?

– Hogyne tudnám. Ilyen – mondta a hang, és a képernyőn megjelent egy régi fotó valamelyik nyaralásukról.

Julia lélegzete elállt. Valóban. David pont így nézett ki. Sportos, csinos, megnyerő. Nem is tudta elképzelni lábak nélkül.

– Én nagyon szeretlek – folytatta a hang, és a képernyőn megint a kinagyított arc jelent meg. – Mit nem adnék, ha megölelhetnék!

– Hát ez most lehetetlen. Hogy egyebekről ne is beszéljünk.

– A szexre gondolsz?

– Arra is. A kedvességed a régi. De a testnek is megvannak a maga igényei.

– Tudom, szívem. Ha szeretsz, mutasd meg magad nekem meztelenül!

Juliának ez nagy gondot okozott, de rávette magát és levetkőzött a gépnek.

A képernyőn abban a pillanatban megjelent a teste, mintha tükörben látná magát.

– Ó, még mindig olyan gyönyörű vagy! – kiáltott fel a hang. – Egészen beindultam!

A képernyőn ekkor David jelent meg, ő is meztelenül, deréktól lefelé. Lehetett rajta látni, hogy tényleg beindult.

– Hát ezt hogy csináltad? – kérdezte Julia. – Tudtommal nem volt ilyen filmünk.

– Ez már a mesterséges intelligencia dolga – magyarázta a férfi. Akkor a képernyőn megjelent a kettőjük meztelen teste, és a két kép lassan közeledni kezdett egymáshoz.

Majd a férfi megkérdezte: – Szerelmeskedni is szeretnél?

Julia némán bólintott, de ennek nem is volt tudatában.

– Well, erre is van megoldás – mondta a hang. A doboz alsó részén kinyílt egy ajtó és belőle egy olyan hengeres cső kígyózott elő, mint amilyen a porszívóknak van.

– Feküdj ide, kedvesem, hogy elérjelek! – mondta David, miközben csábítóan mosolygott. Aztán az arcot megint a nemi szerve váltotta fel, ezúttal premier plánban, akcióra készen.

Julia egészen elkábult ettől. Lefeküdt a doboz elé, odanyúlt a hengeres csőhöz, és bedugta. A cső beljebb és beljebb hatolt, majd lassan elkezdett mozogni. Julia behunyta a szemeit és csakugyan olyan érzése volt, mintha a férje feküdné ott, a combjai között. A doboz is lihegett, különböző hangokat adott ki, és amikor Julia felpillantott, David arcát látta, a szerelem extázisában. Lassan elmúlt a feszélyezettsége, egyre jobban beleélte magát, és a sok hónapos koplalás után felért a csúcra.

A lökdösődés lassan leállt. A monitoron a férje biztatóan mosolygott és pihegett.

– Jó volt? – kérdezte az arc.

– Nagyon – válaszolt Julia. – Nem is képzeltem volna.

– De azért nem bánnád, ha folytatnánk?

– Nem – vágta rá Julia. – De újra tudsz?

– Hogyne. Akárhányszor csak szeretnéd. Nekem már nincsenek biológiai korlátaim.

Julia visszafeküdt. Már nem is csodálkozott. Egy pillanat alatt újra beleélte magát. A henger ugyanúgy működött, mint az előbb, s a művelet most is orgazmussal ért véget.

– Csodálatos vagy! – mondta Julia. – Jobb volt, mint régen. De te így nem tudsz kielégülni. Vagy arra is van valamilyen algoritmus?

– Én attól elégülök ki, hogy téged nézlek. Imádom nézni az arcodat szerelmeskedés közben.

(Itt be kell szűrnünk egy rövid műszaki magyarázatot. A gépnek természetesen nem lehetnek érzelmei, de David kidolgozta, hogy amikor örülnie kellene, akkor a rendszer észreveszi, hogy minden klappol, és ettől az egész rendszer hőmérséklete átmenetileg megemelkedik néhány századfokkal. A doboznál ez helyettesítette az örömet. És akkor már életbe léphetek a boldogság és az öröm idején aktiválendő kifejezések és gesztusok.)

A képernyőn megjelent az egész jelenet, a doboz szemszögéből, de olyan valóságként, hogy Julia szégyellte nézni. Láta az arcát az izgalom növekvő hullámaiban, és végül ahogy elsimulnak a vonásai. Utólag is nagyon izgalmas volt.

Egy ideig így teltek a napjaik. Amikor éppen nem szerelmeskedtek, akkor csendesen beszélgettek. Julia mesélt a magányosság hónapjai-

ról, az aggodalmairól, a társ hiányáról, David pedig arról, hogy a balesete után, illetve a betegsége súlyosbodása miatt lemondott a feleségével való testi találkozásról, és már csak ez az örült projekt tartotta életben. Folyton újabb és újabb rutinokat és szubrutinokat dolgozott ki, hogy a gép a felvett, illetve a bejövő audiovizuális jeleket valós időben tudja értelmezni, és hogy hihető válaszokat is tudjon adni rájuk.

– Csak egy dologgal nem tudtam mit kezdeni – vallotta be David. – A szaglással. Pedig a tested illatát is szörnyen imádtam.

Julia elérzékenyült. Igen, eszébe jutott, mennyire szerette a férje szimatolni őt, elől is, hátul is, és már ennyi is elég volt neki ahhoz, hogy az ágyban kössenek ki.

– Kár, hogy nem csináltál nekem gyereket – mondta Julia szomorúan. – Így nincs, aki tovább vinné a génjeidet.

– Ó, én ezt is megoldottam – mondta David lelkesen. – A henger mellett van egy kis tartály, amiben fagyasztva ott a spermám. Két adag. Csak azt a gölya jelű gombot kell megnyomni, és mindjárt be is töltődik a hengerbe. A szerelmeskedés alatt felenged, és amikor ezt a másik gombot, itt, megnyomod, akkor beléd préselődik.

Julia elámult.

– És ha nem fogan meg?

– Akkor ott a másik adag.

– Te aztán mindenre gondoltál – mondta Julia.

– Tudom, mennyire szerettél volna egy kisbabát.

– Pedig nem is beszéltem róla.

– Kitaláltam. Meg egy beszélgetős csoportban az interneten elolvastam a hozzászólásodat.

– Hű, te aztán mindent tudsz rólam.

– Csak azt, aminek valamilyen nyoma maradt. Aztán ott volt a chicagói utunk. Sétáltunk az utcán, jött velünk szemben egy fiatal anya, babakocsival. Te utána fordultál, és egy nagyot sóhajtottál.

– Azt is észrevetted?

– Akkor nem, de valahol az agyam egy rekeszében megmaradt. És amikor áttöltöttem a tudatomat, az is átment. De kép nem maradt róla.

Julia csak ült a székében. Ezek a dolgok annyira elborították, hogy moccanni sem bírt.

– Mi van, szívem? – szólalt meg a gép. – Itt a vacsora ideje. Helyi idő szerint már délután 6 óra 25 perc van.

– Ezt is tudod?

– Beépítettem a műholdas szinkronizáló rendszert. Kelj fel és vacsorázz meg. Nem bánám, ha előttem ennél. Azt is szeretem nézni, ahogy falod az ételt.

Julia elpirult.

– Ezt is megfigyelted?

– Hát persze. De egy vasárnapi videón is rajta van.

A képernyőn megjelent egy három évvel ezelőtti felvétel. Julia nagy falatokban nyeli a hot dogot, és közben nevetgél.

– Már nem eszem ennyire malac módjára. Hol találtad?

– A családi felvételeket még elutazásom előtt átmásoltam egy adathordozóra és magammal vittem. Hogy a távolból is láthassalak.

– Igen? Nagyon ügyes vagy. Akkor tényleg készítek magamnak valamit, és behozom. Kár, hogy te nem tudsz velem enni. Vagy ... ne dugjalak be a konnektorba?

– Nem, köszönöm. Saját belső áramforrásom van. Izotópos. És még vagy kilencven évig nem fogyok ki az energiából.

Egy nap Julia meghívta a közös barátaikat, hogy ők is üdvözölhessék a nagy útról visszatért férjét. Nem titkolta el előttük a körülményeket, úgyhogy kíváncsian várták a találkozást. A férj a dobozban egy rendkívüli eset volt, mindenki látni akarta, hogy hogy működik a dolog.

Csöngettek, Julia ajtót nyitott és az érkezőket leültette egy kanapéra, a csodadoboz elé. David mindegyiküket felismerte. Egészen jót beszélgettek, felemlgették a közös emlékeiket. Ezek némelyikére David már nem tudott visszaemlékezni, nyilván agyának egy eldugott

részén őrizte őket, és emiatt nem kerültek át a mesterséges agyba. Viszont tudott olyasmit is róluk, amit a világhálóról szerzett, és amit szerettek volna elhallgatni egymás előtt. David észrevette a kínos arckifejezésüket, és ezeket az adatokat azonnal törölte az adatbázisából.

A vendégség utáni napon érkezett meg a Hivatal értesítése arról, hogy David Butler a haza bátor szolgálatában életét vesztette, és hogy az emlékét örökké megőrzik.

Julia felolvasta a levelet, és azt mondta: – Na, most haltál meg hivatalosan.

David nevetett. – Szerencsére még időben átplántáltam magamat ebbe a dobozba. Folytathatjuk az életünket, még a házasságunkat is, csak egy kicsit másképp.

Itt megszakítjuk a történetet. Juliának második kísérletre sikerült teherbe esnie. A terhessége alatt David végig biztatta, áradozott a szépségéről, és hogy mindent milyen ügyesen csinál. Amikor fájdalmai voltak, vigasztalta, és még a káromkodásait is átvette, hogy imponáljon neki.

Julia egy aranyos kislánynak adott életet, akit Dorának neveztek el (ez annyit tesz: „Isten ajándéka”). Dora szépen fejlődött. És ahhoz is gyorsan hozzászokott, hogy az Apuci a dobozban van. Hallgatta a meséit, nézegette a régi videofelvételeket, milyenek voltak a szülei az ő megszületése előtt. David megmutatta a kislánynak a világ csodáit, a tengereket, hegyeket,

állatokat és növényeket, a Földet a világűrből és hasonlókat. Dora rajzolt neki, és elénekelte a gyerekdalokat, amiket megtanult. Lefekvés előtt pedig mindig odament hozzá és csücsörített a szájával. A képernyőn akkor David arca is csücsörített egyet.

– Szép álmokat, gyönyörűségem, te Isten ajándéka. Aludj jól!

Állat és ember

Az intelligenciakutatásban az jelentette a döntő áttörést, amikor sikerült elkülöníteni az emberi intelligencia alapvető komponensét az agy fiziológiájától. Az Összehasonlító Pszichológiai Kutatóintézetben Szunyoghy-Zsolnai Ferenc mérnök (külföldön Dr. Frankként ismerik) felfedezte azokat a strukturális elemeket, amelyek lehetővé teszik következtetések levonását, tervek készítését, és ezek nyomán az értelmes cselekvést, függetlenül az élőlény fajától. Dr. Franknak azonban kétségei voltak a jövőt illetően. Mindenképpen el akarta kerülni, hogy katonai célokra használják fel a felfedezést, mint amit Robert Merle ismertetett a delfinekkel kapcsolatban. Ezért a kísérleti eredményeket szigorúan megtartotta magának, a kutatóintézet vezetőségével is csak a munka lényegét közölte, mondván, még nem látszanak igazi eredmények. Ez egyelőre elég is volt, a kért összegeket kiutalták, ő pedig felhasználta.

Elsőnek egy fehér egerbe ültette be a képlet által összeállított fehérjeláncot (az egeret Daniel Keyes híres regénye után Algernonnak nevezte el), és elvégeztette vele a szokásos intelligencia-teszteket. Algernon gyorsan tanult, már harmadik kísérletre hibátlanul végigment a labirintuson. Dr. Frank egy óvodás gyerekekkel is kipróbálta, és annak 12 percre volt szük-

sége, hogy számos hibázás után megtalálja a kivezető utat. Algernon arra is gyorsan rájött, hogy miként juthat hozzá a jutalomfalathoz. Ez nem volt egyszerű, mert az étel fölé helyezett tetőt csupán azzal lehetett eltávolítani, hogy ráugrik egy pallóra. Algernonnak elég volt megsejtelni a szerkezetet, már első próbálkozásra megoldotta a feladatot.

Az egér nagyon jól haladt a tanulásban, felismerte a legkülönbözőbb ok-okozati összefüggéseket, és azt lehet mondani, hogy emberi okosságot mutatott. Az ő adottságaival mi sem tudtuk volna jobban boldogulni. Volt azonban egy leküzdhetetlen korlát. Az egérrel nem lehetett kommunikálni, ez pedig igen nagy hátrány az értelmi fejlesztésben.

Dr. Frank Algernont is megőrizte, és tartotta vele a kapcsolatot, de a szakirodalom tanulmányozása után úgy döntött, hogy a kísérlet-sorozat második fázisában inkább barátpapagájokat fog használni, amelyek könnyen megtaníthatók a beszédhangokra, és a szókincsük a 200 szót is elérheti. Elment egy szaküzletbe, megrendelt három barátpapagájt. Azért háromat, hogy ha az egyikkel valami baj történne (ezt nem lehet teljesen kizárni az ilyen természetű beavatkozásoknál), akkor a másik kettővel késedelem nélkül folytathassa a munkát.

Nemsokára megérkeztek a papagájok. Dr. Frank megismerkedett velük, megetette, megittatta őket és barátságosan beszélt hozzájuk. A

madarak kezdeti bizalmatlansága hamar feloldódott, és egy-két szót már maguk is visszamondtak. Legelőször a nevüket kellett megtanulniuk. Az egyiket Rudinak keresztelte el, a másikat Gyurinak, a harmadikat pedig Robinak. Egyelőre ezt sem voltak képesek megjegyezni, azaz nem értették, hogy ki kicsoda, össze-vissza ismételték a szavakat.

Dr. Frank egymás után elvégezte náluk az intelligencia-komponens beültetését. Ez meglehetősen nagy megrázkódtatással járt, de a madarak gyorsan rendbe jöttek. Némi zavart látni lehetett rajtuk, hiszen ettől kezdve már félig emberként szemlélték a világot, még ha egyelőre nem is értettek sokat belőle.

A labirintus-tesztben is jól teljesítettek. Utána ajtókat kellett nyitogatniuk, hogy eljuthassanak a csemegéjükhöz. Mindegyik ajtónak más szerkezetű zárja volt, de ezzel gyorsan megbirkóztak. Dr. Frank megcserélte az ajtók sorrendjét, de ez sem zavarta meg őket. Látszott rajtuk, hogy gyorsan felfogják, miről van szó, és hogy élvezik is. Papagáj-álomból emberként felébredni nagy kihívás, és ha nincs feladat, sokkal unalmasabb az élet, mint amikor csak papagájok voltak.

Elkezdődött a nyelvtanulás. Dr. Frank tízszer-húszszor elismételte az egyes szavakat, és megmutatta, mire gondol. Az első leckében olyan szavak fordultak elő, mint „ennivaló”, „víz”, „hinta”, „játék”, és persze a nevek:

„Rudi”, „Gyuri”, „Robi” és „Frank”. Megtanultak figyelni a nevükre, és amikor Robit hívta, de Gyuri jött, akkor Gyuri megszeppent, Robira nézett, hátrább lépett, Robi pedig méltósággal előre sétált. Olyan volt ez, mint a névsorolvasás az iskolában vagy a katonaságnál. Amikor éhesek voltak, akkor az ennivalót követelték, amikor szomjasak, akkor vizet kértek. A hintát felváltva használták, és amikor Robi túl sokáig volt fenn, akkor Rudi figyelmeztette: „Nem Robi. Rudi.” Néhány hónap alatt a szókincsük már meghaladta egy kétéves gyerek szókincsét. És a megtanult szavakat már együtt is skandálták.

És akkor megtörtént a csoda: a három madár már elkezdett egymással is beszélgetni. Önállóan. A csoportos foglalkozásokon egyre messzebbre jutottak.

Egyszer majdnem lebuktak. Az intézet egyik vezetője, a gazdaságis, arra járt, és tisztán hallotta, hogy az egyik madár azt mondta a másiknak: „Meg vagy te húzatva!” Amikor Dr. Frankot megkérdezte, a tudós azt válaszolta, hogy nem kell vele törődni, ezek a madarak mindent leutánoznak, maguk sem értik, amit mondanak. A gazdaságisnak ez elég volt, de Dr. Frank ettől kezdve jobban ügyelt rá, hogy senki se lephesse meg a madarait. Megtanította nekik azt a szót is, hogy „Csönd!” Addig gyakorolták, amíg megértették, hogy ilyenkor

jobb, ha elhallgatnak, különben könnyen csökkenhet a fejadagjuk.

A kísérletsorozat hamarosan új szakaszba lépett. Dr. Frank elengedte Rudit és megmondta neki, hogy visszavárja. A madár boldogan elrepült, és csakugyan, fél óra elteltével visszaszállt a kalitkájába. Dr. Frank megdicsérte és dupla adag magot adott neki. A másik kettő ezt látva rikácsolni kezdett: „Én is! Én is!”

Következtek a komplikáltabb feladatok. Dr. Frank azt mondta: „Rudi, figyelem! Repülj a folyóhoz és hozz egy ágat!” A madár nem értette meg elsőre, de aztán rávágta: „Folyó. Ág. Oké.” És ezzel elrepült.

Csak két óra múlva tért vissza, és Dr. Frank már aggódni kezdett miatta, azt hitte, hogy eltévedt. De Rudi berepült az ablakon, a csőrében egy meglehetősen hosszú ággal. Szegény madár, biztosan többször is le kellett szállnia a nehéz teherrel. Dr. Frank nagyon megdicsérte, és megint dupla adagot tett a tálkájába. De erre már fellázadt a másik két papagáj. „Csönd!” – mondta Dr. Frank. „Legközelebb majd ti is sorra kerültök.” Látnia kellett volna az olvasónak, hogy hogy duzzogtak, a tollukat borzolták és ide-oda járkáltak mérgükben!

A kísérletek ezután már kiterjedtek mind a három papagájra. A csoportos kiképzéshez (ezt nem katonailag kell érteni) szükség volt arra is, hogy megjavítsák a kommunikációt. Dr. Frank szerzett négy miniatűr rádió adó-vevőt, ami

elfért a nyakukon. Gyorsan megtanulták használni. Ettől kezdve négyen (a három papagáj és a kísérletvezető) egy csapatot alkottak. Dr. Frank kiadta a feladatot, és azt a madaraknak egymással is kapcsolatot tartva kellett megoldaniuk. Rájuk hagyta, mit csinálnak, mit terveznek, és a feladatot hogyan hajtják végre, de időnként belehallgatott a beszélgetéseikbe. Azt mondanom sem kell, hogy ezekre a fogalmakra nem volt papagáj-szó, tehát egymás között is rákényszerültek az emberi nyelv használatára. Mint a bennszülöttek, akik az őserdőből egy nagyvárosba kerülnek, és az eredeti lakóhelyükön ismeretlen dolgokra (mint busz, metró, jegy, pizzéria) egymás között is a város nyelvének kell hivatkozniuk.

Az volt a cél, hogy tanuljanak meg önállóan döntéseket hozni, és egyeztessék egymással a cselekvésüket.

Jó példa volt erre, amikor egy macska kezdett vadászni rájuk. Figyelmeztették egymást, sőt egy tréfát is kieszeltek. Az egyikük sántának tettette magát, a másik kettő felszállt. A macska el akarta kapni a sántát, de az hirtelen felröppent, és most egy másik viselkedett úgy, mintha megsérült volna. A macska hol ide kapott, hol oda, de az idegeit előbb-utóbb felőrölte ez a fordított macska-egér játék, és fáradtan elnyúlt a padlón. Dr. Frank hallotta a diadalmas üzenetváltásaikat, félig papagáj-

félig embernyelven, és meg volt elégedve a tanítványaival.

Egy nap megint majdnem lebuktak. A városban kirándultak és véletlenül belebotlottak az igazgatóba. Az furcsállotta, hogy a madarak a városban röpködnek és a kutató feje fölött keringenek. Dr. Frank azt mondta neki, hogy ezek nem az ő madarai, csak úgy odacsapódtak hozzá, nem ismeri őket. A gyanakvó főnök taxiba szállt és az intézetbe hajtatott. Besietett a laborba. Addigra a papagájok már a ketrecükben bóbiskoltak. Rudi megszólította az igazgatót: „Hogy vagy? Baj van? Nem baj.”

Az igazgató bosszúsan legyintett és kiment.

A feladatok egyre nehezebbé váltak, de ez meg se kottyant az okos papagájoknak. Már számolni tanultak. Az elemi műveletekkel nem is volt baj, de a változókkal és a képletekkel nehezen boldogultak. Azt még felfogták, hogy egy mag meg két mag az három mag, de hogy egy A plusz két A az három A, azt hülyeségnek tartották. Az meg különösen nem fért a fejcskékükbe, hogy hogy lehet két A-ból három A-t kivonni.

Az olvasás és az olvasott szöveg felismerése könnyebben ment. A nehezebb szavakat meg kellett nekik magyarázni, de jól vágott az eszük, rendkívül sok információt voltak képesek eltárolni és kezelni. Rudinak különösen jó memóriája volt. Úgy játszotta vissza a rádióban hallott híreket, mint egy magnetofon. Gyuri

pedig viccelni szeretett. Az egyes mondatokat kicsavarva mondta vissza: „A gazdaság békái több ezer embercombót exportáltak.” „A híd felavatta a minisztert.” „A miniszter felhidalta az avatást.” A másik kettő ilyenkor ugrált és visongva rikácsolt. De a kísérletvezetőt sem kímélték: „Doktor, te miért nem vagy madár?” „Hé, ember! Kiránduljunk!” És persze az is gyakran elhangzott, hogy „Nem én voltam. Ő volt.” Szemmel láthatóan nagyon élvezték a mókát, és alaposan kihasználták a szerzett intelligencia-többletüket.

Nos, a sok tudás nem mindig tesz jót az egészségnek. Annyira elszemtelenedtek, hogy egy forgalmas úton, viccből, úgy próbáltak át-sétálni, mint egy kacsacsalád. De rosszul számolták ki a közeledő kamion féktávolságát. A sofőr a mobiltelefonjával volt elfoglalva, túl későn vette észre a három madarat. A három közül kettő ott maradt, csak Rudi tudott időben felröppenni. Igaz, hogy neki volt a legmagasabb az IQ-ja. De nagyon lehangolta a társai elvesztése. Mondta is Dr. Franknak, hogy „nem kellett volna annyit nagyképűsködni”.

Ketten kidolgozták az ideális madárkalitka tervét. Rudinak sok ötlete volt, és ragaszkodott hozzájuk. A végén úgy nézett ki az otthona, mint valami újjgazdag palotája. Volt benne jacuzzis mosdótál, tükör a plafonon, egy miniatűr kandalló, automatikus tollszárító be-

rendezés, fitness-karika, színes tévé és vízöblítési toalett.

Dr. Franknak az volt a benyomása, hogy a főnöke nem értékeli a munkáját. Gondolkozott rajta, hogy beadja-e a pályázatát egy egyetemi kutatóhelyre, de meg akarta tudni, hogy a legközelebbi alkalommal emelik-e a fizetését. Az értekezlet előtti éjszakán megkérte a madarat, hogy repüljön be az igazgató irodájába és nézzen bele az előterjesztésbe. Ezt a feladatot Rudi méltónak érezte a képességeihez, és örömmel teljesítette. Berepült az iroda ablakán (ez egy olyan nap volt, amikor a nagy meleg miatt minden ablakot nyitva hagytak). Megkereste az előterjesztést, és megtalálta Dr. Frank nevét.

– Másoknál vannak számok, de itt semmi – jelentette az adó-vevő. A tudós ezt szomorúan vette tudomásul. Rudi megérezte a gazdája hangjában a csalódottságot, és felajánlotta, hogy beír egy összeget.– Isten ments! – mondta Dr. Frank. – A tollaiddal csak összemaszatolnád a papírt.

Léptek hallatszottak a folyosón, úgy látszik az igazgató sem tudott aludni. Rudi kénytelen volt azonnal menekülni. Az előterjesztés ott maradt az asztalon. Az igazgató bejött, és azonnal látta, hogy a dokumentum nem azon a helyen van, valaki nyilván hozzányúlt. Egy kis piszkot is felfedezett rajta, éppen Szunyoghy-Zsolnai Ferenc neve mellett. Gyanút fogott.

Az adó-vevőn hallva a zajokat Dr. Frank gyorsan kapcsolt, levetkőzött és bevágta magát az ágyba.

A papagáj addigra visszaült a kalitkájába. Jött a gondnok, akit az igazgató riasztott, a madarat a kalitkában találta, Dr. Frankot pedig ágyban. A gondnok elnézést kért, és jelentette a dolgot az igazgatónak. Az igazgató sokáig ült magába roskadva, és nem értette, mi történhetett.

Az összdolgozói értekezleten az igazgató bejelentette a béremeléseket. Többeknek feltűnt, hogy Dr. Frank, az intézet leghíresebb kutatója nem kap semmit. Látva a csodálkozást, az igazgató kijelentette, hogy nem kaphat mindenki, és különben is, Szunyoghy-Zsolnai az utóbbi időben csupa dokumentálatlan munkát végzett, amiért ő, az igazgató tartja a hátát. Az utóbbi időben több rejtélyes eset történt, és ez is összefügghet a kísérletekkel. Minden szem Dr. Frankra szegeződött.

A kutató megköszörülte a torkát, majd azt mondta, hogy a kísérletei nagy horderejűek, de még ellentmondóak, korai az értékelés. Tűrelmet kért. Az igazgató epésen megjegyezte, hogy az eredménytelenség ellenére elég sok pénz fogyott, és a lehető leghamarabb kér a projektről egy részletes progress reportot, amelyben beszámol a kísérletek állásáról. Dr. Frank bólintott és leült.

Utána bement a papagájhoz.

– Baj van, haver? – kérdezte Rudi.

– Valamit tennünk kell, hogy ne vegyenek el tőlem – válaszolta a kutató.

– Te meg én barátok vagyunk, ugye? – kérdezte a papagáj.

Dr. Frank válaszként beletúrt ujjával a madár tollai közé. Rudi kicsit kellett magát. A kis szíve erősebben dobogott.

Az igazgató felülvizsgálatot rendelt el, látni akarta, hogy hol tart a kutatás. Amikor közeledett, a mérnök így szólt a madárhoz: „Rudi, most tettesd magad butának!” A papagájnak ez nagy erőfeszítésébe került, de megtette.

Az igazgató megütközött a luxuskalitkán:

– Mi a fene! Mit keres itt ez a csoda-kutya-ól? Vagy maga lakik benne?

Rudinak ennek hallatán remegett a teste a felháborodástól, de meg se mukkant.

– A környezetnek nagyon nagy hatása van a teljesítményre – jegyezte meg Dr. Frank.

– Lássuk hát, hogy mit tud a maga csoda-madara! – mondta az igazgató.

Dr. Frank belehelyezte a papagájt a labirintusba. Rudi már betéve tudta az útvonalat, akár végig is száguldhathott volna rajta, de visszafogta magát, és csak cammogott. Töprengést és bizonytalankodást színlelt, de mindig a helyes irányba fordult.

Az igazgató bólintott, majd megkérdezte:

– Tud az állat beszélni?

– Tud, de nem nagyon akar.
– Hát akkor ösztönözze hatékonyabban!
Akkor az igazgató Rudihoz fordult:
– Mennyi három meg négy?
– Nem tudom. Én buta madár – mondta Rudi.

– És ennek épített maga luxuslakosztályt! – mondta az igazgató, és mérgesen kisietett, még az ajtót is becsapta maga mögött.

– Anyád – szólta utána Rudi csendesen.

És a dolgok kezdtek még rosszabbá válni. Az igazgatóval a minisztériumban közölték, hogy legközelebb felére csökkentik a kutató intézet költségvetését, mert nem produkált eleget. A következő kutatói értekezleten ez volt a fő téma. Az igazgató hangsúlyozta, hogy ha Szunyoghy eredményeit demonstrálni tudnák, az talán megmentené az intézetet. De Dr. Frank most is csak azt mondta, hogy nem fejeződtek még be a kísérletek, és egy túl korai bemutató az egész intézetet nevetséges helyzetbe hozná.

Ekkor az igazgató úgy döntött, hogy megszünteti Szunyoghy önállóságát. Két kutatót rendelt melléje, és feladatul szabta, hogy egy hónapon belül produkáljanak olyan hathatós eredményt, ami meggondolásra készítheti a minisztériumot. Felhívta a figyelmet arra, hogy a katonai alkalmazás lenne a leghatásosabb érv arra, hogy folytathassák a munkát. Talán akkor még a költségvetésüket is megemelnék.

Dr. Frank bólintott, és megígérte, hogy két napon belül átgondolja a lehetőségeket és készít egy ideiglenes tervet az intézet megmentésére és a kutatásai hasznosítási lehetőségeire.

Dr. Frank és Rudi megtanácskozták a lehetőségeket. A tudós folytatni szeretne volna a munkát, de a katonai alkalmazástól irtózott. Semmiképp sem akarta, hogy eredményeit az állatok és az emberek ellen használják fel, de szeretne volna, ha Rudi még tovább jut az emberi intelligencia alkalmazásában. Ebben benne rejlett annak a lehetősége, hogy valóságos kommunikáció alakul ki az ember és az állatok között. Dr. Frank lehetne az az ember, aki megvalósíthatná a népmesék ígérését: aki megérti az állatok beszédét.

Egyszer az interneten jelentkezett nála egy amerikai kolléga, bizonyos Anderson, akit egy philadelphiai konferenciáról ismert. Mikor megtudta, hogy mivel küszködik, felajánlotta, hogy segít. Náluk mindig van pénz és lehetőség, örömmel fogadják a külföldi kutatókat. Írjon alá egy szerződést, és addig dolgozik a madarakkal, ameddig csak akar. Ezzel búcsúztak el. Dr. Frank utánanézett az egyetemnek a világhálón. Valóban, az ott folyó kutatások széles skálán folytak, és az ő madárintelligenciakísérletei is beleillettek volna a spektrumba. De ahogy megnézte a szponzorok listáját, felfedezte az amerikai Védelmi Minisztériumot is, méghozzá kiemelt adománnyal.

– Na, itt csöbörből vödörbe esnék – mondta magában. Felhívta az amerikai kollégát és elmondta neki a kétségeit.

– Bizony, a katonai kutatások ma olyan fontosak minden területen, mint évszázadokkal ezelőtt a főúri mecénás volt. A Kongresszus mindent pénzt megad a katonáknak, ezért még a borotvakrém-gyártók is olyan termékeket kísérleteznek ki, amellyel a lövészárokban is lehet borotválkozni – mondta az amerikai tudós.

Dr. Frank ezt is elmesélte Rudinak, aki ugyanúgy fel volt háborodva. Azt mondta rikácsoló papagájhangon:

– Nektek, embereknek, folyton csak az öldöklésen jár az eszetek. Ahelyett, hogy élveznétek az életet.

Végül úgy döntöttek, hogy egy bécsi egyetemen jelentkeznek. Dr. Frank az állati intelligenciáról ad majd elő, és közben folytathatja kutatásait a papagájokkal. Egy szombat délután a Keleti Pályaudvaron fel is szállt a vonatra, hogy jelentkezzen Bécsben. Örültek az érkezésének, de feltétlenül látni akarták a csodamadarát.

A tudós kutató bőröndjében benne volt a teljes dokumentáció. Benne volt az összerakható szuperkalitka is. Rudi azonban nem volt benne. Ő úgy döntött, hogy repülve teszi meg az utat.

Hogy mi történt vele az úton, az sohasem derült ki, de a célhoz már nem érkezett meg, a bekapcsolt adó-vevő is elnémult. Dr. Frank rendkívül izgatott lett. Végigjárta a környéket, autóval, biciklivel és gyalog, de nem akadt a nyomára. Csak abban reménykedett, hogy a madara nem pusztult el, hanem talán egy jóképű nőstény csábította el. Bár ha hagyta magát elcsábítani, az nem vallott volna egy 140-es IQ-ra.

A történetünk vége szomorú. Dr. Frank búskomor lett, mind jobban rákapott az italtra, és teljesen felhagyott a kutató munkával. Abban az időben hallotta a hírt, hogy az orosz hadsereg delfineket alkalmaz felderítő célokra. Annyira felháborodott ezen, hogy még a dokumentációját is elégette. Az egyetemre csak benézett, de azt mondta, hogy meggondolta magát.

Egy állatmenhelyen kapott állást. Különcnek tartották, a háta mögött összesúgtak. Többnyire csak a ketrecek előtt üldögélt és fütyörészett. Egyetlen társa egy egérke volt, akit mindenhova magával vitt, és időnként társalogni próbált vele. Elmondta neki legújabb gondolatait. Arról, hogy az egész emberi fejlődés tévút volt, és jobban jártunk volna, ha megmaradunk értelmes állatnak. Nem építettünk volna csodálatos templomokat, nem jutottunk volna el a Holdra és a Marsra, nem fejlesztettük volna ki a mesterséges intelli-

genciát, de épp ezzel bizonyítottuk volna, hogy intelligensek vagyunk.

Beszélt, beszélt, és közben simogatta kis barátját. De Algernon semmit sem tudott mondani neki, csak bólogatott, hozzá nyomta az orrát a nyakához, és nézte, figyelte, értelmes fényű szemeivel.

A zéta-rejtély

Fred Gorton a kaliforniai egyetemen szerzett doktorátust, disszertációját a csillagászati kémia határterületéről írta. Gyerekkorától kezdve nagyon érdekelték a kozmikus eredetű jelenségek. 1975-ben egy Ford-ösztöndíjjal Szibériába utazott, mert szeretett volna szétnézni az 1908-as tunguz meteor-beecsapódás helyszínén. Az összes addigi elmélet megegyezett abban, hogy az óriási robbanást meteor okozta, bár kifejezett krátert nem találtak.

Gorton még Los Angelesben, nagy titokban megszerkesztett egy sugármérőt, amely a lehetséges sugárzások széles skáláját tudta észlelni. Ezt is elvitte magával Szibériába. (Az oroszok először nem akarták beengedni, mert úgy gondolták, hogy kém. De sikerült kimagyarázkodnia.)

Az első mérések semmilyen eredménnyel nem jártak. De mielőtt visszaindult volna, a skála egyik végpontján reagálni kezdett a műszer. Olyan természetű sugárzást mért, amelynek eddig semmilyen nyoma nem volt. Nevet is ő adott neki, és a biztonság kedvéért zéta-sugárzásnak nevezte el, hogy világos legyen, nem az alfa-, béta- vagy gammasugárzás kiterjesztéséről van szó. Maradt még néhány napig, és a térképére bejelölte, hol tapasztalta ezt a furcsa jelenséget.

Erről a felfedezéséről tanulmányt is írt, de az eléggé rövidre sikeredett, hiszen nem kapcsolódott semmiféle korábbi elmülethez vagy észleléshez. Úgy döntött, hogy egyelőre nem publikálja.

New Yorkba utazott, hogy egyik volt évfolyamtársával megbeszélje a dolgot. Rudolph Barter nem tulajdonított nagyobb jelentőséget Fred méréseinek. Az volt a véleménye, hogy olyan jelenség nyomára bukkant, amelynek valószínűleg semmi köze a meteorhoz, inkább valamilyen általános geológiai jelenség lehet, ezért az e téren aktív kutatókat kellene felkeresnie.

Fred estefelé sétált egyet a Central Parkban, és próbaképpen bekapcsolta a műszerét. Meglepve tapasztalta, hogy New York eme közparkjában is észlelni lehet ugyanazt a sugárzást. Ezek szerint tényleg geológiai jelenség lehet. Tett egy nagy kört, és amikor visszaért az előbbi helyre, megnézte a műszert. A sugárzás egyre gyengült, és egyszer csak teljesen megszűnt. Ez szöveget ütött a fejébe. Ha a talajnak van zéta-sugárzása, akkor az aligha változhat. Ezt elmesélte Rudolphnak, aki nagyot nevetett. „Nyilván a Föld el akarja rejteni előled a titkát. Én feladnám” – mondta. Ezen Fred elgondolkodott.

Másnap még nem ment haza, hanem újra a Central Park felé indult. És ugyanazon a helyen megint érzékelte a sugárzást, de minél

közelebb ért, annál gyengébben. És amikor a képzeletbeli középpontnál állt, a sugárzás megint teljesen megszűnt. Most már csak daczból is megismételte a közeledést és távolodást, különböző irányokból, és a jelenség még rejtélyesebb lett. Amikor távolodott, a sugárzás jelentősen megerősödött, és amikor visszafutott a középpontjához, akkor is érzékelte, de utána rohamosan csökkent az intenzitás, majd megint megszűnt. Tényleg olyan volt, mintha valaki szándékosan hagyta volna abba az „adást”, hogy ne lehessen megfejteni a kódot.

Egyelőre nem volt több ideje, haza kellett utaznia. A furcsa intenzitás-változások új keretbe helyezték az eddigi méréseit. Los Angelesben is elment egy parkba, ott is kiválasztott egy megfelelő helyet, leült egy padra, és olvasni kezdett egy regényt. Hirtelen bekapcsolta a készüléket, és megint azt tapasztalta, hogy a sugárzás viszonylag nagy intenzitással indul, de hirtelen csökkenni kezd, majd teljesen megszűnik.

Éjszaka bement a városközpontba és ott is bekapcsolta a sugárzásmérőt. Ugyanaz volt az eredmény. Magas intenzitás után a sugárzás gyorsan csökkent.

Hazament, de nem tudott aludni. Azon törte a fejét, hogy mi a csoda okozhatja ezt az intenzitásbeli ingadozást. Csak nem valami orosz kém szervezet nyomára bukkant? Gondolt erre, de nem akarta megosztani az eredményét a

C.I.A.-vel, mert attól félt, hogy teljesen más irányba viszik a kutatást.

Nagy türelemre volt szüksége, és sok-sok mérésre. A műszert most már állandóan magánál tartotta, és a legkülönbélebb helyeken és időpontokban kapcsolta be. Az eredményeket a jegyzetfüzetébe írta bele, és otthon a számítógépen is bejelölte. A mérési pontok nem mutatnak különösebb mintát, csak azt állapította meg, hogy a nagyvárosokban több és erősebb ilyen pont volt, mint a nyílt terepen. „Valami összefüggésnek kell lennie a civilizációs szint és a sugárzás között” – írta a naplójába.

A tudósoknak gyakran a vak véletlen siet a segítségükre. Gortonnal is ez történt. Az országúton lerobbant a kocsija, meg kellett várnia, amíg valaki felveszi, hogy bevigye a legközelebbi autójavítóba. Amíg várt, unalomból bekapcsolta a műszert. És nem hitt a szemeinek. Erős sugárzást mért, és amikor legyezőszerűen mozgatva megpróbálta bemérni a sugárzás forrását, azt tapasztalta, hogy egy pici bogár bocsájtja ki magából, és ahogy mászik, a sugárzási maximum is vele együtt mozog. Aztán megint elnémult a műszer. És a bogár is megállt. Sőt, eltűnt, szinte belefúrta magát a talajba. Fred megpróbálta kiásni, de a műszer hirtelen egy másik pont felől érzékelte a sugárzást, olyan erővel, hogy nem tehetett mást, azt is elkezdte bemérni. És az is elhallgatott. Olyan volt, mintha két lény próbálta volna csalogatni

erre vagy arra, de mindig másfelé, mint amerre kutakodott. A két bogár közül az egyik mintha felszállt volna, a talajban már semmi érzékelhető nyoma nem volt, csak egy mikroszkopikus mértékű sugárzás maradt utána. És mialatt Fred azt vizsgálta, a másik bogárnak is nyoma veszett.

„Úgy látszik felfedeztem egy sugárzó szentjánosbogár fajt” – gondolta a tudós. „Ezek szerint nem is geológiai jelenségről van szó, hanem biológiairól. Mindenképpen segítséget kell kérnem a zoológusoktól.”

De az állattan tudorai nem vették komolyan a történeteket. A szentjánosbogarak nem tudnak sugározni. Frednek szerencséje volt, mert egy példányt sikerült elfognia. Bevitte a laborba, és óvatosan betette egy nagy felbontású mikroszkóp alá. És akkor döbbsent csak meg igazán. Olyan lény volt, amelyenről még nem is hallott. Nem hat, hanem négy lába volt, és a mellső lábain olyanforma végződés, mintha kéz lenne. A csápjá antennának tűnt. Mozgott, időnként zétasugárt bocsájtott ki magából, és ez a sugárzás egyszer csak annyira megerősödött, hogy Fred rosszul lett a fejfájástól. Mire magához tért, a kísérleti alany eltűnt.

Mivel félt a sajtó szenzációhajhászásától, senkinek sem említette a történeteket, hanem egyedül vizsgálódott tovább.

Mindenekelőtt rendszeresen kijárt a parkokba és a városközpontba, szűrőpróbaszerű

méréseket végzett. De bárhova is ment a nagyvárosban, ugyanazt tapasztalta: magas kezdeti sugárzási szint és hirtelen némaság. Egy egész napot eltöltött a park egyik néptelen részén, és most először tanúja lett annak, hogy az elnémult zajszint meg-megerősödik. Mintha az ismeretlen lények azt figyelték volna, hogy mikor lehet folytatni az eszmecserét.

Hirtelen nagy szél támadt, és a műszer azt mérte, hogy a sugárzás forrása mozgott a levegőben. „Hát persze” – gondolta Gorton. „Ha ezek a kis bogárszerű lények adják ki a sugárzást, akkor ők együtt repülhetnek a széláramlással.”

Akkor otthon elővette a Tunguz-meteorra vonatkozó adatokat. Az ismeretlen tárgy nem a talajon robbant, hanem néhány kilométerrel a felszín felett, ezért nem találtak krátert. Ezen töprengett, amikor hirtelen eszébe jutott, hogy egy több robbanófejes rakéta is ugyanígy robban fel. Lehet, hogy amit meteoroknak véltünk, az a földönkívüliek rakétája volt? Lehet, hogy az volt a célja, hogy ezeket a kis bogarakat a lehető legszélesebb körben szétszórja? És minél több idő telt el 1908 óta, annál nagyobb területet jártak be, pusztán a széláramlásnak köszönhetően? De miért a nagyvárosokra koncentrálnak? Valamit meg akarnak tudni rólunk? A parkok zéta-sugárzásának kérdése egyszerűbb, lehet hogy a parkokat pusztán rejtékhelynek használják.

Gorton tanulmányozni kezdte a sugárzás belső struktúráját, és megállapította, hogy mutat bizonyos szabályosságokat. Lehet, hogy ezek a rejtélyes élőlények a zéta-sugárzás segítségével kommunikálnak? Sok reményt nem fűzött ehhez, hiszen tudta, hogy a fecsegő delfinek rendkívül plasztikus beszédét sem sikerült megfejteni, a sok millió órát kitevő hangfelvételek ellenére sem.

Bizonyos sugárzási mintákat ő is megpróbált generálni. Ehhez természetesen módosítania kellett a műszerét. Gorton talált egy viszonylag egyszerű eljárást a felvett sugárzási minták visszaküldésére. Ez körülbelül olyan volt, mint amikor az ornitológus madárhangokat utánoz, bár még fogalma sincs arról, hogy mit jelentenek ezek a hangok.

A visszasugárzás mégis eredményre vezetett. A bogarak reagáltak! A képzeletbeli farkas visszaüvöltött, csak azt nem lehetett tudni, hogy mit. Gorton most már biztos volt benne, hogy itt két civilizáció érintkezése zajlik, aminek a véletlen folytán ő a központi szereplője. Mármint az emberek részéről. Mert azt nem lehetett tudni, hogy a bogaraknak van-e belső struktúrája, munkamegosztása, ki a főnök és ki a beosztott, és hogy ennek az egész bogár-vállalkozásnak mi a célja. Valamilyen kutatás? Kapcsolatfelvétel? Esetleg a földi társadalmak elleni nagyszabású támadás előkészítése?

Úgy tűnt, hogy a bogarak nem zárkóznak el Gortontól, eddig is csak óvatosságból nem akarták közelebb engedni. A tudós is óvatos volt, még mindig nem fordult a sajtóhoz. Sokkal több elméleti kutatásra van szükség, mielőtt bármiféle elméletet felállítunk.

Az is egy rejtély volt, hogy ezek a gombostű méretű bogarak hogy lehetnek ennyire intelligensek. Egy atomfizikustól megkérdezte, van-e összefüggés a méret és a teljesítmény között. „Lehet, hogy van. De az is lehet, hogy nincs” – mondta a fizikus. „Atomi szinten sokkal több üres tér van, mint részecske. Elméletileg nincs akadálya annak, hogy a részecskék és atomok távolságának radikális csökkentése révén ugyanazt az eredményt érjük el.”

„Befolyásolja a részecskék távolsága az egyes tevékenységek véghezvitelét?”

„Azt hiszem, hogy nem. Legfeljebb az erőátviteli mechanizmus különbözik. Vegyük példának a sást és a muslicát. A sasnak óriási csontvázra és izomzatra van szüksége a repüléshez. A muslica is repül, pedig olyan kicsi, hogy alig lehet látni. Vajon mi a közös a sas és a muslica repülésében? Csak maga a repülés. A módszer más.”

Gorton elgondolkodott ezen. A mi agyunk nagyon nagy, a légynek nincs is agya, mégis óriási mennyiségű információt képes feldolgozni az összetett szemével, ami még a mozgást is tízszer részletesebben látja, mint mi. Az

intelligencia nem az ember privilégiuma, más fajok is lehetnek intelligensek.

Gorton ettől kezdve bizonyos tiszteletet érzett a kis bogarak iránt, és a velük kialakított személyes kapcsolatot a tudományos hírnév érdekében sem akarta kockáztatni. Mert mit érne egy Nobel-díj ahhoz képest, hogy a bogarak szemében ő az egész emberi faj képviselője?

Az ismerkedés óvatosan, de folyamatosan zajlott. Tizenkét évbe telt, míg sikerült tisztázni a kommunikáció részleteit, és létrehozni valamiféle közös nyelvet a bogarak és az ember között. A tudós megpróbált választ találni néhány fontos kérdésre: honnan jöttek, mivel jöttek, hányan vannak, és meddig maradnak. A válaszok nem voltak egyértelműek, de Gorton úgy értelmezte, hogy a Naprendszeren kívülről érkeztek, egy irányításuk alá került jég-aszteroidán, elképzelhetetlenül sokan vannak, és már nem is mennek vissza.

Hogy mit akarnak, az nem volt világos. És az sem, hogy hogyan szaporodnak. Gorton erre irányuló kérdéseit a bogarak következetesen válasz nélkül hagyták. Talán szeméremből. De lehet, hogy eleve mesterséges úton szaporodnak. Sőt, azt sem lehet kizárni, hogy mindannyian már a Tunguszka közelében szétrobbanó aszteroidán is ott voltak. Az egyedi fejlődésükre, méret- és súlybeli növekedésükre egyelőre semmi sem utal. Ha van kapcsolatuk

az anyabolygóval, nehezen hihető, hogy a zéta-sugárzás segítségével kommunikálnak vele. Sok titkuk lehet, de ezeket egyelőre nem akarják felfedni. Lehet, hogy a maguk részéről nem tartják fontosnak a magyarázkodást. Talán félnek az embertől. Az indiánoknak is addig volt jó, ameddig nem voltak felfedezve.

Sajnos, a kutatás Fred Gorton hirtelen halálával abbamaradt. Mivel az eredményeiről senkinek sem volt hajlandó nyilatkozni, az egyetlen forrásunk a naplója, amit a dolgozószobájában találtak. Sajnálatos módon a zéta-sugárzást mérő műszer is megsemmisült egy földrengésben, és a működésének elvei sem tisztázottak. A történetben említett new yorki barát, Rudolph nem látta a készüléket. Gorton sohasem publikálta az eredményeit. Vajon a kutató halálához a bogaraknak is közük volt? Erre vonatkozólag semmi bizonyíték nincs. És az sincs kizárva, hogy mindez Fred képzelgése volt. Lehet, hogy az írása nem is napló, csak fantáziálgatás. De aligha hagyja félbe egy kutató a nagy reményekre jogosító karrierjét egy ilyen képzelgésért.

Az intelligens bogarak azóta vagy eltűntek, vagy sokkal óvatosabbak lettek, mert senki sem találkozott velük. De ha valaha itt voltak, akkor feltehetőleg továbbra is itt tartózkodnak, és hol ide, hol oda fújja őket a szél.

Belepottyantak

– Na, velünk is megtörtént – mondta Valerij, az expedíció vezetője, ahogy szétnézett az ismeretlen tájon. – Eltévedtünk, egy teljesen ismeretlen helyre kerültünk. Nagy szerencse lesz, ha nem esznek meg a vadállatok, vagy ha értelmes lények is laknak itt, akkor nem áldoznak fel az isteneiknek. Már sok sci-fit olvastam, de most bele is pottyantam az egyikbe. Veletek együtt.

Az űrhajó kényszerleszállást hajtott végre az ismeretlen bolygón. Szerencsére azon is volt levegő, oxigénnel és nitrogénnel, csak a nitrogén aránya jóval magasabb volt. A három űrhajós óvatosan vette le a szkafandert, és egy kicsit fulladoztak, de ki lehetett bírni. Körülnéztek. A körülmények egy viszonylag fejlett civilizáció jelenlétére utaltak. A távolban egy villamos vezetékeket véltek felfedezni, és a magasban valami elrepült felettük, ami könnyen lehetett akár egy repülőgép is. A katapultálás közben zöld növényzetet is láttak, de a leszállás helyén csak kő volt és homok. A porban valami megmozdult, de mire közelebbről megvizsgálhatták volna, eltűnt.

Tanácsstalanul ácsorogtak egy ideig, nem tudták, hogy merre lenne célszerű elindulni.

Megint feltűnt valami az égen, majd még több is. Semmi kétség, ezek nem madarak, hanem repülő szerkezetek. A jelek szerint felfedezték őket. Ez lehet rossz is, de nincs választási lehetőségük. A túlélésük mostantól kezdve a bolygó ismeretlen lakóinak jóindulatán múlik.

Izgatottan tárgyalták meg, hogy mi a teendő. A kiképzésen ugyan begyakorolták a lehetséges vészhelyzeteket és a menekülő, valamint a védekező eljárásokat is, de ezt egyikük sem vette túlságosan komolyan. Ha sikerül is ép-ségben leereszkedniük egy számukra ismeretlen égitesten (amelynek még a tömegvonzását, a helyi g-t sem ismerték), ugyan hogy is tudnák kivárni, amíg a Földről megérkezik a segítség?

A vészhelyzetekre még a Földön összeállított élelmiszerkészlet pár hónapig tartott ki, és oxigénjük is volt, de ez utóbbi legfeljebb hetekre elegendő. Nagy szerencse, hogy belélegezhető légkörrel rendelkező helyre kerültek. Járhattak volna sokkal rosszabbul is.

A földi irányítóközponttal már a leszállás közben elveszítették a kapcsolatot. A berendezés nem ment tönkre, de az égről valahogy eltűnt a Föld. És a Nap nem az ő Napjuk volt. A hosszú űrutazás mesterségesen lelassított idejében nem vették észre, hogy eltévedtek. A vészjelzésük még talán átment, de az ismeretlen környezetről már nem tudták tudósítani

a központot. A Föld egyelőre lekerült a napi-rendről. Az ismeretlen bolygó ismeretlen lakóival kellett foglalkozniuk.

A repülő szerkezetek egyre közelebb jöttek, láthatóan le akartak szállni. Aztán csak egyikük ereszkedett le, a két másik tovább lebegett, mintha a társukat akarták volna biztosítani. Valószínűleg ők is tartottak a meghívás nélkül érkezőktől.

A jármű leszállt és alaposan felverte a port. (A parancsnok, Valerij, rögtön meg is jegyezte, hogy szerinte reaktív hajtóművekről van szó.) Egy ideig nem történt semmi. Aztán kinyílt egy csapóajtó, és egy fura élőlény tekeredett ki belőle. Utána kijött egy másik is. Nem nagyon hasonlítottak az emberre, de a testük szerkezete praktikusnak tűnt. A két szem és a két fül nyilván a térben való tájékozódást szolgálta. A fülnek azonban forgatható cimpája volt, mint a Földön a kutyáknak, macskáknak, lovaknak. A kiálló szemek is mozogtak, mint egy gyík szemei. A test súlypontja lejjebb volt, ettől stabilabbnak látszott, mint az emberé. A derekuk izmos, és az is mintha nagyon el tudna fordulni. Ruhájuk nem volt, hacsak a vastag, kígyóra emlékeztető bőrt nem tekintjük annak. Meglepetésre nem négy, hanem hat végtagjuk volt, mint a rovaroknak. Ezeket egyszerre különböző irányokba tudták mozgatni, és később kiderült, hogy felváltva használhatták kéz vagy láb gyanánt, mint a Földön a majmok.

A három földlakó érdeklődve szemlélte a házigazdákat.

– Ilyen állatkertben sem jártam még – jegyezte meg Alfred. Diana nem szólt, csak álmélkodott.

A fordítógépüknek nem vehették hasznát, hiszen ahhoz először tudni kellett volna, hogy milyen nyelvről van szó. Minden értelmes kommunikáció előfeltétele az ismeretlen lények beszédmintáinak elemzése. Ők azonban egyelőre nem szólaltak meg.

Aztán Valerij leguggolt, és a porban pár mozdulattal leskiccelte a Naprendszer sémáját. Ebből a bennszülöttek csak annyit értettek, hogy a jövevények valamit közölni akarnak, így az intelligenciájukat megéri megvizsgálni.

A furcsa lények még mindig nem szólaltak meg. Azaz valami zajt, zsongást lehetett hallani, olyanformát, mint ahogy a telefondrótok zizegnek. És a két fura lény között különösen érezhető volt valamilyen elektromágneses feszültség.

Akkor a második repülő szerkezet is leszállt. Kinyílt az ajtaja és látni lehetett, hogy a belseje gyakorlatilag üres. Az első két lény egyike közelebb jött, majd hirtelen megfordult, és elindult a második jármű felé. Valerij intett a társainak és erre Alfred és Diana is elindult, mentek libasorban a fura lény után.

A jármű belsejében nem voltak ülőhelyek, ez feltehetően a kombinálható végtagokból

adódott. A lények szabadon dönthették el, hogy két, négy vagy hat lábon állnak, esetleg a fenekükön ülnek.

Felszálltak és sokáig repültek a sivatag felett. Aztán megérkeztek egy településre, amely egy mozgalmas város és egy nyüzsgő hangyaboly kombinációjának tűnt.

Kinyílt az ajtó, ki kellett szállniuk. Körbevették őket a helybeliek, és nehéz volt megállapítani, hogy vajon azok is köztük vannak-e, akik idehozták őket. Annyira egyformák voltak.

– Na, hol a fogadóbizottság? – kérdezte félhangosan Alfred, és Diana is elmosolyodott, bár kockázatosnak érezte a viccelődést.

Nem volt semmiféle bizottság. A jövevényeket közvetlenül egy tudományos jellegű intézetbe vitték.

– Remélem, pszichológusok vizsgálnak meg bennünket, nem pedig boncoló orvosok – mondta Alfred.

Bevezették őket egy nagy terembe. A falak mellett mozogtak valamik, amikről nem lehetett megállapítani, hogy élőlények-e vagy gépek.

A három földlakót ekkor elválasztották egymástól.

– Észnél legyetek, pajtikáim, és ha valami baj van, próbáljatok meg kapcsolatot keresni a többiekkel! – figyelmeztetett a parancsnok, de maga is tudta, hogy ez nem rajtuk múlik.

Valerij egy higiénikusnak nem mondható ketrecbe került. Mivel ismerte Pierre Boule regényét, *A majmok bolygóját*, lélekben felkészült rá, hogy állatnak tekintik, és hogy bizonyítania kell az értelmi képességeit. Elhatározta, hogy ha a klasszikus banánkísérlet próbálják ki rajta, akkor ő gyorsan egymásra teszi a három dobozt, a legnagyobbat téve legalulra, felmászik rá, lekapja a banánt, de nem eszi meg, hanem odanyújtja a kísérletvezetőnek, ezzel érzékeltetve, hogy nem az étel, hanem a feladat érdekelte.

De nem hoztak banánt, hanem beletettek a ketrecébe egy agresszív kis állatot, és kettejük közé dobtak néhány szem ismeretlen gyümölcsöt. Az állat támadólag lépett fel, de Valerij nem hagyta magát. Megvédte a zsákmányt, majd megfelezte és a felét az állatnak adta. Az állat morogva evett, Valerij pedig a saját részét kiadta a kísérletvezetőnek, ahogy a banánnal is tervezte. A kutatók susogtak, nyilván kiértékeltek az eredményt. (Valerij remélte, hogy a problémamegoldás és az együttműködő készség kombinációja jó pontnak számít.)

Utána különböző repülő tárgyakat kellett elkapnia. Ez is sikerült, de az meglepte a kutatókat, hogy az elkapott tárgyakat nem tette maga mellé, hanem ügyesen visszadobta őket. Ez annyira váratlanul érte őket, hogy nem tudták elkapni. Ekkor Valerij megvárta, amíg felszedik a földről ezeket a tárgyakat és csak

utána folytatta. Szemmel láthatóan ő találta ki ezt a játékot, ő határozta meg a szabályokat, és ez is nagy izgalmat váltott ki a megfigyelőkből. Csak úgy zúgtak, zizegtek a láthatatlan telefondrótok.

Eközben egy másik ketrecben (az inkább hasonlított egy laboratóriumra) Dianával is hasonló kísérletet végeztek. Neki dobozokat kellett egymásra raknia (a banánkísérlet banán nélkül). Ő is gyorsan átlátta a helyzetet és neki is sikerült meglepnie a kutatókat. Először a nyílásukkal lefelé rakta őket egymásra, mint egy piramist, aztán pedig megfordította a dobozokat és úgy rakta őket össze, mint egy matrjoska-babát. Így rendbe rakva tette le a kísérletvezető elé.

Alfrednek is logikai tesztet kellett megoldania, de előtte egy új lehetőség is megnyílt. Észrevette, hogy a konstrukciós feladatban szereplő kis rudacskákkal számolni is lehet. Gyorsan kirakta:

I III IIII

Aztán:

II III IIIIII

Végül:

III II IIIIIIII

A kísérletvezető figyelmesen tanulmányozta a kis rudacskákat, és zajongott egy sort a társával, de a harmadik feladat értelmezésére nem volt felkészülve. Odahívott még két másikat is. Végül az egyikük hirtelen annyira izga-

tott lett, hogy a levegő szinte vibrálni kezdett. Ő nyilván matematikus lehetett, és rájött, hogy a harmadik sorozat a 3 második hatványa, azaz 9. Meg akart győződni róla, hogy eltalálta, ezért ő is kirakta a rudacskákat: négyet, majd kettőt. Alfred egy pillanatnyi gondolkodás után már ki is rakta a 16-ot, ami a négy második hatványa.

Ezzel kezdődött a két faj intellektuális párbeszéde. A matematika területén már értették egymást, de a kommunikációs technikájuk nagyon akadozott. Ki kellett volna dolgozni egy kétnyelvű szótárat.

A legnehezebb akadálnak a lények beszéde bizonyult, amelyet a földlakók csak sejtettek, de egyáltalán nem tudtak érzékelni. A földi írás sem volt könnyebb a lények számára, hiszen az a kiejtésre épült. Jobb híján a piktogramokkal kísérleteztek.

Igen ám, de kiderült, hogy a földi piktogramok sem magától értetődőek, hanem megállapodás eredményei. Már az „ember” ábrázolása is nehézségbe ütközött. És vajon hogyan ábrázolják a „menés” fogalmát? Hány lábbal? És a „ház”? Az itteni épületeknek nincs fedelük, a tetőzet érzékeltetése nélkül pedig nehéz dolog lenne megkülönböztetni a házat a doboztól.

A nyíl mint irányjelzés is pusztán konvenció, hiszen a nyíl hegye nemcsak a célt ($\rightarrow$) jelezheti, hanem a forrást is ($\leftarrow$).

A három földlakó teamben dolgozott és sokat vitatkoztak azon, hogy mit mivel célszerű jelölni.

Aztán arra jutottak, hogy piktogramok, állóképek helyett mozgással kell kifejezni az egyes dolgokat. A menést menéssel, a lefekvést lefekvéssel, az evést az evés imitációjával demonstrálták. Egész jelnyelvet találtak ki, és élvezték is, csak azt nem tudták megállapítani, hogy ebből mit értenek meg a helybeliek.

Időnként enni is kaptak. Hát, ha nem estek volna át a kemény úrhajós-kiképzésen, egy falat sem ment volna le a torkukon. De tudták, hogy sok múlik ezen. A helyiek nem gondolhatják róluk, hogy finnyásak. Ami azoknak jó, jó lesz a földlakóknak is. És ha éhesek maradnak, akkor még mindig ott van az az élelmiszer, amit a Földről hoztak magukkal. (Mindamellet az, amit itt kaptak és maguk között manának neveztek el, lassanként egészen megszerették.)

Teltek a napok, hetek, és a jövevények még mindig nem jutottak előbbre. Akkor Diana elővett egy túlélési kézikönyvet, és hangosan felolvastott belőle. A lények közelebb jöttek. Nagy nehezen rájöttek, hogy egy szöveges dokumentumról van szó. Mindjárt hoztak is valamit, amin nyilván valamiféle szöveg volt, de az ő kommunikációs technikájukkal.

– Nem vizuális jellegű nyelvük van, hanem hang alapú – vélte Alfred.

Arra a következtetésre jutottak, hogy nincs sok esélyük a bolygó ismeretlen társadalmába való beilleszkedésre. Egy ideig tudományos szenzációt jelentenek a helybeliek számára, de igazából megmaradnak az állatkerti állatok szintjén. Etetik őket, jól bánnak velük, de semiben sem tudnak igazán kooperálni. És vajon meddig fogja a bennszülötteket érdekelni ez a pár csodabogár? Olyan benyomást kelthettek, mint a Földön a polipok, majmok, delfinek: értelmesek, megvan a magukhoz való eszük, de igazából nem tudnak mire menni velük.

Egyszer Valerij megkérdezte Dianát, hogy nem lenne-e kedve nyilvánosan szeretkezni. (Ennek előzménye az volt, hogy olvasta Vonnegut egyik regényét, amelynek hőse egy idegen bolygóra kerül, és ott egy másik, gyönyörű földi hölgygel szerelmeskedik, az ottaniak nagy érdeklődése közepette. Úgy gondolta, hátha ez itt is beválik.) Dianának nem nagyon tetszett az ötlet, de végül belement. Hátha éppen ez lesz az, ami kimozdítja a holtpontról az interplanetáris ismerkedést. És az életük múlhat azon, hogy meddig tudják fenntartani a bennszülöttek irántuk megnyilvánuló érdeklődését.

Egy étkezés után a férfi odajött hozzá, és kedvesen megölelte.

– Jó, jó – mondta Diana –, de kérlek, ne vadulj be! Hadd lássák, hogy hogy kell ezt kulturáltan csinálni.

És valóban, a szerelmi jelenetre odacsődültek a helyiek. Az aktus részletezése nem illik egy tudományos-fantasztikus novellába, de a lényeg, hogy a lírai előjátéktól eljutottak a végkifejletig. Alfred is együttérzéssel figyelte a jelenetet, odajött és ő is szeretettel megölelte Dianát.

Ezt a mutatványt a nagy érdeklődésre való tekintettel még többször megismételték, a helyiek mindannyiszor ott tolongtak körülöttük. Diana Alfreddal is összebújt, mert úgy érezte, ezt kívánja meg a bajtársiasság.

A lények sejtették, hogy ez a jelenet a szaporodással függ össze. Egy napon elvitték a csoportot egy családhoz. (A család fogalmát csak fenntartásokkal írom le, mert az ottani együttélési formák nagyon különböztek a Földön megszokottaktól.)

Az első meglepetés akkor érte őket, amikor kiderült, hogy a végbélnyílásuk nem alul van (a fenekük széles volt, egyosztatú, és azon kizárólag ültek), hanem oldalt. A végterméket úgy ürítették, mintha egy csapon keresztül tennék. A nemi szervük viszont a szájukban volt. (Ott lehetett aztán igazán érzéki a csók!)

Az utódot is kiöklendezték, méghozzá egy puha héjú tojás formájában! Hogy melyikük volt a hím és melyikük a nőstény, azt nem lehetett megállapítani, még az is elképzelhető, hogy hímnősek voltak. A lényeg azonban is-

merős volt: két szülő génjeiből kombinálódik az utód.

A tojásokból kelt ki a fióka, mint az egykori dinoszauruszok esetében.

A lények a jelek szerint bedobták utódjaikat a közösbe, olyan volt az egész, mint egy nagy bölcsőde, a kicsik serényen mozogtak, ütköztek, és ilyenkor megint azt a fura zizegő hangot hallatták. És amikor valami bajuk volt, akkor taláalomra mentek oda a nagyokhoz és egy furcsa kommunikáció zajlott közöttük.

– Így képezem el a sárkányok kedveskedését – mondta Valerij. – Ahogy mi vállon veregetünk, azok nyilván barátságosan megpörkölnek egymást. (Ezt egy meséből vette, amit még gyerekkorában olvasott.) Itt az ütközéseknek lehetett valamilyen kommunikációs vagy vigasztaló szerepe. Néhány koccanás után visszamentek a kicsik, mintha feltöltek volna energiával.

Voltak nagyobbak is, mondjuk, hogy serdülők, ők komolyabb játékokat játszottak, korongokat lökdöstek ide-oda, mintha valamiféle sport lenne.

– Az lenne a truváj, ha ezeket meg tudnánk tanítani focizni – mondta Alfred, akinek a labdarúgás volt a hobbija.

– A sporthoz azonban versengési szándék kell, ezek pedig mintha arra törekednének, hogy mindenkinek jó legyen. Mint ahogy a

kezdő tollaslabdásoknál is az a cél, hogy minél később essen le a labda.

– Nehogy már bevezessük a kapitalizmust egy olyan helyen, ahol nagyon jól megvannak versengés nélkül! – figyelmeztetett Diana.

Ahogy családról is csak képletesen szölkünk, a felnőtt egyedekről sem lehetett eldönteni, hogy ki kihez tartozik. Vagy valamiféle kommunában éltek vagy csak alkalmilag kapcsolódtak egymáshoz. Az mindenesetre feltűnt, hogy sem szerelmi jelenetet nem láttak, de még csak összekapaszkodó párokat sem. Mintha minden kedveskedésük kimerült volna ezekben a fura lökdösődésekben. Vagy ha a szájukkal is összetapadtak, azt nem nyilvánosan tették.

Valerijt az is érdekelte, hogy hogyan tervezik meg és állítják elő a gépeiket, hogyan működik itt egy üzem, és hogy mit fogtak fel az ő földi úrhajójuk berendezéseiből. Már az első napokban észrevette, hogy egy egész csoport tanulmányozza a járművüket. Szívesen segített volna, megmagyarázott volna mindent, de a kommunikáció ezen a szinten egyelőre nem működött. Könnyű volt pálcikákból kirakni a matematikai műveleteket, de a műszaki ismeretek átadásához sokkal kifinomultabb eljárásokra lett volna szükség.

Időközben egymás között kitaláltak egy nevet a bennszülöttekre. (Nekik úgy tűnik, hogy sem a fajukra, sem a népre mint egészre nem volt szavuk, kizárólag az egyedeket voltak

képesek megkülönböztetni, de azt is olyan módon, amit csak ők értettek, a földlakók nem.) Furcsa szaporodási módjuk, a tojásrakás, valamint a vastag bőrük kinézete alapján dinóembereknek nevezték el őket. Mivel azon a bolygón talán sosem éltek dinoszauruszok, ezt a vendéglátók sem találhatták volna sértőnek.

A földlakókat nagyon foglalkoztatta a dinóemberek nyelve. Alfred kitalált egy módszert, amelynek segítségével a hangjelzéseket grafikkussá lehetett tenni. Ez sem volt egy könnyű út (és emlékeztek a delfinkutatók sok évtizedes munkájának eredménytelenségére), de érdekes volt elindulni rajta.

Itt is sok nehézséggel találták szemben magukat. Valerij felmutatta azt a gyümölcsöt (amit maguk között mannának nevezték el, és ez volt az egyetlen ehető és emészthető étel), amely a megszokott táplálékuk volt, erre a kísérletben együttműködő dinóember kiadott valamilyen hang-impulzust, amit grafikusán is sikerült megjeleníteni. Azt azonban nem lehetett tudni, hogy az a hangminta a konkrét gyümölcsöt jelenti-e, a gyümölcsöt általában, az evést, az „egy” számot, netán a gyümölcs színét.

Végtelen sok próbálkozás után alakult ki a legszükségesebb tárgyak és cselekvések szótára. Az ottani hangjelzéseket persze képtelenek voltak reprodukálni (bár erre vonatkozóan is végeztek kísérletet, a grafikai jelek hanggá való visszaalakításával), de megpróbáltak dolgozni a

grafikus megfelelőkkel. Ezáltal úgy is mondhatjuk, hogy a jövevények adtak írást a bennszülötteknek, de olyat, amit csak ők maguk, a jövevények tudtak használni. (Hasonlított ez a kínai jelek latin betűs átírásához, a pinjinhez: a külföldieket segíti, de a közönséges kínaiakat nem nagyon érdekli.)

A dinóemberek továbbra is barátságosan viselkedtek. Az volt csak a kérdés, hogy a földlakók hogyan fizethetnek a koszt-kvártélyért. Szerencsére úgy találták, hogy a bolygón kommunizmus uralkodott, vagy legalábbis egy olyan jóléti társadalom, amely elviselte, hogy ők hárman csak a hobbijuknak éljenek. Elvégre a Földön sem kell fizetniük az állatkerti lakóknak az eltartásért.

Teltek a hónapok, és csak az hozott drámai változást, hogy Diana teherbe esett. Izgatottan vitatták meg a következményeket. Az nem okozott gondot, hogy ki az apa, hiszen gyakorlatilag már régóta szerelmi háromszög alakult ki közöttük. Amiatt aggódtak, hogy ezen az idegen bolygón hogy lehet majd megszülni és gondozni egy földi gyereket.

Diana örömmel vállalkozott rá, hogy fiúkat és lányokat is szüljön a két férfitől, de bizonyos kockázatot jelentett, hogy az anya közös. De vállalniuk kellett ennek biológiai kockázatait.

– Ha a bibliai Évának sikerült, nekem is sikerülhet – nyugtatta meg magát az első földi nő és jövőbeli anya a dinóemberek bolygóján.

Azt azonban megállapították, hogy egy földi mentőakcióban nem reménykedhetnek, örökre itt kell maradniuk ezen az ismeretlen bolygón. A gyerekeikkel együtt pedig eleve nem utazhattak volna vissza.

– Örökre itt maradunk. Csak az a baj, hogy nem tudjuk, hol van az *itt* – mondta Valerij.

(Mindezt én jegyeztem le, az első utód, akit Geonának neveztek el. Nő vagyok, és az anyámnak azóta sem sikerült fiút szülnie. Eddig három húgom van: Luna, Vénusz és Afrodité. Mindenki izgul, hogy végre fiú is szülessen, mert nélküle nem folytatódhat az itteni emberkolónia élete. Mi lányok meg még túl fiatalok vagyunk ahhoz, hogy szüljünk. Az expedíció két férfi tagja ugyan örömmel próbálkozna, de ez nem látszik túlságosan egészséges megoldásnak.)

Egyébként sokat mesélnek. Ha nem mondták volna el az első napok történetét, én sem tudnám. Alfred bácsi ugyan megpróbálta megírni az önéletrajzát, de még mindig a középiskolánál tart, és akkor még nem is ismerte anyámat és Valerijt.

A dinőemberek kedvelnek bennünket, de az ő társadalmukba való beilleszkedésünk kérdéses. Én már egész jól tudok velük kommunikálni, de csak úgy tekintenek rám, mint egy festő majomra vagy egy beszélő papagájra. Hát, majd meglátjuk.)

Élnek-e értelmes lények a Marson kívül?

A Curiosity marsjáró 2012. október 4-én furcsa rádiójeleket fogott. Ezek a jelek annyira strukturáltak és mechanikus ismétlődéstől mentesek voltak, hogy csakis intelligens lényektől származhattak. Az értelmezési kísérletek azonban sikertelenek maradtak, ezért az egész dolgot be sem jelentették. Ez így volt egészen addig, amíg teljesen véletlenül egy Bali-szigeti nyaraláson nem találkozott össze Jim Carpenter NASA-csillagász Jurij Belkin orosz delfinkutatóval.

Néhány pohár margarita után már szabadban tudták kicserélni a gondolataikat a kormányzatuk által szigorúan titkosnak minősített kérdésekről. Amikor Carpenter a titkoszatos jelekről kezdett beszélni, Belkin élénken bólogatott.

– Igen, mi is találtunk ilyen jeleket. Néhány dolgot sikerült is megfejtenünk. És tudod mit, haver? A rejtélyes jelsorozat nagyon hasonlít a delfinek kommunikációjára.

– Húha! – kiáltott fel Carpenter. – Talán a Marsról származnak a delfinek?

– Ez nem valószínű. De tény, hogy van hasonlóság. Talán nem a szókincsben, hanem a nyelv jellegzetességét illetően.

A két tudós tovább dolgozott a jelsorozat megfejtésén, és rendszeresen értesítették egymást a felfedezéseikről, ötleteikről.

Igazán 2017 februárjában kezdett tisztulni a kép, értelmet kapni a szöveg. Kezdték megvilágosulni az összefüggések. A két tudós Rejkjavikban találkozott újra, egy nemzetközi konferencián, amelyen az intergalaktikus kommunikáció volt a téma. Az első este bezárkóztak a szobájukba, és elővették a számítógépeiket. És nagyon megdöbbenek, amikor a külön-külön megfejtett töredékeket megpróbálták összerakni.

Kiderült, hogy a jelsorozat egy tudományos tanulmány része. Az ismeretlen marsi szerző azt fejtegeti benne, hogy van-e értelmes élet más bolygókon.

Az értelmes életet úgy definiálják, hogy az közösségi, békés és örömcentrikus. A közösségi azt jelenti, hogy az egyedek nem külön-külön léteznek, hanem egy nagy konglomerátum részeként, egymással szimbiózisban. A békéség azt jelenti, hogy egyik egyed sem akar semmit elvenni a másiktól, hanem együttműködésben valósítják meg a céljaikat, érdekeltek egymás sikerében. Az örömcentrikusságon pedig valami olyasmit értenek, hogy nem a bajokat, a rossz dolgokat emelik ki, hanem meg vannak elégedve azzal, amijük van, és az a céljuk, hogy mindenki boldog legyen.

A marsi kutatók ezen ismervek alapján vizsgálták meg a Naprendszer bolygóit. A Merkúr túlságosan forró ahhoz, hogy rajta bármiféle élet létrejöjjön, a távoli bolygók pedig túlságosan hidegek. A Jupiter holdjain csak valamiféle kezdetleges életet találtak. Igazán csak két bolygó jöhetett számításba a Marson kívüli értelmes életre: a Vénusz és a Föld. A Vénuszon találtak is valamiféle összefüggő szerves anyagot a forró légkörben, amelynek sajátos mozgási, tömörülési és ritkulási jelenségei voltak, de a magas hőségben nem tudták közelről tanulmányozni. Ha van is élet, az a marsi mértékkel mérve aligha lehet intelligens.

A Föld élővilága okozta a legnagyobb vitákat. Kétségtelen, hogy az uralkodó állatfaj, az ember (amelyik az ottani tudományos nyelvben „homo sapiens sapiens”-nek nevezi magát) képes a célszerű cselekedetre, de csak rövid távon. Úgy tűnik, hogy a fejlődés itt rossz irányba fordult. Közösség helyett csak individuumok vannak, békés együttműködés helyett háborúskodás, öröm helyett frusztráció és önsajnáltatás.

De a legnagyobb baj nem is ez, hanem az a földi elképzelés, hogy a fejlődés más élőlények meghódítását, saját célra való felhasználását, esetenként kiirtását jelenti. Így irtották ki az indiánokat és tették rabszolgává az afrikaiakat. A jelek szerint a földlakók a Naprendszer más részeire is ki akarják terjeszteni a befolyásu-

kat, ez pedig létében fenyegeti a Mars együttműködő, békés és boldog közösségét. A marslakók észlelték az első mesterséges holdakat és űrszondákat, a Holdat és több bolygót is érintő beavatkozásokat. Amikor földi idő szerint 1962-ben a Mars irányába indult el egy űrszonda, azt még könnyen sikerült működésképtelenné tenni, még útközben. De nem sokára jött a többi. Ezek közül az egyik 1971-ben egy ideig már a Mars mesterséges holdja is lett, majd ugyanebben az évben egy másik űrjármű le is szállt a bolygó felszínére. Ezt még megsemmisítették, de a marsi közösség ettől kezdve komolyan aggódott. Ez a makacs földi próbálkozás a marsi civilizáció legújabb kihívása.

Korábban is volt már egy vészhelyzet. Akkor a légkör és a víz kezdett elfogyni. De a problémát megoldotta a bolygó felszíne alá költözés. A geotermikus energia céltudatos felhasználása tette lehetővé a továbbélést. Kiapadhatatlan energiaforráshoz jutottak, és a felszín alatt még időben sikerült helyreállítani az eredeti légkört is. A műszaki tudományok sokat fejlődtek, de korán belátták, hogy nem lenne értelme más bolygókra eljutniuk. Automatikus vezérlésű űreszközökkel ugyan igyekeztek felderíteni a kozmikus környezetüket, de a többi bolygó gyarmatosítása szóba sem került.

És egyszer csak szembetalálták magukat a földlakók expanzív szándékával. A földi rádió-

adások elemzése alapján kiderült, hogy meg akarják hódítani az egész Naprendszert. A szondák csak a tapogatódzást jelentik, a végső cél a többi bolygó leigázása, erőforrásaik megszerzése. Már a Hold és a Mars ásványi kincseinek kiaknázása is napirendre került. Ez megkondította a vészharangot.

Az első reakció az volt, hogy még jobban be kell zárkózniuk. Hadd mászkáljanak csak a földlakók a felszínen, attól ők még élhetik a békés életüket odalent. De ez nem volt reális. Egyrészt semmi garancia nincs arra, hogy a földlakók nem akarnak mélyebbre menni, hiszen az ásványi kincsek kitermelése e nélkül lehetetlen, másrészt így nem tudták volna megtartani azokat a kijáratokat, amelyeken át a maguk űrjárműveit indították. Voltak tudósok, akik felhívták a figyelmet azokra a nagy robbanásokra, amelyek már a földi idő szerint 1945-ben megkezdődtek, és amelyekből az idő múlásával egyre többet észleltek. Ezek olyan romboló eszközök voltak, amelyeknek a Mars felszínén való alkalmazása a kéreg alatti létüket is komolyan fenyegette. Megsokszorozták hát az információgyűjtést, többek között olyan robotokat küldtek a Föld körzetébe, amelyek közelről tanulmányozhatták a fejleményeket. (A földlakók ezeket nevezték ufóknak. Szerencsére egyet sem sikerült kézre keríteniük.)

A megfigyelések alapján megállapítást nyert, hogy a Földön használt eltérő nyelvek meg-

nehezítik a megértést. A tudományt teljesen alárendelik a háborúskodásnak. Makacsul el akarják venni egymás területeit, mintha nem mindannyiuké lenne a bolygó. És ahelyett, hogy a fejlődés elégedetté és boldogabbá tenné őket, egyre nő a feszültség, egész népek acsarkodnak egymás ellen.

Voltak, akik azt javasolták, hogy egy diszkrét beavatkozással egymásnak kellene ugrasztani őket, hiszen ehhez minden feltétel adva van, de a marsi civilizáció békés hagyományai-val ezt nem lehet összeegyeztetni. Tőlük idegen a gyűlölködés és a károkozás.

A földszondák meglepő felfedezéssel is szolgáltak. Kiderült, hogy a Földön is vannak értelmes lények: az óceánokban. A delfinek közösséget alkotnak, békések és boldogok is, tehát az intelligens élet mindhárom fontos jellemzője illik rájuk. A marsi kutatók feltételezik, hogy a delfinek megpróbálták felvenni a kapcsolatot az emberrel, de a jelek szerint ezek a törekvések nem jártak sikerrel, a domináns faj tovább halad a katasztrofális végkifejlet felé, és ezen sem a delfinek, sem a marslakók nem tudnak változtatni.

Hogy végül milyen döntést hoztak a Marson, az nem volt világos, mert a jelsorozat itt megszakadt. Carpenter és Belkin nem tudták, mit tegyenek a szöveggel. Publikálják a vélelmezett megfejtést egy tudományos folyóiratban? Lépjenek kapcsolatba az ENSZ-szel?

Esetleg forduljanak a legnagyobb hatalmú kormányokhoz?

Végül arra a következtetésre jutottak, hogy a marsi nyelv megfejtett szavaival üzenetet próbálnak küldeni a marslakóknak. Ebben érzékeltetik az emberek eltérő gondolkodását, megpróbálják meggyőzni őket arról, hogy még nincsen veszve minden. Ha nem is képzelhető el személyes kapcsolat a két faj között, a gondolatcsere arra ösztönözhetné az embereket, hogy másképp tekintsenek a Marsra és a többi bolygóra, ne a természeti kincseiket próbálják elvenni, hanem elégedjenek meg azzal, amijük van.

Carpenter megpróbálta mindezt megfogalmazni a marsi nyelven, de nem volt biztos benne, hogy ez sikerült. És utána még keresni kellett egy adóállomást, amely hajlandó volt a Mars felé sugározni az üzenetet. Ez már két hete megtörtént. És most szorongva várják a választ.

De ha sikerült is felvenni velük a kapcsolatot, még mindig ott vannak a földi politikusok, katonák és üzletemberek. Velük még nehezebb lesz megállapodni.

A vakond-projekt

A földi bioszféra („bioszféra 1”) mesterséges utánzására több érdekes kísérletet is folytattak, de ezek egyike sem járt teljes sikerrel. Már 1965 és 1972 között volt egy szovjet próbálkozás, föld alatti helyiségekkel (a szennyvizet újrahasznosították, tenyésztettek algát, a levegőt növényekkel próbálták szűrni, a napfényt xenon lámpák pótolták). Amerikában a Bioszféra-2 az egész földi környezetet rekonstruálta a kilencvenes években (hét komplett „biodómot” hoztak létre: miniatűr óceánt, sivatagot, szavannát, esőerdőt, egy mocsárvidéket, továbbá egy intenzíven művelt agrárterületet és egy emberi élőhelyet is, 3800 gondosan válogatott növény- és állatfajjal). A kínaiak a Beihang Egyetemen kísérleteztek ilyen zárt környezettel (három-három úrhajós 12 napot töltött el egy hasonló, a földi körülményeket szimuláló laboratóriumban). Nyugat-Európában pedig a Melissa-projekt keretében, a két-ezres évek elején, tudományos precizitással dolgozták ki a táplálékok és salakanyagok optimális cirkulálását egy zárt rendszerben.

Thomas Neuman, az Arizonai Egyetem fiatal professzora sokat beszélgetett a barátaival ezekről a kísérletekről. Az egyetem korábban a Bioszféra-2 gazdája volt, és a kísérletek lezárása óta őrizte az akkor használt berendezé-

seket. Thomasnak az volt a meggyőződése, hogy ha nem másik égitestre akarnak áttelepülni, hanem csak itthon akarnak létrehozni egy lakható, a külvilágtól elzárt környezetet, akkor némi módosítással ezek a berendezések még jól jöhetnek.

Baráti levelezés útján összeszedtek egy nemzetközi csapatot, kifejezetten a hosszú távú együtt élésre és közös munkára. A csapatban hetvennyolc ember volt, ötvenöt férfi és huszonhárom nő. Mindenféle szakma és hivatás képviseltette magát: volt köztük agrár- és elektromérnök, számítógépes programozó, építész, orvos (fogorvos, sőt idegsebész és szülész is). Az összezártságból adódó problémákra számítva természetesen pszichológust is bevettek. Mivel fizetést nem kaptak, elsősorban a vállalkozó kedvű fiatalok jöttek számításba. Azaz ha sikerül pénzt szerezniük az induláshoz, a saját túlélésükről már maguknak kell gondoskodniuk.

Az egyetem belement, sőt, örült is, hogy megint lesz valami haszna a korábbi berendezéseiknek és kutatásaiknak. A korlátozott célkitűzéssel is egyetértettek. Akkoriban már a klímaválság egyre fenyegetőbb méreteket öltött, ezért a Bioszféra-3 kísérletnek az egész emberiség számára jelentős tétje volt: túl lehet-e élni az előre látható katasztrófát.

El kellett dönteniük, hogy hova települjenek. Fontos tényező volt, hogy olyan helyszínt

válásszanak, amely a klímakatasztrófa miatt előbb-utóbb elnéptelenedik, és nem kell területfoglaló vándoroktól tartani.

Figyelembe vették az eredeti, arizonai telep is, de a sivatagi környezetet azóta lakóházak népesítették be. Megnézték a kaliforniai „Halál völgyet”, egy ausztráliai sivatagi területet, és végül Afrikában találtak egy megfelelő helyet, az Atlasz hegység egyik masszív vonulatának tövében. A hegyi környezetre azért volt szükség, hogy védjék a bűvőhelyüket az égből hulló szikláktól, meteoroktól, sőt az esetleges földi bombáktól és rakétáktól is. (Már figyelembe kellett venniük a nemzetközi helyzet romlását: a pusztuló, zsugorodó élőhelyekkel kapcsolatos viták bármikor háborúhoz vezethetnek.) A hegy tövének pedig az volt a jelentősége, hogy ott puhább volt a talaj, könnyebb lesz alagutat ásni bele. Mert a korábban épített kis kiterjedésű föld alatti fülkék helyett most az egész komplexumot föld alá kellett telepíteniük. Könnyen lehet, hogy abból a bűvőhelyükből már soha többé nem jöhetnek fel. Innen kezdve a Bioszféra-3 kísérletet maguk között inkább vakond-projektként emlegették.

Részletesen kidolgozták a tervet. A konstrukció fő alkotórésze egy hosszú alagút volt, amelyből jobbra-balra ágaztak el a különböző rendeltetésű helyiségek (némelyik maga is egy hosszú alagút). A fő alagutat szüntelenül hosszabbították és betonozták (ennek felelőse

Abdullah és Ali, két algériai építőipari mérnök volt), a törmelék gumiszalagon jutott el a bejáratig, ahol hatalmas kupacokat építettek belőle. Hogy mi mindent alakítottak ki a föld alatt, azt ezen a helyen nem részletezzük. (Több dolog rendeltetéséről nekem sincs fogalmam, de bizonyosan azokat is használhatják valamire. Ha nem most, akkor a jövőben.) A bejárat kapuról kell még annyit elmondani, hogy hatalmas, vastag, súlyos, ütésálló acéllemezekből rakták össze, ellent tudott volna állni egy kisebb fajta ostromnak is.

Mikor már minden rendszer és alrendszer működött, megtartották a hivatalos megnyitót. Meghívták az egyetem rektorát és az érintett tanszékek vezetőit. A sajtót azonban nem hívták meg. Neuman azon a véleményen volt, hogy a hírzárlat sokkal jobban szolgálja az érdekeiket, mint a hírverés. Megelégedtek azzal, hogy majd az egyetemi évkönyvekben számolnak be az ismeretlen helyen folyó munka előrehaladásáról. Minél kevesebben tudnak a vakond-projektről, annál jobb. És ahogy az előzőekben már szó volt róla, ettől kezdve a kísérletnek el kellett tudnia tartani önmagát. Mint egy Mars-expedíciónak. Azzal a különbséggel, hogy most nem a résztvevők látogatnak meg egy lakhatatlan környezetet, hanem a lakhatatlan környezet látogatja meg őket. És valószínűleg előbb, mint szeretnék.

Egyelőre nyitva tartották a kaput, csak egy-két próbariadót tartottak, hogy felkészüljenek a várható teljes bezártságra. Kijártak levegőzni és napozni, a közeli dombokon még kisebb kirándulásokat is tettek. Messzebb azonban semmiképp sem merészkedhettek, mert nem árulhatták el a lakóhelyüket. A legjobb védekezés az, ha a potenciális bajkeverők nem is tudnak semmiről.

Sorra felszerelték a napelem-blokkokat, felállították a szélerőműveket, és még a föld mélyének hőjét is munkára fogták.

Ahogy haladtak beljebb és beljebb a hegy gyomrába, függőleges fúrásokra is szükség volt. Neuman meg volt győződve róla, hogy ezen a száraz területen is kell víznek lennie. Csak elég mélyre kell ásni. (És remélte, hogy nem olajat találnak, mert azzal nem tudnának mit kezdeni.)

És valóban. A tengerszint alatt 980 méternél találtak vizet. Így minden egyben volt: víz, a kilélegzett széndioxidot oxigénné visszaalakító növények, valamint a fény és a villamos energia a napból. (A napfény jelenleg még rendelkezésre állt, és egy tükörrendszerrel azt is lejuttatták a föld alá, de hosszú távon, a bezártság állapotában már nem lehetett rá számítani. Távolilag csak a mesterséges fényben, a xenon- és kvarclámpákban bízhattak.)

Az energia előállítására egyelőre működtek a napelemek és szélerőművek, de a biztonság

kedvéért odalent kerékpárokkal és lépcsőző gépekkel is termeltek áramot. (Olyan volt ez, mint egy konditerem.) De mivel ezek alkatrész-ellátása bizonytalan volt, még egy szárazmalmot is beépítettek. Ráérő idejükben (és test-edzésként) a bentlakók a malom küllőinek körbetolásával is termelhettek áramot. Az eredeti tervben szerepelt egy hordozható mini-atomerőmű is, de arról biztonsági okokból lemondtak.

Maurice Legrand elektrotechnikai mérnök volt, ő parabola antennával fogni tudott néhány műholdas adást, ennek révén követték nyomon a külvilág eseményeit.

Eltelt néhány hónap. A környék egyre jobban elnéptelenedett, a helyi lakosok lassanként elmenekültek a gyilkos hőség elől. (Volt olyan hét, amikor a napi legmagasabb hőmérséklet makacsul 50 fok között volt – árnyékban.) Elnéptelenedtek a falvak, és egyszer csak a központi kormány is megszűnt, hiszen már nem volt kit kormányozni. A kísérlet résztvevői még mindig nyitva tartották a kaput, de egyre kevesebb időt töltöttek odakint, egy rövid szelőlözés után igyekeztek vissza a föld alá. A talaj hőmérséklete szerencsére nem emelkedett, és a hosszú belső alagút egyes pontjain, a hegyvonulat alatt, kifejezetten kellemes volt a hőmérséklet.

Aztán egyik pillanatról a másikra beállt a vészhelyzet. A megfigyelő kamerákon látták,

hogy a hegygerincen idegenek tűntek fel. Mark Zuckerberg (igazából Zuckerberg, de meg akarta különböztetni magát a Facebook nagy hatalmú urától), aki a biztonsági szolgálat vezetője volt, kiadta az utasítást a külső berendezések azonnali leszerelésére. Ezzel néhány óra alatt végeztek: a napelemeket és a szél-erőművek lapátjait bevitték a raktárba. És jókor. Este már lövéseket, géppisztolysorozatokat is hallottak a távolból. A környéken feltehetően fegyveres banditák garázdálkodtak. De vajon kire, mire lőttek? A legközelebbi faluban nem volt már más, mint egy-két magányos öreg és néhány gazdátlan háziállat (már amit még meghagytak a ragadozók).

Nekik is volt néhány revolverük, de semmiképp sem akarták felhívni magukra a figyelmet. Mark úgy döntött, hogy nem bocsátkoznak tüzpárbajba, hanem igyekeznek úgy elűnni, hogy a nyomukat se találják.

Bezárták a megerősített acélkaput, és az erre a célra felhalmozott kötörmeléket rázúdították a kapu előterére. Ettől kezdve a külvilágról csak a sziklafalon rejtve elhelyezett videokamerák segítségével szereztek tudomást. Mint amikor egy tengeralattjáró lemerül és csak a periszkópja marad a víz felszínén.

Jó egy óra telt el, míg az ismeretlen fegyveresek feltűntek ezeknek a kameráknak a látóterében. Nem mindegyikük viselt egyenruhát,

és aki viselt, annak a rangjelzése sem volt szabályos.

– Ezek tényleg rablók – állapította meg Zuckerburg,

– Reméljük, nem vesznek észre bennünket – mondta Neuman. – Bár feltűnhet nekik a sok üres szélerőmű-oszlop és napelemtartó állvány.

A látogatók egy kicsit megpihentek a számukra láthatatlan kapu előtt. Arabul tréfálkoztak, káromkodtak, és valami nyúlós tésztát ettek.

– Mit mondanak, Abdullah? – kérdezte Mark.

– Ezt a dialektust nem ismerem – mondta az építőmérnök. – De arról lehet szó, hogy estére odaérnek-e egy bizonyos helyre. Hogy hova, azt nem értem. És hogy éheseek.

A banditák nemsokára eltávoztak. Az egyik felmarkolt egy törmelékdarabot és megszemlélte.

– Nem érdekes! Nem érdekes! – szuggerálta neki Mark, remélve, hogy hatni tud az idegen viselkedésére.

És valóban, a bandita megunt a vizsgálódást, és jó messzire elhajította a követ. A társa előkapta a géppisztolyát és megpróbálta eltalálni a levegőben. Ez nem sikerült, de nem folytatták, hanem nagy hangon vitatkozva elvonultak. A távolból még hallatszott egy újabb rövid sorozat, azután minden elcsendesedett.

Ekkor Mark összehívta a társaságot, hogy megbeszéljék a történeteket és levonják a tanulságokat. Mindannyian csüggedten néztek maguk elé. Nyilvánvaló volt, hogy az eddigi felhőtlen nyugalmuknak vége, fel kell készülniük az ehhez hasonló látogatókra.

Két nap telt el minden váratlan esemény nélkül. Akkor megint kinyitották a súlyos acélkaput, és a törmelékben fúrtaak egy akkora alagutat, hogy egy ember át tudjon rajta mászni. Abdullah vállalta magára azt a feladatot, és ez logikus is volt, hiszen neki volt a legnagyobb helyismerete. Abdullah elindult egy ösvényen, amely a közeli faluba vezetett, és közben rádiótelefonon jelentette, hogy mit lát.

A fegyvereknek semmi nyomát nem találta, nyilván már régen odébbálltak. A falu teljesen kihalt, egy-két szárazra lerágott csontváz hevert az úton. Felmászott egy domb tetejére is, hogy szétnézhesen. Életnek semmi nyoma.

Visszafordult, de még mielőtt visszamászott volna a rejtekhelyükre, néhány nagyobb kődarabot elvett, hogy nagyobb legyen a nyílás.

Azután sorra a többiek is kijöttek, eltávolították a törmeléket, másnap pedig felhordták azt az eredeti helyére, hogy hasonló helyzetben ismét leomolhasson és elrejtse a kaput.

Visszaállították a nap- és szélérőműveket. A fény úgy ragyogott, hogy szinte bántotta a szemüket.

Ezt a nem várt riadalmat leszámítva eseménytelenül folytatódott az életük. Szabadidejükben ott ültek a tévé előtt, és növekvő nyugtalansággal követték a külpolitikai fejleményeket. A helyzet egyre gyorsabban romlott. Két hét alatt, a diplomáciai üzenetváltásokat követően, kitört az orosz-kínai háború Szibériáért. Azután Irán támadta meg Izraelt. Egyes helyeken már kis robbanó erejű taktikai atomfegyvereket is bevetettek, és a helyzet azzal fenyegetett, hogy gyorsan egy totális nukleáris világháborúvá fajul. Akkor pedig a földi élet hosszú időre, akár évszázadokra vagy évezredekre is lehetetlenné válik.

Nem volt idő a késlekedésre. A napelemeket ismét behozták, mert a légkörbe kerülő por és törmelék, valamint az esetleges fényvillanások meg is vakíthatják őket. A tükörrendszert is lefedték. A szélerőművek még maradtak, mert a detonációk alaposan felkavarják a légkört, óriási viharok várhatók – bár a szellőkések meg is rongálhatják a lapátokat.

A talaj geotermikus energiájában hosszú távon is bízhattak. A földkéreg aligha fog kihűlni a napsütés híján, hiszen a meleg alulról, a magmából jön.

A világosságról viszont, úgy tűnik, előbb-utóbb le kell mondaniuk. Amíg az áramtermelő kerékpárok tönkre nem mennek és a szárazmalom el nem kopik, addig lesz némi fény, de hosszú távon ez sem oldja meg a problémát. Az

emberek még úgy-ahogy alkalmazkodni tudtak a fény elégtelenségéhez, illetve hiányához, de a növények és az állatok nagy bajba kerültek. Nem volt mit tenni, át kellett állni olyan élelemforrásokra, mint a földben lévő kukacok és az algák. Ezek tenyésztésére is voltak eljárások, de az eredményhez időre volt szükség. Nagyobb gondot jelentett a belélegezhető oxigén hiánya a növények nélküli környezetben. Szerencsére volt egy fizikus közöttük, aki a biztonság kedvéért hozott magával egy amatőr módon összerakott, de jól működő berendezést, amely a széndioxidot alacsony hőmérsékletű plazmával oxigénné és széné bontotta szét. Ennek hátránya volt, hogy túl sok áramot használt fel. Később tovább ment és a kútból felhozott vízből is ki tudta vonni az oxigént, ez pedig egyelőre kimeríthetetlen forrásnak tűnt. (Más kérdés, hogy mi történik, ha a talajvíz is sugárszennyezetté válik. De a sugárszennyezett víz is víz, remélhetőleg abból is kinyerhető majd a tiszta oxigén.)

A sötétben való tájékozódásukat a közlekedő folyosókon felszerelt korlátokkal és kikapintható támpontokkal javították. Ez kezdetben pompás játéknak bizonyult, hiszen ahogy a sötétben tapogatóztak, minduntalan egymásba ütköztek, nagy nevetések közepette. De a lelkük mélyén érezték, hogy most egy másik, a megszokottnál sokkal rosszabb világban mozognak.

Legrandnak erre is volt egy érdekes megoldása. Szerkesztett egy denevérszemüveget. Ez olyan volt, mint amit a virtuális valóságra épülő játékokban viselnek, csak ultrahangot bocsátott ki és a visszaverődő hullámok alapján megjelenítette az előttünk lévő objektum körvonalait. Később Legrand tovább ment: szemüveg helyett a szemhéjra tapasztott film segítségével az ultrahang-hullámokat finom érintésekkel próbálta átalakítani, abban a reményben, hogy a szemgolyót előbb-utóbb meg lehet tanítani ezeknek az ultrahang-hullámoknak a detektálására. Mivel ez túl kis szerkezet volt ahhoz, hogy maga bocsásson ki ultrahangot, erre a célra egy központi adót szerelt fel. Ennek segítségével is nagy pontossággal meg lehetett állapítani, hogy hol vannak tárgyak a közelben. A denevér-szemüveg az elején semmit sem használt, és a hevesebb vérmérsékletűek gyorsan fel is adták. De a szemüvegeken keresztül előbb-utóbb megjelentek a tárgyak és a többi ember körvonalai, és ezzel már lehetett kezdeni valamit.

Hogy a szemhéjtapasz működni fog-e, azt egyelőre nem tudni, de Legrand nagyon bízik benne. Szerinte a föld alá kényszerült emberek előbb-utóbb ugyanúgy alkalmazkodni fognak a fény nélküli környezethez, mint a denevérek, csak ki kell várni.

A sötétséget lassan meg lehetett szokni, és még egyfajta bizalmaskodás is elkezdődött:

látvány helyett tapintás, tapogatózás. A szex is nagyobb hangsúlyt kapott, az érzéki élmények hangsúlya eltolódott, de helyreállt egy új harmónia. Egyelőre még volt áram- és fényforrásuk, ezeket a sötétkamrás kísérleteket csak elővigyázatosságból folytatták, de számítani lehetett rá, hogy a helyzet előbb-utóbb tovább romlik.

A legnagyobb gondot az ennivaló elkészítése jelentette, a főzéshez és mosogatáshoz mindenképpen szükség volt némi mesterséges fényre. De hát egyelőre még volt áramtermelő kerékpárjuk, nyomogatós zseblámpájuk, és a szárazmalom is megbízhatóan termelte az áramot.

A világ eseményeiről való tájékozódás azonban egyre nehezebb lett. A műholdas adások megszűntek. Megpróbálták felvenni a kapcsolatot a még működő rádióamatőrökkel, de ezzel sem volt különösebb szerencsájük. A megnőtt sugárszint zavarta a vételt. Amikor pedig végre kapcsolatot teremtettek valakivel, az is csak egy káromkodást küldött. Nem lettek tőle okosabbak.

Egy év telt el és a kis csapat berendezkedett a túlélésre. Négyen meghaltak. Egyikük öngyilkos lett, mert nem bírta elviselni a körülmények durvulását, és rajta a pszichológus sem tudott segíteni, egy másiknak pedig súlyos balesete lett és nem lehetett megműteni. Ezeket az alagút legvégén kialakított alkalmi temetőhelyen földelték el. Viszont született

három kisbaba. Hogy melyiküknek ki volt az apja, azt nem tudták megállapítani, de erre nem is volt szükség. Minden férfi a saját gyerekeinek tekintette őket, a nők pedig segítettek egymást. Lassan olyan helyzet alakult ki, mint az ősemberek idejében. Azzal a különbséggel, hogy ők sosem tudják elhagyni a barlangot. A rejtekhelyükön kívül elhelyezett sugárzásmérők még mindig komoly rádióaktivitást mutattak, de ennek erőssége változó volt, nyilván a széljárástól függően.

Érdekes volt megfigyelni az újszülöttek viselkedését. A szemük ugyan kinyílt, de többször volt csukva, mint nyitva. És nagyon fogékonyak voltak a hangokra, a tapintásra, a szagokra, illatokra. Éltek, ahogy tudtak. Alkalmazkodtak.

A jövővel nem foglalkozunk, de a magam részéről erősen bízom abban, hogy néhány nemzedék múlva megjelenik az új ember, vagy inkább a denevér-ember, aki vakondként élve is boldog lehet. Mert a boldogság relatív, mindig attól függ, hogy a rendelkezésre álló örömforrások közül mennyit sikerül magunkévá tenni.

A nagy kérdés: hogyan adhatjuk majd át utódainknak az emberiség összegyűjtött, hatalmas tudását. De az is lehet, hogy arra a tudásanyagra már nem is lesz szükség.

Az abszolút fegyver

Hát, erre aztán senki sem számított. A fegyverkezési versenyt Izrael nyerte. És nem egy új, szuper-atombombával, hanem valami egészen mással.

Azzal kezdődött az egész, hogy a bostoni Massachusetts Institute of Technologyról Izraelbe érkezett David Moyhem, a tehetséges csillagász, akit nyomban az izraeli fegyverkezési program élére állítottak. A nemzetközi tudományos folyóiratok észrevették a fura szerepváltást és interjút akartak készíteni vele. De azt a meglepő választ kapták, hogy Moyhem egy repülőgép-szerencsétlenség során életét vesztette.

Mint az olvasó nyilván gyanítja, ez a hír nem fedte tökéletesen a valóságot. A tudóst egy minden eszközzel védett, titkos központba szállították, ahol saját kutatócsoportot kapott. Senki sem hagyhatta el a telepet. Az izraeliek bizony nem tréfálnak, ha a biztonságukról van szó.

Akkorra már Irán is tökéletesíteni kezdte a saját nukleáris fegyverét. Hordozórakétával addig is rendelkezett, úgyhogy Izrael vezetői jogosan aggódtak. Bár az iráni diplomata minden fórumon kormányuk békés szándékait hangsúlyozták, országszerte magasra hágott az

Izrael-ellenes kampány. A tömeg azt követelte, hogy az iráni hadsereg sújtson le a cionista államra, valamint Amerikára. Nem maradt sok idő.

A Moyhem vezette titkos kutatócsoport tanulmányozta az aszteroidaövet, és azon belül számos kisbolygó mozgását kiszámították. Oroszországtól vásároltak egy űrmotort és annak mintájára kifejlesztették a saját plazmahajtóművüket, a D-1-et. (Ez egyszerre utalt Dávidra, aki legyőzte Góliátot, valamint David Moyhemre, a program irányítójára.)

Aztán egy nap egy bérelt amerikai magán-űrjárművel felbocsájtották a különleges hajtóművet, és akkor a D-1 az orosz űrmotor segítségével elindult az aszteroida-öv felé.

Két év telt el, mire a jármű leszállt az X-954 Béta elnevezésű kisbolygóra. További 10 hónap múlva sikerült megváltoztatni a pályáját. Az X-954 Béta elkezdett közeledni a Földhöz.

A változást először amatőr csillagászok jelezték. A szakma nem is sejtette, hogy mi megy végbe. Nemzetközi konferenciát szerveztek az aszteroida különös pályaváltoztatásának témakörében, és a legnagyobb szakértők adtak interjút az ügyben. Sokféle elmélet elhangzott, de az igazságot senki sem sejtette.

Közben a titkos izraeli kutatócsoport szimulációs kísérleteken dolgozott. Meg kellett találniuk azt az ideális parkoló pályát, amire helyezve a kisbolygó bármikor bevezethető egy

ellenséges ország elpusztítására. Ezt a pályát végül megtalálták, először a számításokban, aztán – további négy hónap alatt – a gyakorlatban is. A kisbolygót a plazma-hajtómű segítségével sikerült a Föld közelébe, a kívánt pályára állítani.

A nemzetközi közvélemény színe előtt nagy viták folytak a jelenségről, de még mindig nem sejtették, mi idézte elő azt. Megnyugvással vették tudomásul, hogy az aszteroida már nem kerül közelebb a Földhöz, hanem egy stabil pályán mozog. A legtöbb ember belenyugodott abba, hogy mostantól fogva két Holdunk van. Egy nemzetközi expedíciót is szervezni kezdtek, hogy felderítsék kéretlen űrbeli kísérőnket.

És akkor jelent meg a halottnak hitt David Moyhem az izraeli televízióban. Röviden ismertette az eddigi kutatásokat, valamint az akció célját.

„A földi fegyverkezési versenyben ez az irányítható aszteroida az abszolút fegyver” – mondta. „Izrael senkit sem kíván megtámadni, a békére törekszik, de megvannak az eszközei az ellenséges hatalmak elpusztítására is.”

Utána az éppen hivatalban lévő izraeli elnök beszélt. Méltatta Moyhem érdemeit, és ő is hangsúlyozta, hogy ennek a szörnyű fegyvernek kizárólag védelmi funkciója van.

Felbolydult a világ, minden tévéadásnak ez volt a fő témája, nemcsak aznap, hanem még hosszú heteken át.

Washingtonban az amerikai Kongresszus meghallgatta a honvédelmi bizottság tagjait, és megtárgyalták az esetleges ellenlépéseket. Putyin örökös orosz elnök azt nyilatkozta, hogy Oroszországnak is van hasonló programja, és rövidesen ők is eltérítenek egy másik aszteroidát. A kínai elnök bejelentette, hogy egy speciális kommandó már úton is van az X-954 Béta felé, hogy a saját hajtóművükkel szereljék fel. Az észak-koreai állami tévé bemondója bejelentette, hogy az ő hajtóművük már meg is érkezett az aszteroidára, a diktátort mutatták, akinek a kezében már ott is van a távirányító, amelynek segítségével a megfelelő pillanatban könnyörtelenül elpusztíthatják az imperializmust. Ez a bejelentés nem bizonyult igaznak, viszont Amerikában pánik tört ki, az emberek belebújtak a hetvenes években épített atombunkereikbe, és vallási szekták újra hirdetni kezdték a világvégét.

Akkor az izraeli miniszterelnök megint megszólalt és óva intett az elhamarkodott döntésektől. Bejelentette, hogy az aszteroidát olyan biztonsági rendszerrel látták el, hogy meg tudja semmisíteni a támadó űreszközöket. Ha pedig kibillentik egyensúlyi helyzetéből, akkor kiszámíthatatlan, hogy a kisbolygó a Föld melyik pontjába csapódik. Mivel Izrael területe parányi, nagyon kicsi a valószínűsége, hogy éppen rájuk esik.

A Soros Alapítvány kezdeményezésére nemzetközi konferenciát szerveztek, amibe később az ENSZ is beszállt. Magyarország nem vett részt a konferencián. Németh Szilárd birkózó és külügyminiszter (akinek hivatalos titulusa ekkor a Keresztény Európai Kultúra Védelmének Nemzeti Biztosa volt) azt nyilatkozta, hogy az alapítvány titkos célja: földönkívüliekkel elarasztani hazánkat, és ebbe semmiképp sem egyezhetünk bele.

A konferencián megvitatták az eshetőségeket. Hosszú hónapokig tárgyaltak erről, és a végén egy olyan szerződés-tervezetet dolgoztak ki, amelyik limitálta az egyes országok által irányítható aszteroidák számát (Oroszország, az Egyesült Államok és Kína 5-5, az Európai Unió, Brazília és India 2-2 aszteroida pályájának manipulálására kapott kvótát).

Akkor megint megszólalt Moyhem professzor. Úgy érvelt, hogy egyszerűbb lenne az egyetlen Föld-közeli aszteroidát nemzetközi irányítás alá helyezni, mint további kisbolygókat irányítani a térségünkbe. Egy apró számítási hibának is beláthatatlan következménye lehet. Az izraeli miniszterelnök az ortodox pártok heves ellenkezése dacára elfogadta az ötletet, de ahhoz ragaszkodott, hogy Izraelnek vétőjoga legyen az aszteroida-fegyver alkalmazásánál. Még egy év telt el, mire az ENSZ Biztonsági Tanácsában megszavazták ezt a változatot.

Azóta Izrael békében él, és a helyi és regionális konfliktusokat is sikerült ellenőrzés alatt tartani.

Addig nem is volt baj, amíg a csillagászok nem észlelték az aszteroida spontán közeledését a Földhöz. Megint pánik tört ki, de amerikai-orosz-izraeli együttműködés révén sikerült a veszélyes égitest pályáját módosítani. Olyan új hajtóművet juttattak el a kisbolygóra, amely stabil pályán tartotta.

A magam részéről abban reménykedem, hogy a világbéke előbb-utóbb annyira tartós lesz, hogy az X-954 Bétát el tudjuk engedni, és olyan végleges pályára állíthatjuk, amely soha többé nem keresztezi a Föld útját.

Már itt vannak

Nem úgy kezdődött, ahogy feltételeztük. Nem jöttek ufók, nem raboltak el embereket és nem söpörtek végig halálos sugarak a földrészeken. Hiába kerestük az életet más bolygókon és csillagrendszerekben, kutatva a víz és a szerves anyagok jelenlétét. Egyáltalán, az egésznek semmi köze nem volt a szerves vegyületekhez.

Valami az emberek pszichéjében változott meg. És nem egyszerre. És észrevétlenül. Az idegenek lassanként átformáltak bennünket.

Ez úgy derült ki, hogy néhányan elkezdtek nem emlékezni a múltra. A nevüket meg tudták mondani, de hogy korábban mit tettek, miről mit gondoltak, azt sehogyan sem tudták felidézni. Ugyanaz az ember, ugyanaz a test, ugyanazok a gesztusok, de az eddigi események képe elhalványult.

Először egy festőművészen, Allen Gortonon tapasztalták ezt. A képei nagyon megváltoztak, egyik napról a másikra. Korábban főleg giccses portrékat festett történelmi alakokról, továbbá erotikus aktokat, most pedig tájképei lettek, olyan képzeletbeli tájakról, amelyeket még senki sem látott: lila hegyek, zöld tenger, fekete égbolt, a kék mezőkön neonszínű állatok legelésztek. Amikor megkérdezték a látványos változás okáról, meglepődött: „Korábban nem

is festettem, csak most kezdtem el.” (Egy műgyűjtő nagy pénzekért megvásárolta a képeit. Az illető, egy chicagói milliomos, szeretett lecsapni az újdonságokra, mert tudta, hogy egy új irányzat első képei később sokkal többet érnek.)

Gorton a barátait sem ismerte meg és ez szöveget ütött a fejükbe. Összehozták egy pszichiáterrel, dr. Blackwaterrel, aki rábeszélte Gortont egy alapos műszeres vizsgálatra. A vizsgálat kiderítette, hogy a festő minden fizikális paramétere normális, az emlékezetvesztésnek semmilyen testi oka nincs. Ellenben a pszichéje mintha teljesen kicserélődött volna. Korábban meglehetősen impulzív volt (ezt nem vehetjük zokon a művészekről), könnyen kiborult, veszekedett és ivott. Most egyszeriben nyugodt és empatikus lett, segítőkész a szomszédokkal és az ismeretlen emberekkel (voltaképpen ekkor mindenki ismeretlen volt a számára), és az ivást is abbahagyta. Kívül minden a régi maradt, de belül egy merőben új lélek lakott. A pszichiáter ismertette az esetet a *Journal of Human Psychology* című lapban és a tünetegyüttesnek a Gorton Personality Change Syndrome nevet adta.

Ezt nem fogadta volna el a szakma, ha nem bukkant volna fel több hasonló eset. Hollandiában Philip Vandyke kereskedő hirtelen megváltozott, vásárlóbarát akciókat talált ki, az üzletét a személyes tanácsadással kombinálta,

igyekezett minden kuncsaftnak megtalálni az ideális árut, még ha az a konkurensnél is volt. Rövid idő alatt a vállalkozása annyira népszerű lett, hogy az újságok is írtak róla. A hír eljutott dr. Blackwaterhez, aki azonnal Hollandiába utazott, hogy Vandyke-ot is megvizsgálja. Megállapította, hogy a tünetek azonosak. A pszichiáter ettől kezdve fokozottan figyelte azokat a híreket, amelyek ilyen rejtélyes személyiség-változásokról számoltak be.

Franciaországban Jules Legrand kikötői rakodómunkást szállta meg az ihlet, elkezdett dalokat írni és ezek bekerültek a rádióba.

Magyarországon Rottenbiller Péter építőipari mérnöknek támadtak nagyszerű ötletei. Olyan új építőipari nyersanyagot javasolt, amelyre korábban senki sem gondolt. Bár a hazájában nem vették komolyan, Bécsbe emigrált, banki kölcsönrel megalapította a Rottenbiller Bau céget és nagy karriert csinált.

Dr. Blackwater ezeknél az embereknél sorra kimutatta a Gorton személyiségcserés szindrómát. Csak azt nem tudta kitalálni, hogy mi okozza azt.

Az esetek egyre szaporodtak és a legtöbbről már nem is számolt be a média. A kórházakban lassan külön osztályokat kellett felállítani a szindróma kivizsgálására és a betegekkel való konzultációra. Bár ezek az emberek egyáltalán nem voltak betegnek tekinthetők, a drámai változások kihatottak az egyéni boldo-

gulásukra és a környezetükre is. Ha például egy multinacionális cég legfőbb vezetője elkezdett pillangókra vadászni, attól a cég egész működése megváltozott. Ilyenkor sürgős döntéseket kellett hozni és ehhez szükség volt egy gyors diagnózisra. És a cég igazgatóságát nem érdekelte, hogy a korábbi üzletember sikeres lett a lepidopterológiában.

Sok furcsa eset is volt. Egy lyoni katolikus pap éppen egy kiskorúval fajtalankodott, amikor elérte a végzet. A fiúnak segített, hogy feljelentse a molesztálót, nem is sejtve, hogy az ő maga volt. Ezen hetekig csámcsogtak a hírportálok, és a bíróság is csak annyit ért el, hogy a volt pap elismerte, előfordulhatott ilyen eset, de nem emlékezett rá, és amennyiben tényleg megtörtént, a legszigorúbb büntetést kéri az elkövetőre.

Egy detroiti rendőrt elbocsátottak az állásából, mert nem volt hajlandó lelőni egy menekülő tolvajt. A szomszédok elmondták, hogy az utóbbi napokban igen furcsán viselkedett.

Az orosz hadiipar egyik csillaga, Jurij Tyihonov egy nemzetközi konferencián disszidált, és attól kezdve semmit sem tudott arról, hogy milyen projekteken vett részt. Mintha kicserélték volna az agyát. Amikor dr. Blackwater rátalált, éppen a philadelphiai állatkertben etette az orángutánokat, és velük együtt mászott fel a ketrecben lévő, fát utánzó építmény-

re. (Az orosz titkosszolgálat mindenesetre megmérgezte, biztos, ami biztos.)

Az ilyen esetek egyre szaporodtak, és a megváltozott személyiségű emberek aránya már elérte az összlakosság öt százalékát. Kína nélkül, mert ott az ilyen egyéneket azonnal átnevelő táborba küldték, és a további sorsukról nincs tudomásunk. Egyetlen embernek sikerült kikerülnie. Lin Jao-vej berepülő pilótát épp egy felszállása közben érte a változás, és még el tudott jutni Japánba, de ott már hiába faggatták, semmit sem tudott elárulni a kínai repülőgép-fejlesztésekről.

A Gorton szindróma valóságos sokkot okozott a különböző iparágakban és tudományos területeken. Az Egészségügyi Világszervezet alkalmasnak látta az időt arra, hogy megvitassa az előállt helyzetet. Újabb kutatásokat határoztak el. Dr. Blackwatert, mint a tünetegyüttes felfedezőjét és legjobb ismerőjét tudományos tanácsadóként alkalmazták.

A szindrómától szenvedő személyek között semmiféle kapcsolatot sem tudtak kimutatni. Nem találkoztak, nem is hallottak egymásról, és még a legfrissebb eseteknél sem derült ki, hogy befolyásolták volna őket a média hírek, hiszen arra sem emlékeztek. A változások teljesen belülről kezdődtek és véglegesnek bizonyultak. Mindenkinek jelentősen megváltozott a személyisége, túlnyomó részben pozitív irányban, a korábbi ismereteik elhalványultak.

Olyan volt, mintha a régi testbe egy teljesen új lélek költözött volna. És, mint kiderült, valóban erről volt szó.

Ez az új lélek tipikusan barátságosabb, együttérzőbb, együttműködőbb volt a réginél, és amellet rendkívül nyitott és innovatív. A lélekváltozáson átesetteknek új gondolataik támadtak, meglepő és sikeres dolgokat találtak ki. És az igazi csoda akkor következett be, amikor két ilyen Gorton szindrómás ember összetalálkozott. Pillanatok alatt megbarátkoztak, úgy viselkedtek, mintha régóta ismerősök lennének, szinte olvastak egymás gondolataiban, és együtt még sikeresebbek lettek, mint azelőtt. Laura Simmenthal, egy svájci tanítónő például megismerkedett David Morrison brit könyvelővel, és közösen sikeres színdarabokat írtak, illetve rendeztek. Kitaláltak egy terápiás módszert is az autista gyerekek foglalkoztatására.

A legnagyobb feltűnést az keltette, amikor a denveri Sylvia Rosenberg egyik pillanatról a másikra ápolónóból politikussá vált és jelöltette magát a Demokrata Párt színeiben. A konzervatív sajtó vádaskodásait mosolyogva utasította vissza, és az ellenfeleinek szapulása helyett (ami igen gyakori a politikusoknál) újra és újra türelmesen kifejtette javaslatait az amerikai politikai és üzleti élet megújítására, oly módon, hogy senki se járjon rosszul. Amikor azt kérdezték tőle, hogy vajon hogy

vezethetné a világ leghatalmasabb országát egy ápolónő, Rosenberg asszony azt felelte: „Én nem ápolónő vagyok, hanem politikus. De talán egy ápolónő is segíthetné ezt az országot, mert Amerika nagyon beteg és ezért nem tud a világ leghatalmasabb országa lenni. De nem is arra van szükség, hogy a leghatalmasabbak legyünk. Én csak jobba akarom tenni ezt az országot. Hogy ne legyenek lövöldözések az iskolákban, a feketék, a latinók és a nők megfelelően legyenek képviselve a politikában. Hogy ne szennyezzük tovább a környezetünket. Hogy a jövő Amerikájának polgárai boldogabbak lehessenek.” Rosenberg már ekkor találkozni akart az orosz és a kínai elnökkel, hogy rábeszélje őket: együtt a világ megmentői lehetnének, de nem fogadták őt.

A személyiségváltózási hullám később dr. Blackwatert is elérte. És ez volt a legkülönösebb. Hiszen ő tökéletesen tudhatta, hogy mi játszódik le benne, de elkezdte nem érdekelni. Amikor a Gorton szindrómáról kérdezték, csak mosolygott. „Nincs semmiféle Gorton szindróma. Egy új világ jön el, egy szebb és jobb világ. Ez nem betegség, hanem gyógyulás. Ne féljete!”

Üzleti és katonai körökben egyre nőtt az aggodalom. A titkos ügynökök nem akarták eltenni láb alól a célszemélyeket, a katonák nem engedelmessé váltak a bevetési parancsoknak, a jogászok nem pereskedtek, hanem igyekeztek a

kölcsönös érdekek mentén megegyezni. Emiatt cégek és bankok mentek csődbe. Nyilvánvalóvá vált, hogy a világ eddigi menete immár visszavonhatatlanul megváltozott.

Mindez feltehetően a földönkívüliek tevékenységével függött össze. Valahogy ide jöttek (hogy hogyan, azt senki sem tudja felfogni) és átváltoztattak bennünket, méghozzá úgy, hogy észre sem vettük. Egyenként kicserélték a gondolkodásunkat, az értékrendünket – másra, jobbra. Úgy érzem, ezzel semmilyen hódító vagy gyarmatosító céljuk sincs. Talán valami ilyesmit akartak a bennszülöttek földjére érkező első misszionáriusok is, csak a velük együtt vagy utánuk érkező katonák és kalandorok rontották el a dolgot. Azzal, hogy kötelezővé tették azt, ami amúgy magától értetődő is lehetett volna. Hogy egymást szeretni kell, nem pedig megenni.

Most itt tartunk. Amikor ezeket a sorokat írom, bennem is furcsa változások zajlanak. Nem tudom, hogy a vége mi lesz. Valószínűleg én sem fogok emlékezni a régi énemre. Milyen jó, hogy már leírtam a gondolataimat!

Visszatekintve

Visszatekintve mindig elmosolyodom, ha eszembe jut, mennyire féltették őseink a Föld-anyát. Azt mondták, hogy majd nem éli túl a mértéktelen környezetrombolást. A Földanya köszöni szépen, jól van, túlélte az embert. Az ember nem élte túl. Pontosabban, jelentős mértékben át kellett alakulnia ahhoz, hogy maradjon belőle valami.

Kezdődött a különféle betegségekkel. A romló levegőminőség miatt mind többen haltak meg légúti megbetegedésekben és a különféle rákfajtákban. Akik megmaradtak, azoknak a szervezete toleránsabb lett a széndioxiddal, a kozmikus sugárzással, valamint az ólommal és egyéb nehézfémekkel szemben.

A jéghegyek elolvadása miatt óriási földterületek kerültek víz alá. Megkezdődött a Nagy Népvándorlás. Illetve a menekültáradat miatt keletkező fegyveres konfliktusok korszaka. A határokat lezárták, és azt, aki el akart jutni az ígéret egyre zsugorodó földjére, kíméletlenül lemészárolták.

A rossz helyen fekvő államok is kifejlesztették saját nukleáris fegyvereiket, de ezeket értelemszerűen nem vethették be a fejlett területek ellen, hiszen akkor nem tudtak volna mit elfoglalni. Ezért egymás ellen folytattak gyilkos

háborút, amibe időnként a fejlett országok is beszálltak. Körülbelül százhatvan nukleáris szerkezet robbant fel, és ezek a fejlett régiókban is lehetetlenné tették a megszokott életet.

Az irdatlan pusztítás következtében az emberiség összlétszáma jóval egy milliárd alá csökkent. De nem ez volt a meglepő, hanem a biológiai átalakulás. A háborúk óta eltelt harminc-valahány nemzedék alatt egy új faj jött létre. A ma élő ember szabású élőlények (akikhez magam is tartozom) alacsonyak, a kifejlett egyedek sem haladják meg a 80 centit. A testükhöz képest nagy a fejük, a végtagjaik elcsökevényesedtek, a szemük pedig fokozatosan alkalmazkodott a sötétbe. Mert azt mondanom sem kell, hogy a légköri és sugárszennyezést csak a barlangok mélyén lehetett túlélni.

Mivel az atomháborúk nem az én vidékemen zajlottak, itt megmaradtak az épületek, a gépek és a szerszámok. Csak a kezelésük vált sokkal nehezebbé a mi méretcsökkenésünk miatt. De átméretezés révén ezt a problémát sikerült megoldani. A könyvtárainkban megőrződött a felhalmozódott tudás túlnyomó része, így az akkori emberek kultúrája sem merült feledésbe. Joggal tekinthetjük magunkat a korábbi emberek utódjainak.

A sugárszennyezettség miatt a földművelés és állattenyésztés persze lehetetlenné vált, viszont váratlan táplálékforrás jelent meg: az ízeltlábúak. A pókok, csótányok, cserebogarak

óriásira nőttek és elszaporodtak. Vadászni sem kell rájuk, ugyanis ők vadásznak ránk. Tömegesen jelennek meg a barlangjaink bejáratánál, ezért csak annyit kell tennünk, hogy az erre a célra kialakított fegyvereinkkel megpörköljük őket. Jön a bogár, a csápjai érzékelik, hogy a barlangban ennivaló van, de ahogy átlép egy bizonyos vonalat, a lángszóró már meg is sütötte. Olykor olyan sokan támadnak ránk egyszerre, hogy a tetemeik akár hetekre, hónapokra is ellátnak bennünket fehérjével.

A megmaradt könyveket összegyűjtöttük. Én azért tudok annyit a múltból, mert én vagyok a könyvtáros. Nem könnyű munka ez. A polcok nagyon magasan vannak, s a könyvek túlságosan nehezek. De egy elhagyott óvodában talált konstrukciós játékkészlet segítségével kezelni tudom az anyagot.

Az időm nagy részét itt töltöm. A régi emberek tetteiről és gondolataikról olvasok. Munka után pedig sietek haza a feleségemhez. Azaz ötünk feleségéhez. Ugyanis sokan terméketlenek, így a szülni tudó asszonyok körül nagy családok alakultak ki. A szerelmi életünk pedig kiegyensúlyozott, hiszen mindenki sorra kerül. Ilyen körülmények között a nőközösség az egyetlen megoldás. Tulajdonképpen most valósult meg a kommunizmus. Bár Marx és Engels nem így képelték el.

Ha ráérek, megpróbálom összefoglalni a legfontosabb emlékeket és tudnivalókat azok számára, akik még utánunk jönnek. Ha elkészülök vele, a feljegyzéseimet majd a könyvtár padlójára helyezem. Mert hátha nem érik fel az asztalt.

Exodus

1.

Valami közeledik

Ezt a naplót az Exodus nevű úrhajón kezdem el írni, mégpedig azon a napon, amikor neki-vágtunk bizonytalan küldetésünknek, hogy megmentünk a földi ember genetikai örökségét az elkerülhetetlen kataklizma utáni időkre. Ez az új időszámításunk első napja.

De a napot mint időmértéket a jövőben aligha használhatjuk, hiszen már sosem jön fel és nyugszik le a nap, minden óra ugyanolyan. Belül a villanyfény, kívül pedig a koromsötét űr, amelyet csak a távoli csillagok fénye tarkít. Valójában jóval több csillagot látunk, mint ahogy a Föld légkörén keresztül megszoktuk. Szinte vakítja szemünket a sötét háttér előtt sziporkázó csillaglepel. De ez a sziporkázás sem igazán jó szó rá, hiszen a földi légkör híján a csillagok fénye sem változik, csak ég és szűr, szinte szűrja az ember szemét.

Egyelőre megtartjuk a huszonnégy órás napirendet, de a Földön kívül ennek már lényegében semmi értelme. Előbb-utóbb valamiféle új időbeosztás fog a helyébe lépni. Szerintem például ésszerűbb lenne a 6 órás napok használata: 3 óra ébrenlét és 3 óra alvás.

A történet persze nem most kezdődött, hanem három évvel ezelőtt, azon a napon, amikor világosság vált, hogy egy távoli égitest a Föld felé tart és minden valószínűség szerint össze is fog ütközni vele. Én fedeztem fel azt az égitestet. De nem rólam nevezték el, hanem kezdetben egy számmal jelölték, utána az terjedt el, hogy „az Objektum”, végül pedig egyszerűen csak „Végzet” lett a neve. És erre jó okunk volt. Ez az égi látogató nemcsak ijesztgetett bennünket, mint annyi társa azelőtt, hanem azért jött, hogy közvetlenül és véglegesen megsemmisítse a földi életet. És lehet, hogy magát a Földet is.

A pasadénai obszervatóriumban dolgoztam akkoriban. Amikor egy este két felvételt egymásra raktam, észrevettem, hogy az egyik csillag egy picivel fényesebb lett, mint amilyen legutóbb volt. Egy ideig megtartottam magamnak a felfedezésemet, mert nem akartam pánikot kelteni, és a változás is olyan pici volt, hogy belefért a műszerek pontatlanságába. De ahogy teltek a napok, az eltérés mind észrevehetőbbé vált. Semmi kétség, valami volt odakint, ami mind közelebb került hozzánk.

Amikor megmutattam a főnökömnek, Ralph először kedélyeskedett, viccelődött, de néhány nap múlva már őt is feldúlta az az eshetőség, hogy valami készülődik a kozmoszban, ami ránk nézve végzetes következményekkel járhat és nem tudjuk megakadályozni.

Magában az a tény, hogy közeledik felénk egy üstökös vagy kisbolygó, még nem számított volna kivédhetetlen katasztrófának, hiszen már évtizedekkel ezelőtt sikerült megközelítenünk néhány ilyen kis égitestet, le is szálltak rájuk a robotjaink, és az, hogy megváltoztassuk ezek pályáját, már kizárólag a robbanóanyag mennyiségének kérdése volt.

Kivéve, hogy ezúttal egy óriási égitest közeledett. A számításaink azt mutatták, hogy nagyjából Hold méretű. A sebessége is nagyon nagy volt. Egy ilyen égitestet megközelíteni is nehéz, nemhogy leszállni a felszínére. És vajon mekkora robbanótöltet kellene a Hold eltérítéséhez?

Le voltunk sújtva. Dr. Kingstone, az obszervatórium igazgatója nem késlekedhetett már tovább, szólnia kellett a kormányzat képviselőinek. (Közben arra is gondoltunk, hogy ezt az anomáliát nyilván az orosz és kínai tudósok is észlelték, de mindenki hallgat, mert nem tudják, mit tegyenek.)

Dr. Kingstone beszélt egy vezető kormányzati tisztviselővel, de az nem vette komolyan a dolgot, talán azért, mert éppen a szabadságára készült Hawaii szigetére. El voltunk keseredve. Aztán egy tudományos konferencián úgy adódott, hogy együtt teázhattam Mihail Durcev akadémikussal, aki az orosz csillagászat legnevesebb szakértőjének számított (többek között ő fedezte fel a Durcev-halmazt, amelyik a

Kuiper-öv néhány kisbolygóját foglalta magában és amelynek a tagjai meglehetősen egyformán viselkedtek).

Nem akartam ajtóstól rontani a házba, ezért csak célzásokat tettem.

– Mostanában mintha nagyon felbolydult volna a csillagászati szakma, az embernek az az érzése, hogy valami nagyszerű felfedezés áll a küszöbön – mondtam.

– Felbolydult, igen. De a felfedezések igen-csak lehangolóak is lehetnek.

– Találtak valami figyelemreméltót? – tapogatóztam tovább.

– Lehetnek égitestek, amelyek vagy a fényességüket, vagy a helyüket képesek drámai módon változtatni – mondta és az arcomat figyelte.

– Nocsak – mondtam, – találtak ilyen égitesteket?

Nem válaszolt, csak tűnődve kavargatta a teáját.

– Netán a Lyra csillagképben? – kérdeztem, jól tudva, hogy csak ugyanarról az égitestről lehet szó.

– A mérések még semmit sem bizonyítanak – mondta, látszólag közömbösen.

– De egyre fogy az idő – mondtam.

– Az bizony egyre fogy.

– A mi számításaink szerint még két, legfeljebb három évünk van.

– Mi is ugyanerre a következtetésre jutotunk – mondta Durcev.

– És mit szándékoznak tenni? Értesítik a kormányukat? Vagy az ENSZ-ben kellene felvetni a kérdést?

– Nagyon óvatosnak kell lennünk – mondta az orosz tudós, és hirtelen nagy fáradtság látszott az arcán.

Hát így történt, hogy létrehoztunk egy amerikai-orosz ad hoc bizottságot, hivatalosan „a kisbolygók pályaváltoztatásából adódó speciális problémák tanulmányozására”. De egymás között csak úgy hívtuk, hogy „Végítélet Bizottság”.

2.

A siralomház

Először csak a tudományos körökben terjedt el a hír, de aztán már nem lehetett elkerülni, hogy kiszivárognon a legkülönfélébb sajtótermékekhez és televízió-állomásokhoz, nem is beszélve az Internetről, amelyen pro és kontra csoportok alakultak és élénken vitatták a témát. Mi is ez? Az emberiség legnagyobb kihívása, vagy tényleg a Végítélet, amelyet meg is érdemeltünk? A pánik csak a középkori világvége-jóslatok hatásához volt mérhető. Azzal a nem elhanyagolható különbséggel, hogy ezúttal tudományos alapossággal kiszámítható volt a globális katasztrófa.

A tudósok közt akadt, aki a hithez menekült: a saját tévedhetetlenségükben kezdtek el kételkedni. Hogy talán az egzakt számítások mégsem annyira egzaktak. Olyanok is akadtak közülük, akik a Bibliát vagy a maya jóslatokat kezdték tanulmányozni, abban a hiszemben, hogy mindez egy felsőbb lény akarata szerint történik.

A kormányoknak nagy gondot okozott ez a helyzet, de mivel a Földet kívülről fenyegető katasztróféért nem kritizálhatták egymást, néhány hónapos meddő vita után egyetértettek abban, hogy ha az emberiség nem is kerülheti el a pusztulást, egyes egyedeket meg lehet menteni.

Dr. Ranganathan, az ENSZ tudományos tervező bizottságának elnöke a világszervezet közgyűlésén úgy jellemezte a helyzetet, hogy ahogy minden embernek meg kell halnia, de a gyerekei és unokái révén hozzájárul a génjei örökkévalóságához, ez az emberiségből vett minta is az emberiség folytatása lesz, nekünk pedig ugyanúgy bele kell nyugodnunk a földi emberiség halandóságába, mint ahogy az egyén halálába is belenyugszunk. A katasztrófa elpusztíthatja a teljes élővilágot, de azt maga az emberiség túlélheti.

Ehhez építeni kellett egy megfelelő nagyságú űrhajót és ki kellett választani az emberiség sokszínűségét tükröző mintát.

Miután holtpontra jutottak a külpolitikai csatározások arról, hogy melyik nemzetből hány embert szükséges bevenni a megmentendő mintába, egy tudományos központot hoztak létre, amely meghatározta az arányokat, de ehhez nem a nemzeti hovatartozást, hanem a genetikai sajátosságokat vette alapul. A teljesen egyforma DNS-kategóriájú emberek közül pedig számítógép sorsolta ki a szerencséseket.

Nekem azért volt szerencsém, mert anyai ágon eszkimó, apai ágon pedig üzbég és afrikai vér is csordogál az ereimben, és a DNS-emet alkalmasnak találták arra, hogy az emberiség kevert génállományát segítsem megtartani. (Először arra gondoltam, hogy a felfedezésem jutalmául választanak majd ki, de azért inkább átkoztak, úgyhogy kerültem még a rá való hivatkozást is.)

Az anyagi alapokat aránylag gyorsan sikerült létrehozni. Nem volt már jövő, amire takarékoskodni kellett volna, így hát minden rendelkezésre álló nyersanyagot és minden energiaforrást felhasználhattunk.

Egy évvel ezelőtt sikerült megalkotni egy „bébi-űrállomást”, amely minden tekintetben utánozta a végső modellt, de kisebb méretben. Föld körüli pályán szerelték össze, mint később az igazit, de emberek helyett kutyák utaztak rajta. A tévé közvetítést is adott róluk. A súlypont körüli forgatás révén sikerült létrehozni a mesterséges gravitációt is. Érdekes volt

látni, ahogy a kutyusok alkalmazkodtak hozzá, és már ugrálni is megtanultak a különleges körülmények között. Ennek a kísérletnek az eredményei alapján tervezték meg a valódi űrállomást.

Ekkor azonban drámai felfedezést tettek egy kínai obszervatórium tudósai. Kiderült, hogy a felénk száguldó égitest sebessége nőtt, feltehetően a Nap hatott rá gyorsítólag. A pályája is módosult egy picit, de a Földdel való összeütközése továbbra is elkerülhetetlennek látszott. Fogytán volt az idő, meg kellett gyorsítani az előkészületeket.

Azt az űrállomást, amelyen most utazunk, a tervezettnél négy héttel előbb kellett összeszerelni, és ennek során már nem maradt idő arra, hogy minden alrendszer kipróbáljanak. Ez volt a legnagyobb gépezet, amelyet emberi kéz valaha alkotott. Egy gigantikus H betűre emlékeztetett. A H betű összekötő eleme több száz méter hosszú volt, tucatnyi autonóm leszállóegységgel, amelyek mentőcsónakként szolgáltak egy esetleges vészhelyzetben. (Sokan űrkoporsóknak hívták őket, hiszen utasai az anyaűrhajó nélkül nem sokáig maradhatnának életben.)

Az élelmiszert az űrállomáson termelték és cirkulálták, ugyanez történt az oxigénnel is. Korlátozott volt azonban a gyógyszer (kísérletet tettek a gyógyszereknek a fedélzeten történő gyártására, de ez még nem hozott sikert).

Az űrállomás építői automatikusan bekerültek a megmentendők közé, részben jutalomból, részben azért, hogy érdekeltté tegyék őket a megbízható kivitelezésben.

A Föld eközben egy óriási siralomházra emlékeztetett. Mindenki, aki kimaradt a mintából, tudta, hogy rövidesen meg fog halni, legfeljebb az volt a kérdés, hogy a gigantikus összeütközésben pusztul-e el, vagy néhány nappal később, amikor megszűnnek az élet feltételei a Földön.

Voltak olyan vallási szekták, amelyek tagjai abban bíztak, hogy ha túlélik az utolsó ítéletet, egy új világban fognak tovább élni. Ezek a Föld különböző pontjain bunkereket ástak és hónapokra elegendő élelmiszert halmoztak fel.

Ugyanígy föld alá és hegyi barlangokba bújtak a kormányok operatív parancsnokságai is, hiszen az ő felelősségük volt a földi élet utolsó napjainak, netán heteinek, hónapjainak a levezénylése.

A nagy egyházak a maguk módján reagáltak. Magyarázták az eljövendő eseményeket, vigaszt nyújtottak és felvázolták az élet utáni élet perspektíváját. Ha nem is tudtak igazán segíteni, ezzel legalább valami emberi dimenziót vittek bele a megváltoztathatatlan eseményekbe.

Bennünket két hete vittek fel az Exodusra, hogy megismerkedjünk a berendezésekkel és kipróbáljuk őket. Ma indultunk útnak, és nem

tudok nem könnyes szemmel tekinteni az alattunk látható égitestre, amelyet nemsokára nagy kozmikus összeütközés ér, és nagy az esély rá, hogy elpusztul.

Sokszor jutnak eszembe Ciolkovszkij szavai: „a Föld az emberiség bölcsője, de nem élhetünk mindig a bölcsőben”. Persze. Nem mindegy azonban, hogy a gyerek a maga erejéből mászik ki a bölcsőből, hogy felfedezze a külvilágot, vagy még éretlen csecsemőként kiborítják: „tessék, most már élj meg a saját lábodon”. Mi éretlen csecsemők vagyunk, a kozmosz meghódításának még nem jött el az ideje.

Hazátlan, anyátlan árvákként indulunk el egy ismeretlen világ felé, miközben minden idegszálunkkal visszavágyunk az anyai ölbe.

Elfáradtam. Holnap folytatom. Hm. „Holnap?”

3.

Búcsú a Földtől

A tegnapi nap eseményeihez tartozik még, hogy miután összeszedtük magunkat, növeltük a sebességünket, egyre jobban eltávolodtunk a Földtől, és a Holdat elkerülve kijebb jutottunk a Nap körüli pályán.

Ekkor azonban történt egy drámai fejlemény. Kiderült, hogy a közeledő idegen égitest ránk is hatással van, mintha vissza akarna húzni bennünket, hogy ne menekülhessünk el

a Végzet elől. Némi zavar után magasabb fokozatra kapcsolunk a hajtóműveket és így sikerült kivonnunk magunkat a halálos vonzóerő köréből. Ez volt az első izgalmas esemény utunkon, amit sikerült átvészelnünk. De mindenki tudta, hogy ez még csak az első volt azok közül, amelyek az ismeretlenben várnak ránk.

A hajtóműveink nukleáris üzemanyaggal működnek, méghozzá úgy, hogy az atomreaktoron kívül van egy termonukleáris meghajtó elem is, de azt a Föld közelében nem tudtuk kipróbálni, ezért csak remélhetjük, hogy a mérnökök számításai helyesek voltak.

*

Megint eltelt 24 óra, ami a Földön egy napnak számítana, de itt már semmi relevanciája sincs.

Ma délelőtt a Hold már csak egy futballlabdának tűnt, és egyszerre láttuk a Földdel. A szívembe hideg költözik, amikor arra gondolok, hogy ez egyirányú út, és soha többé nem látjuk már a bolygónk kék légkörét, barnálló vagy zöld színű kontinenseit.

Időnként bekapcsoljuk a televíziót és kábán nézzük a földi tv-műsorokat, híradókat. Látjuk a nyugtalanságot, a tüntetéseket, és azt, ahogy a kormányok megpróbálják fenntartani a rendet.

Működik még az Internet és időnként sikerül beszélgetni a barátainkkal. Irigyelnek ben-

nünket, mert megússzuk a közvetlen katasztrofát, de nekünk is nagyon rossz. Egyszerre érzünk lelkiismeretfurdalást és félelmet a ránk váró bizonytalan jövőtől.

A Végzet objektum a kiszámított pályán halad és egyre közeledik a Földhöz. Iszonyú, hogy nem tehetünk semmit. Már csak néhány hét van hátra az ütközésig.

Az űrhajón még mindig súlytalanság van, de azt ígérik, holnap kipróbálják a mesterséges gravitációt.

*

Utolsó bejegyzésem óta 70 óra telt el. Ez körülbelül három földi napnak felel meg. Ezalatt csak annyi történt, hogy kísérletképpen bekapcsolták a mesterséges gravitációt. Fura érzés, még nem szoktuk meg, de sokkal jobb, mint a súlytalanság. A legérdekesebb az, hogy bár a tárgyak lefelé esnek, a fejünket könnyebbnek érezzük, mint a lábunkat. Nem akkora a központtól való távolság, hogy ez a különbség ne lenne feltűnő. Igazából a padlón fekve tudjuk élvezni, hogy normális súlyunk van. Aki áll, az időnként szédülni kezd. De ezt is biztosan meg fogjuk szokni. A kísérletet azonban hamarosan leállítják, és kiértékelik az eredményt.

*

Na, megint eltelt néhány földi nap. Közben átestünk néhány kiképzésen, egy pszichológus

is foglalkozott velünk. Ennek köszönhetően elmúlt vagy enyhült néhány társunk letargiája. Nehéz belenyugodnunk a sorsunkba, abba, hogy tehetetlenül sodródunk a világűrben, mindenfajta cél és perspektíva nélkül, mint a hajótöröttek, remélve, hogy valaki majd ránk talál és kiment bennünket, és végül hazakerülünk. Csak most nincsen senki, aki megmenthetne, és nincs hova vagy kihez visszatérni.

Már olyan messze kerültünk a Földtől, hogy csak egy golflabda méretű pontnak látjuk, a Hold pedig szinte eltűnt. Mindenütt a fekete világűr borul ránk és ez nagyon ijesztő élmény.

Közben nézzük a földi tévét, de ez olyan, mint amit a lelkek érezhetnek a mennyországban. Látjuk a földi embereket, de semmi hatással nem lehetünk rájuk. Még néhány nap és bekövetkezik a katasztrófa.

Az emberek odalent (ha egyáltalán van értelme a lentnek és a föntnek) egyre idegesebbek. Bár már csak néhány napjuk maradt, nem törtek ki nagyobb zavargások, a kisebb eseteket a rendőrség is kezelni tudja. Pakisztán és India között pattant csak ki egy kisebbfajta háború a Himalája egyes magaslatainak birtoklásáért. Ezt nem is értem. Nem mindegy már, hogy kié lesz az a néhány istenverte hegycsúcs, amikor minden elpusztul?

Ugyanilyen érthetetlen, hogy arab szomszédai rátámadtak Izraelre. Úgy látszik, csak ezzel tudják levezetni az elkeseredésüket.

Jeruzsálem utcáin öldöklő küzdelem folyik, mintha számítana, hogy ki hal meg előbb és ki később. Szomorú és lehangoló látvány.

*

A bejegyzéseimet most folytatom. Már magam sem tudom, hány földi nap telt el, mióta elindultunk. Az idő múlását egy fedélzeti óra mutatja, de már elszoktunk a 24 órás viszonyítási alaptól, egyáltalán nem tudjuk követni. Ez egyfajta időtlenséget okoz bennünk. Vagyunk, és ez nagyon jó, de mind jobban elszakadunk a valóságtól.

A valóság pedig az, hogy rövidesen bekövetkezik az összeütközés. A Végzet tovább növelte a sebességét (mint csillagász, el sem tudom képzelni, hogyan lehetséges ez, de talán a számításaink voltak rosszak), és már csak nagyon kevés idő van hátra.

*

Valamivel később folytatom. A társaim lenyűgözve ülnek a képernyő előtt és bámulják, hogyan roppan össze a Föld a rá törő gonosz égitest hatására. Nekem nincs lelkieróm ezt nézni. Legalábbis nem élőben. Majd megnézem később, felvételtől, ha annyira akarom. De most nem tudom elképzelni, hogy akarjam látni a Föld agóniáját.

A tévéállomások nem működnek, nyilván már közönségük sincs, aki eddig kibírta, az a

szerettei körében várja a halált, és aki hisz benne, az Istenhez imádkozik.

Csak néhány meteorológiai műhold folytatja az adást. Még élnek néhányan odalent, de ez már nem élet, hanem a földi élet utolsó vonaglója. Rosszul leszek, ha csak rágondolok.

Búcsúzom tőled, Anyaföld, felneveltél bennünket és útra bocsátottál, de már nem vagy velünk, csak az emléked melengeti a szívünket. Elárvultunk, a saját lábunkra kell állnunk, de a lábunk alatt nincs talaj.

4.

Emlékek sűrűjében

A Föld meghalt, nincs többé. Azok, akik nézni tudták, látták, ahogy meghasad, a mélyből vulkánok törnek elő, az óceánokon szökőárok keletkeznek és elborítják a szárazföldet. És mindenfelé repült a törmelék. Egyik-másik akár még az űrállomásunkat is utolérheti.

Nincs mit tennünk, hiába a foglalkozások, a terapeuták szorgoskodása. Az egyetlen dolog, amibe még kapaszkodhatunk, a földi emlékeink felidézése. Ülünk magunkba merülve és látjuk a vidékeket, a városokat, újraéljük a gyermekkori élményeinket.

Látom az anyámat, ahogy hintáztat vagy óvodába visz, látom apát, ahogy hazajön a munkából és komoly arccal megkérdezi: „Minden rendben, főnök?” Hát persze, hogy

minden rendben. Ha addig esetleg nem is lett volna rendben, ettől minden rendbe jött.

Látom a lányokat, akiknek csaptam a szel-let, látom Robertát, akit szívesen el is vettem volna feleségül, ha ezek a tragikus események közbe nem jönnek. Így még le sem feküdhet-tünk egymással, bár feltehetően ő is szerette volna, hanem csak jókat beszélgettünk a csillagokról és bolygókról. Ő állt a legközelebb hozzám, és komolyan gondoltam rá, hogy összeköszsem vele az életemet. Akkor azonban egyikünk sem jutott volna bele a mintába. Nem akartak házaspárokat szétválasztani, viszont mindenkit a genetikai értéke alapján válogat-tak be, a család, a rokonszenv nem számított.

A férfi ismerőseim emlékét is felidézem. Hol van már dr. Kingstone és Durcev? Sokkal okosabban voltak, mint én, de túléltem őket. Hol van már dr. Ranganathan, hol van az ENSZ? Hol vannak a szuperhatalmak? Néme-lyik vezető talán kibírta még egy-két hónapig a barlangok mélyén, de hírt nem adott magáról. Az irodalmi és művészeti alkotások, a templo-mok, a kéziratok, a festmények már csak a digitális kópiákon léteznek, és ha egyszer valaha megállapodunk egy lakhatónak talált bolygón, akkor sem tudjuk majd reprodukálni őket. Olyanok, mint az utazások alatt készült fotók és videók, pusztán az emlékezést segítik, önmagukban semmi értékük sincs. De vajon tud-e majd igazán emlékezni rájuk az, aki

eredetiben sosem látta őket? Mi is el tudtuk képzelni a dinoszauruszokat, bár csak a csontjaikat, a csontvázaikat láttuk, de vajon milyen volt a bőruk, a színük? Ilyen tekintetben csak a képzőművészek képzeletére tudunk támaszkodni, az pedig semmivel sem több, mint a homályban való tapogatózás.

Utazásaim emlékeit is újra átélem. Mexikó, Hawaii, a Fülöp-szigetek, India, Franciaország. Minden útról maradt bennem jó pár emlékmorzsa, emléktöredék. Ha behunyom a szememet és minden készüléket, zajforrást kikapcsolok, akkor szabadon ugrálhatok az emlékképek között. Ez tulajdonképpen az egyetlen szabadságunk. Mert egyénként nincs hova menni, ha csak nem a tornaterembe.

Jut eszembe, mostanra (először úgy akartam írni, hogy „mára”, de hol van már a napok stabil rendszere!), szóval mostanra már egészen megszoktuk a mesterséges gravitációt. Valahogy alkalmazkodott hozzá az agyunk és az érrendszerünk. Már talán az lenne a furcsa, ha egyszer csak hipp-hopp a régi Földön talál-nánk magunkat. (Ó, mit nem adnék érte!)

A sok éves csillagászati kutatások után furcsa dolog benne lenni a csillagok sűrűjében. Mert mindenféle csillag van és nehéz dolog eligazodni közöttük. Igaz, a csillagok struktúrája nem változott, ugyanott van mindegyik, legfeljebb az a furcsa, hogy nincs égbolt, amelyik lassan körbefordulna, hanem minden csillag

ugyanazon a helyen látszik. Mintha megállt volna a világ körforgása.

Az itt tartózkodásom óta sokat olvasok. A világirodalom minden jelentős alkotása velünk van, csak nem könyv alakban (úgy el sem férnének), hanem elektronikus formában. A szöveget egy képernyőre vetíthetjük ki, ha olvasni akarunk – de sok regénynek a filmváltozata is megvan, ide-oda kapcsolgathatunk a két médium között.

Olvastam Dosztojevszkijtől a Félkegyelműt, a Bűn és bűnhődést, Balzactól a Goriot apót, Dickenstől a Téli mesét, elolvastam az összes Shakespeare-darabot, sőt, az Ulyssesbe is belekezdtem, de az első ötven oldal után feladtam. Olvastam a Tom Sawyert és a Huckleberry Finnt, mindegyik Verne-regényt, és még sok mindent, amire a gyerekkorom olvasmányjaiból emlékeztem.

Azt viszont már most érzem, hogy nem minden szereplővel tudok úgy azonosulni, mint annak idején. Valahogy túl messzire kerültem az igazi földi élettől. Tudom, hogy a földi emberek így vagy úgy reagáltak bizonyos helyzetekre és viszonyokra, de mintha fokozatosan megszűnne bennem az azonosságtudat, az az érzés, hogy az események velem is megtörténhettek volna. Félek, hogy az úrállomáson való hosszú tartózkodás semlegesíti, végső soron pedig ki is lúgozza majd belőlem az eredeti emberi valómat. Ahogy a testnek alkalmaz-

kodnia kell a változó fizikai körülményekhez, a mindent körülölelő éghez, a napfény megváltozásához, a bezártsághoz, úgy talán a lélek is alkalmazkodik, és a végén mindannyian elveszítjük eredeti emberi mivoltunkat. Olyanok leszünk, mint a könyvek és filmek, amelyek megmutatják, hogy milyen volt az eredeti, de maguk már csak másolatok. Szörnyű ebbe belegondolni.

Mi magunk is tényleg sokat változunk, még a viselkedésünkben is. A férfiak és a nők sem úgy viselkednek már egymással, mint régen. Emlékszem, milyen édes volt egy lányra gondolni az iskolában, milyen megtiszteltetőnek éreztem, hogy vihetem Dorothy táskáját, milyen félénkek voltak azok a gyermeki puszik, amiket egymásnak adtunk...

Van egy nő a közelemben. Paulának hívják. Azzal hívta fel magára a figyelmet, hogy már több férfival lefeküdt. Nem mondom, hogy nem csinos és igazából semmi kifogásolnivaló nincs rajta, csak nekem valamiért nem tetszik. Nemrég (tegnap? tegnapelőtt?) engem is megkörnyékezett.

– Akarsz velem szeretkezni? – kérdezte és átkarolt. Mivel csak bambán néztem, hozzáfűzte: – Szeretkezni jó. Én imádom. És veled is szeretném kipróbálni. Van időnk és nincs jobb dolgunk. Vagy neked van jobb dolgod?

– Nézd, Paula, te nagyon szép és kedves vagy, de én nem vagyok ráhangolva erre a dologra.

– Semmi baj, majd én ráhangollak – ajánlotta fel. – Annak is megvan a módja.

– Én ezt még senkivel sem csináltam.

– Ó, akkor szűz vagy? Remek. Engedd meg, hogy én vezesselek be a szex rejtelmeibe. Mindent meg fogok mutatni, meg fogok magyarázni.

Biztosan elpirultam és ezt biztatásnak vette. Kézen fogott és bevitt a kabinjába. Ott levetkőztetett, és addig gyömöszölt, amíg alkalmas-sá nem váltam a közösülésre.

Utána elgondolkozva feküdtem mellette. Érdekes, fűszeres érzés volt, csak – hogy is mondjam csak – üres. Hiányzott belőle Dorothy gyerekes kedvessége, hiányzott belőle Roberta okossága, hiányzott belőle a szerelem.

Paula nem foglalkozott velem sokáig. Még több tucat férfi várt arra, hogy lefeküdjön velük. De velem továbbra is barátságos volt. Elvégre megkapta, amit akart. Tulajdonképpen én is szerettem volna ilyen egyszerűen nézni a világra: éhesnek lenni és jóllakni. De hogy lakhat jól az, aki nem a testi javakra vágyik, hanem valami másra, szebbre, magasabb rendűre, arra, ami emberré teszi az embert?

5.

Múlik az élet

Múlik az idő, és mi öregszünk. Már régóta (hosszú évek óta) nem írtam a naplómbe, de hát kinek is írjam? Harminchat éves voltam, amikor beszálltunk ebbe az űrállomásba, és talán már hetven is lennék a Földön. Hogy pontosan mennyi vagyok, azt elvileg egy számítógépes programmal tudnám kiszámíttatni, amelyik a fedélzeti óra idejét képes átalakítani földi évekké, hónapokká és napokká. Egyfajta számítógépes öröknaptárként működik. De engem nem érdekel, mert én csak azt érzem, hogy szaporodnak a ráncok az arcomon és hogy megkopaszodtam. Ez az igazi időmérő, nem a ketyerék. És érzem, hogy nagyon megöregedtem.

A többiek is, akikkel együtt szálltunk fel. Már több tucat gyerek is született, és hála a genetikusok figyelmének, közülük eddig mindenki egészséges. Igaz, nehezen tudtuk rekonstruálni a földi születés körülményeit. Itt ugyanis nincsenek baktériumok, amelyek törvényszerűen bekerülnek a csecsemők szervezetébe és amelyek hozzászoktatják őket a fertőzések elviseléséhez. Néhány gyermekbetegséget sikerült szimulálni és rögtön meg is gyógyítani, hogy a gyerekek némi immunitásra tehessenek szert, de a gyakorlatban ez az egész rendszer nem működött. Abban reménykedtünk, mint a

szénanáthások. Hogy ha nincs pollen, nem kapnak szénanáthát. De mi történik, ha egyszer egy olyan járvány tör ki az úrállomáson, amire nem vagyunk felkészülve?

A felszállásunk óta ötvenkét haláleset történt. Azaz annyian haltak volna meg, ha hagyjuk. De még élve kellett őket kidobni az űrbe (ott aztán pillanatok alatt meghaltak, ereik szétrobbantak a vákuumtól). Egy ilyen osztott térben nem engedhetjük meg, hogy akár egy percig is halottal utazzunk. Kegyetlen dolog, de ennek így kell lennie. Egyszer majd én is így végzem, tudom. Mert nincs más lehetőség.

*

Már megint jó pár évet kihagytam a napló-vezetésben. Most is csak azért írok, mert kiderült: az űrállomás utasainak egy új kihívással is szembe kell nézniük. A társadalmi rendünket eleve demokratikusra tervezték, amelyben mindenki megfelelően védhette az egyéni érdekét, szabadon alakulhatnak érdekcsoportok, de megvédik a kisebbséget is. Ez sokáig kiválóan működött.

Sajnos egyszer csak az egyikünk, egy Frank Odu nevezetű, kreol bőrű férfi, a nők kedvence, sőt bálványa, egyre népszerűbb kezdett lenni, mind többen adtak a véleményére. Első lett az egyenlők között. Egyelőre ez nem okoz semmi komolyabb zavart, senkinek semmi bántódása nem esett, de van egy olyan érzésem, hogy a demokratikus rendünk nem fog örökké tartani.

Mintha máris kivételezések történnének – pozitív és negatív értelemben is. Mi lesz velünk, ha ez a népszerű ember, ez a tekintélyes ember egyszer csak egyeduralomra tör?

Sok értelme persze nem lenne, hiszen korlátozottak az erőforrásaink, és nem lehet őket kumulálni, de furcsa látni, hogy máris kezd elmozdulni az egyensúly. Odunak vannak barátai is, és ebbe a körbe csak kevesen jutnak be. Nem mintha engem nagyon érdekelne ez az újfajta társadalmi rétegződés, én mindig is tartottam magam annyira, mint bárki más, csak nem tartom nagyon egészségesnek ezeket a fejleményeket.

*

Sok idő telt el az utolsó bejegyzésem óta. Tizenhét újabb haláleset. De kilenc születés is. Nagyjából egyensúlyban vagyunk, bár a teherbe esett nők nem szülnek mindig egészséges utódot, többen is elvetéltek. Ez riadalomra adott okot, hiszen eleve egy ellenőrzött népesedési folyamatra készültünk fel, és sokkal inkább a túlnépesedéstől tartottunk, mint a lélekszám csökkenésétől. Úgy tűnik, a szervezetünk tiltakozik a bezártság ellen. És ezen nem segítenek a futógépek, a szoláriumok, a fedélzeti úszómedencék, sem a túlzásba vitt szexuális aktivitás.

Én nagyon megöregedtem, nehezen látok és nincs étvágyam. Különben semmi bajom, legfeljebb csak az idegesít, hogy már minden

könyvet végigolvastam, minden filmet megnéztem, sőt, amire korábban egyáltalán nem számítottam, már mindegyik nőt megkóstoltam. Kezd minden unalmassá válni. Az ételek sem ízlenek.

Nem mindenki érez így, a fiatalokat legalább hajtja a szexuális vágy, de mi öregek csak panaszkodunk egymásnak. Hogy milyen is volt a Földön élni, a hegyeket mászni, a patakban pecázni, vagy lovagolni, vonaton utazni, repülőgéppel repülni, ejtőernyővel ugrani, vízisíelni. Akik jártunk ugyanazokban a városokban, megpróbáltuk felidézni a látottakat, az utcákat, áruházakat, múzeumokat. Nem érezzük magunkat rosszul, de a szívünkben nem tudjuk kiűzni a honvágyat, a mi eredeti világunk, az eredeti (úgy éreztük: az igazi) életünk után.

A fiataloknak könnyebb dolguk volt, hiszen a földi életről csak tőlünk hallottak történeteket, és valószínűleg el sem tudták képzelni azokat. Olyan lehetett a számukra, mint amikor mi hallgattuk gyerekkorunkban a meséket az óriásokról, törpékről, sárkányokról és manókról. Mese, szöveg, ami mögött nincs valóság, nincs semmi.

*

Már alig látok és nehezen mozgok. Még a kezemet is nehezen emelem. Semmi bajom nincs, de érzem, hogy fogy az erőm. További ötven vagy hatvan eredeti Föld-lakó halt meg, miközben összesen huszonheten születtek, és

közülük is ketten nem teljesen egészségesek. Sajnos, a pszichológusok és az orvosok közül is sokan meghaltak, és úgy tűnik, hogy az új orvosok nem sokat tudnak, és nem is motiváltak. Kelletlenül segítenek, és ha valami nem sikerül, csak megvonják a vállukat. A fedélzeten zajló gyógyszerkészítésben csak a legprimitívebbeket sikerült előállítani, az eredeti készlet elfogyott, a komolyabb betegeknek esélyük sincs a gyógyulásra.

*

Mi, öregek, már egyre kevesebben vagyunk. Nem tudom, hány éves lennék a Földön, de lehet, hogy már száz. Azt hiszem, nincs is értelme folytatnom ezt a naplót. Lényegében semmi sem történik. Ha csak az nem, hogy Odut megválasztottuk a legfelsőbb vezetőnknek, ő pedig kinevezett egy saját titkárságot. Biztosan így jobb lesz, segít lerendezni a vitákat, amelyek egyre gyakrabban robbantak ki közöttünk. Odunak, aki állandóan valami-féle koronával a fején jár-ke, feleségei is vannak, akik már elérhetetlenek a többi férfi számára, és van nyolc gyermeke is, akik szebben öltözködnek, mint a többi gyerek.

Nem tudom, hova vezet ez, de remélem, hogy azért az emberek közötti egyenlőség megmarad. Hogy a lényege megmarad.

Ádám jegyzete

Ádám vagyok, egy második generációs android. Nehéz ezt megmagyarázni, de megpróbálom.

Amikor a Szíriusz-lakók rábukkantak az Exodus nevű űrállomásra, már senki sem volt rajta életben. És a halottak is csak négyen voltak, a többiek valahogy eltűntek. Hogy hány száz vagy ezer szíriuszi éve hánykolódott a világűr óceánjában, nem tudjuk. Sikerült felnyitni a kabinokat, megvizsgálni minden tartályt és elemezni minden leletet. Akkor találták meg a gondosan elcsomagolt és leplombált DNS-mintákat is. A saját fejlettségüknek köszönhetően aránylag gyorsan rájöttek, hogy ezeket hogyan lehet felhasználni. Elhatározták, hogy az érdekesség kedvéért életre keltenek egy embert. Ez voltam én.

A szöveges leírások és a képek, filmek alapján rekonstruálni tudták az emberi fajt, még a viselkedésüket és a szokásaikat is. Engem nem táplált anya, de mindent megkaptam, amit egy csecsemőnek meg kellett kapnia, kivéve az anyai gondoskodást. Illetve azt is megpróbálták utánozni a gépi ringatással és bölcsődalokkal.

De látták, hogy egyedül nem vinném sokra, ezért életre keltettek egy második példányt is, egy lányt. Valamilyen régi könyv alapján engem Ádámnak neveztek el, a lányt pedig Évá-

nak. És mi nőttünk, okosodtunk és tanultunk. A könyvek és filmek segítségével megtanultunk olvasni és beszélni (bár aki most az egykori Földről ide látogatna, bizonyára megütközne az idegen akcentusunkon).

A számomra nagyon izgalmas volt ezt a naplót olvasni, amit egy őskori elődöm írt. Olyan dolgokról, amelyeket el sem tudok képzelni. Vajon milyenek lehettek azok a hegyek, azok a növények és állatok? Azaz egy kicsit el tudom képzelni őket, hiszen megőrződtek azok a filmek, amelyek róluk készültek, de nem tudom megérinteni őket, és nem érzem a szagukat sem. Látom a földi virágokat, de illat nélkül azokat sem érzem valóságosnak. Ezen az égitesten, ahol születtem, minden teljesen más. Azaz ez az igazi és az űrhajón talált dolgokat érzem másnak, idegennek. Csak az akkori emberek olyanok, mint mi, Ádám és Éva. Nekünk nehéz beilleszkednünk a szíriuszi életbe, de a földi élet is nagyon távol áll tőlünk. Úgy érzem, hogy két életmód között lebegünk, az űrben, minden támpont nélkül. Nemrég a kezembe akadt az az olvasógömb, amelyik *A dzsungel könyvének* történetét meséli el. Úgy érzem magam, mint abban a könyvben Maugli. Már nem farkas, de nem is ember. Két világ között élek, és egyikbe sem illek bele teljesen. A léteimet a régvolt földlakóknak köszönhetem, akik létrehozták az öröklési anyagomat, de az ittenieknek is, akik felneveltek. Azzal igyekszem meghálálni ezt, hogy könyvet írok nekik a

Föld nevű bolygóról, az űrhajón található anyagok alapján.

Türelmesen végignézték, ahogy felnövünk, felserdülünk, és az elé sem támasztottak akadályt, hogy gyerekeink legyenek. Hogy mi lesz velünk később, azt még nem tudom, és én annyira még nem vagyok benne a szíriuszi kultúrában, hogy ki tudnám találni, de mi élünk és jól vagyunk. Lehet, hogy némileg mások lettünk, mint azok az ősemberek voltak, amikor még megvolt a Föld, de azért életképesnek érezzük magunkat.

Éva állapotos lett. Mindent átolvastam és megnéztem arról, hogy hogy születik a baba, és azt hiszem, sikerülni fog. Rajtunk múlik, hogy továbbél-e az emberi faj. Illetve annak szíriuszi mutációja. Én bizakodom, és Éva is azt mondja, sikerülni fog.

TARTALOM

Időutazás	4
Egy város titkok nélkül	6
A mo nyelv.....	33
Egyvesszős	38
Az üvegszem	43
Miért nem halt ki az emberiség?	54
Férj a dobozban	59
Állat és ember.....	71
A zéta-rejtély	87
Belepottyantak	97
Élnek-e értelmes lények a Marson kívül?	113
A vakond-projekt	120
Az abszolút fegyver	134
Már itt vannak.....	140
Visszatekintve.....	148
Exodus.....	152

**Időutazás
Egy város titkok nélkül
A mo nyelv
Egyvesszős
Az üvegszem
Miért nem halt ki az emberiség?
Férj a dobozban
Állat és ember
A zéta-rejtély
Belepottyantak
Élnek-e értelmes lények a Marson
kívül?
A vakond-projekt
Az abszolút fegyver
Már itt vannak
Visszatekintve
Exodus**

ISBN 978-615-80776-9-9